

3154 - 3352

913(96) - 913

pp. 3154 - 3352

20 MAR 1954

K34/82
3154Inheritance from
polygamist

pp. 82 £ 7.15.0

H. M. Mohlabe,
Bethany Mission,
P.O. Box 39,

Trichardtsdal.

Ls 40x22

32x66

$$= f 0.416 \times \left\{ \begin{matrix} 198 \\ 3352 - 3154 \\ 198 \end{matrix} \right\} = 82 \text{ pp types}$$

24-11-1953.

Tema ya 32^(a)Thoto ya monna wa basadi.Temana ya 1: Boēmō bja moja-lefale medirō.

6564 Tšhupō ya moja-lefa, a e diri gore boēmō bja gwe bo mo fê modirō a ka gōdimu, go ba a dirē-medirō e ya go ba e šumiwa ke papagwe. Ba leloko ba šupa fêla moja-lefa ka baka la bogolo bja ntō ya bo moja-lefa. Moja-lefa a ka gadišwa ~~feela~~ ge a na le batho ba bantši. Ditaēlō tša mohu ke tšona tše we digu-dišago moja-lefa. Ka tšona a ka khōna go ēma mo we mohu a go ba a ēma gona. Ke gore medirong ya mohu.

6565 Boēmō bja bo ka gōdimu. Ngwana yo a ke go a laēlwa, a kwa ditaēlō tša mohu, a ba a šoma ka tšona. Moja-lefa wa mohuta o we o fêla a e ba le mathatse, ka baka

33⁷

Reeds 941k 24.6.54.

la gore mōya wa mohu o ka the ke wa belaēla. Modirō o we mohu a go ba a o dira, a ka o dira. He go ba rammotwana a ka ba rammotwana. Ge papagwe e be e le ngaka, le yēna o ta ba ngaka. Ka khoro ya ntona a ka tēna gammōgō le khoro ya mošate.

6566 Molato o tšwa ka lapeng. O re go tšwa ka lapeng ke moka wa ya ntoneng. Go tšoga ga ntona ke moka o ya mošate. Molato wa ka lapeng ke ōna wa moja-lefa. Bona ba we babo leloko la bo moja-lefa, ba swanetsē go rēramelato ya bona khorong ya moja-lefa wa bona. Ge taba e ile ya šita, ke gona moja-lefa, a e fa mmilaedi the baka tha go ya ntoneng. Moja-lefa ke yēna yo we a swane tšego go thalošetša ba khoro, ka mokhwa o we a ilego a the ka taba ka gona.

6567 Moja-lefa le ntona ba fa bopaki khorong ya mošate. Ge taba e ile ya šita khorong ya ntona e fetela mošate. Ka letšatši la katholo, moja-lefa le ntona ba swanetsē go ba gona, go fa bopaki bja bona ka mokhwa o we ba ilego ba atholo ka gona. Ba fapani ba laudiša bafapani bja bona.

Ka moragô ga mo ba feditšê go laudiša bo fapani bja bona, moja-lefa o fa kopaki bja katholo ya gwe. Ka morago ke moka ntona le yôna e fa bja yôna kopaki. Ka moragô ga mo we ba gafêla lekhota taba. Ba khoro ya motata ba êma mo we moja-lefa le ntona ba emego gôna, ke gore ba khonnê go athola. Ka moswana gwa ba bjale. Ke moka leina la gwe le a gola.

6568 Molato a o amogelwe pele ga polabololo ya the gae. Mmigi wa molato, o wa butšišiwa, gore ba ile ba re keng ka the gae tha lena. Ge mmigi a ka thaloša gore a di ya bolabolwa. Ba ta mmotša gore boêla moragô lo bolabola ka the gae tha lena. Moripi wa taba ka the gae tha bona, ke yêna moja-lefa. Ge khoro ya bo moja-lefa e na le batho ba bantši, ke moka o wa gudišwa ka baka la batho ba gwe. O ta bitšiswa rammotwana.

6569 Rammotwana a ka fehudiša ba motate. Ke ge ngwana wa gwe, a ka fo iša molato khorong, bjale ba khoro ba amogêla molato. Motha wa katholo ba swanetše go

nyaka ba gabō mmigi. Ka lona letsatsi le we
moja-lefa o na le maata a go fekudisa ba
mošate. Le ge ba mošate ba ka the ke ba
lefa, fêla phōō yōna ba ta e bōna. Ka
moswana ba ka the ke ba toga ba boele-
tša.

6570 Khafêlō ya moja-lefa medirong ya go-
šiya ke mohu. O šupiwa dilo ka moha-
ge ba bōna gore moji wa lefa e tha
le yo monyana. Ba swanetše go khêtha
~~mo~~ mothuši goba moledi wa moja-lefa.
Mothuši ke ge ba bōna gore ngwana ke
yo mogolo bjale ba nyaka gore a bē le mo-
thuši wa gwe. Lefate le leswa le tiya ka
le letala. Moledi ke wa mo ba bōna gore
moja-lefa ke yo monyana. Motho yo we a
khethiwago go ba mothuši goba moledi, e
swanetše go ba wa leloko la bo mohu. Motha
fêla molaō a o dumele.

S.1: Go the be le kabêlō ya nnete:

6571 Moja-lefa o tho-ka mathatse. Batho
ba gopola bo medimabe. Ke ngwanagyo
a go huralla ke mohu papagwe a tha phe-
34

la ka baka la mekhwa ya gwe. Boe-
khodišo, bothanya le mereba. Mekhwa ya
mehuta e we a e gudiši motho. Go bja-
le ka go lêba le mmolai. Ga go motho yo
a ka gatago khorong yago ka go tšhaba
mekhwa ya go. Ka lebaka le we, o ka
the^{ke} wa gudišwa. Boja-lefa bja a go
bo^{ta} fetoga le fêla.

Temana ya 2: Moji wa lefa o laola ba
mote wa gwe...

6572 Taolo ya moja-lefa yo moswa. Maata a
moja-lefa yo moswa a swane le a moku papa-
gwe gôdimu ga mote wa go šywa. Ge kwano
le ba mote e le gôna, a ka laola bjale ka mo-
hu. Ka gobane taba e ngwe le engwe ba swa-
netše ga mmotša. Le yêna a ka the ke a no
e fetola ka boêna. O swanetše go eletšana
le barwa ba mote wa gwe. Ke gore bo moswa
ragwe. O dirêla gore ka moswana a the ke a
rara ke ditaba.

6573 Bana ba komana boloto, bogosi ke go bo-
pana. Bana ba tšhengwane ba swanetše
go šoma bo tšhengwane bja bona. Ma-

ntšū a, a ka gōdimu ke a monna mo a laya bana ba gwe. Tšhingwana goba tšhengwane ke gore bana ba monna goba bana ba mosadi. Ge bana ba ka tše ke ba šala ba kwana, ba ta šala ba šiya ke khudu e tše na lebelo.

6574 Twala banneng a e farelwe. Ge a ile a botša bongwanabō taba e we e tšagilego. Ba ta eletšana naē, ba e bee mo we ba e beyago. Ke yōna kagō ya motše. Ge o ka re o mogolo a o nyake dikeletšo, ditaba di ta fêla di go šita ka metša. Mafello ke moka ba go dira tše taēla. Ke mo we o kwago banna ba re, banna diphala, re ya ka mothane. Mothane wa tšeka mphatša o wa lla. Ba we ke bana ba komana boloto.

6575 Moja-lefa wa nnete o hwetšana dikeletšo bathong. Dikeletšo a di fele. Ke ga o gudile, o swanetše go no fêla o hwetšana dikeletšo. Motho o wa hwa dikeletšo tša šala. Mogani wa dikeletšo, o ya lekhwale mphathong e tša tšobiwa. Dinonyana go tšalefa mafoto, tše dikholo ke boakara tšogō. Mafoto a tiya ka manonyana a magolo. Kudu ke gore a matala. Ke mokhwa o we dikeletšo di tša fele-

go. Batho a ba ke ba bōna letšatšī, letšatšī ka
le chii, ba bēlēga ka go latelana. A go kha-
thalege go ba golēla ka madulo, o swanetše
go eletšana le ba we ba go bōna letšatšipe-
le ga go. O ka bōna ka theema the mof-
to le manonyana matla. The re pele le mora-
go.

Temana ya 3: Moja-lefa o laola tša mōte
wa gwe.

6576 Leina legolo ke la moja-lefa. Ge pa-
pagō moja-lefa a tha phela, leina la mōte
le bitšwa ka leina la gwe. Khoši ya tōga
ngwe e a šala. Ke gore ka moragō ga mo a
kwile, mōte o ta šala o bitšwa ka leina la
moja-lefa. Ke gore ke mōte wa gwe. Ke ge
barwa ba malapa ba le gōna, a ba na ma-
ina, leina le le kwalago ke la moja-lefa
fela.

6577 Taolo ya tša mōte. Morwa yo mongwe le
yo mongwe o laola tša lapa la bō. Moja-lefa
a na le maata taolong ya malapa a bagadi-
kane ba mmagwe. O na le maata taolong
ya lapa la mmagwe le mong bariatho ba gwe
Moja-lefa a ka ba le maata ge malapa

a bagadikane a the na bana ba bat'hankana. Le ge bat'hankana ba malapa ba thale ba banyana.

6578 Mote wa taweng. Mong wa mote mo la a hwago, mote o we o bitsiwa mote wa taweng. Leina la taweng le ta hwella ka moragô ga mo ba supile moja-lefa. O tsugile a o tha bitsiwa taweng. Thubjaneng, ke mote wa go thoka monna. Ke mote wa basadi fêla. O bitsiwa Thubjaneng ka gobane a na molaô. Moja-lefa mo a nyaka go khudugêla mmotong o mongwe, o swanetše go botša bo morwa rragwe. Ge ba nyaka go dula naê ba ya mo we a gopotšego go dula gôna. Ge a tha ka a ba botša, ba ta sitwa go molatêla. Mo we phošô ba ta e bôna ga moja-lefa.

6579 A di ~~ta~~ ili go ya ka meboto, ke tša šaka ka lethii. Ke barwa ba mohu, ba fapana le go dula le moja-lefa. Le bona ba yo dula ya ya bona meboto. Ditaba ba ta botšana. Malapa a we a nago le barwa, molaudi ke morwa wa lapa le we. Ke yêna yo we a nago le maatla a go thuba ntô goba dithiba ka nte le polabolo.

Ga go motho yo we a ka mmolabudisago. O ta
~~noga~~ no goma a aga. Moja-lefa o laola kudu
 malapa a go thoka barwa.

6580 Mote o khôna ke mong wa ôna. Moja-lefa
 ge a ka twara bathologadi manenekwana,
 mote ka moka o ka thubêga. Mothologadi yo
 mongwe le yo mongwe, a ka no bôna mmoto
 a ya a dula. Moja-lefa a ka leka ka maata
 go thibêla, a no pallwa a likile. Fêla mo-
 laô o re mothologadi a thibelwe the-fate. Le
 ge mothologadi a ka tšwa ka gare ga mote, a
 gona taba. Molaudi wa mote wa gwe e ta ba yê-
 na moja-lefa. Ge a ile a tšwa ka bothakha. Bo-
 thakha bjôna bo the gôna. Go bolwabolwa fêla
 bothakha ka baka la gore a ka a thalôa the
 we the mo twenyago.

Temana ya 4: Thoto dikhomo dipudi le tše
dingwe di lewa ke malapa.

6581 Leruô la monna wa basadi. Monna mo
 a ile a hwa, a šiya thoto ya leruô. Leruô
 le we, a la swanelle go lebana motho ka
 o thii fêla. Ba swanelôe go abêla
 dintô tša mohu. Bjale moabe o mongwe

le o mongwe o laola ke mong wa ona. Moja-
lefa o na le nama ya gwe ge yo mongwe
a ka bolaya khomo. Nama ya gwe ba e bi-
tša lethakosana la lešaka. Lethakori lo-
na le ya mošate.

S. 1: Dikhomo tša go-leta mote.

6582 Monna mo a ile a aba lefa la gwe a
tša phela. Mašaledi a lefa la gwe, a šala
a leta mote. Ke ona a we a tago thuša
lebakeng la ditala. Melato o lefa ka tšo-
na. Tše we a di filego basadi ba gwe, a
ka the ke a khōna go di felolla. Ke gore
go goma a di tšeya. O swanetše go ntšha
ga tša tše la tša gwe. Ka kadimō a ka
a-dima ga nto e ngwe. Fela the we a
swanetšego go the dira, ke go boetsā, a
thibē e la a go adima.

6583 Dikhomo tša goleta mote. Ka gore
ga dikhomo tše we, go na le khomo e kho-
lo. Khomo e we e bitšwa mong wa mote.
Ke gore e beilwē mmele ka dipheko tša
mong wa mote. Khomo e we le mo go a-

biwa, yōna a ba e gopolele. E na le mong
wa yōna. Mong wa yōna ke yēna moja-lefa.

6584 Dinto tša mohu mo di ile tša hwetsāna
kabêlō ya tšona. Dikhomo tša mašaledi tše
we ba di bitšago gare ke di leta motē, ka mo-
ka ga tšona di gafêlwa matsogong a moja-
lefa. Moja-lefa le yēna o swanetše go
di šumisa ka mokhwa o papagwe a go ba
a tša di šumisa ka ōna. Ge mohu a ile
a hwa a tša tšeisa baratho ba moja-lefa,
o swanetše go ba tšeisa ka tšona. Mo a
ile a ba tšeisa ka moka ga bona, tša ša-
la, mašaledi a we ka moka ga ōna ke
a moja-lefa. Bana ba motho goba monna ba
ngathagana thōgō ya tšie. Go ba butši a
bula buji boja mabuka.

6585 Thalošo ya diēma tše pedi tše tša ka
gōdimu. Go ngathagana thōgō ya tšie. Ke
gore wa the ke wa re ke the the nyana
wa kona ngwaneno. Ge o ile wa mo kona
ke wena lehuhudi. Ka baka le we o tša
tšhaba ke batho. Butši buja mabuka. Ma-
buka ke maratha. Wa the ke wa re buuwa
ke nkokotaana wa kametša ka ganong.

Ge o'ile wa kametša, bo ngwaneno ba tša sitēga. Rathaganya nhokatlana e we, yo mongwe le yo mongwe a tšōe leratha. Ge a ile a tšaba khomo e ngwe, a swanetše go e pōpōtēla ka ntong ya gwe. O swanetše go fa lapa le lengwe le le lengwe moabē. Go bjale ka mabēle le ōna o swanetše go ba thwapelela. Ka goriale mo we, o tša ba a tšwere mo tše bjale ka mōhu papagwe.

6586 Dithapō le mothahu. Bjale ka ge di ngodilwē kae le kae. Di ngodiwa mo ka baka la taolo ya moja-lefa. Dithapō ke dilo tše di thalewego. Mothahu ke dilo tše di lewego. Mothahu wa monna wa basadi o swanetše dintō tša gwe ka moka. Dithapō ngwana yo mongwe le yo mongwe wa mōhu, o khetha the we a the nyakago.

6587 Dithapō tša go lebana moja-lefa. Tša tši le we ba khethago ~~motha~~ ^{dithapō} tša mōhu. Ba ala legogō lapeng la mmago moja-lefa. Dithapō ka moka di beiwa godimu ga legogō. Ngaka ya go alafa lehu la mōhu, e ya di foka. Ka moragō ga mo e feditše go

di foka, ke moka ngaka e topa tše tha-
gala. Ka moragô ga mo we, ngwana yo mongwe
le yo mongwe, o topa tša gwe. Le baredi
ba mohu gammôgô le dikhaitšedi le baratho
ba mohu. Tše di lebanego ntō kholo ba di
beela go šele.

6588 Tšhupō ya go khethiwa ga diṭhapō.
Ge monna a ile a hwa e be e le ngaka,
diṭhare ka moka di beiwa gōdimu ga le-
gogō. Ngwana yo we a ilego a laélwa ke
mohu, ba tša bōna a tšeya le nakana
le lengwe. Ngwana yo a tša laélwago a
khone go tšeya tše tšengwe tša diṭhare ka
gobane a tšebe gore a ka ya a dirang ka
tšhōna. Lerumu la mōte, pheko ya mōte,
ditaola le molamo gammôgô le kōtse
ke tša ntō kholo.

6589 Moja-lefa o khobakanya mōthahu wa
go šiya ke papagwe mo bathong. Mōtha-
hu o we ke wa moja-lefa. Ga gona
ntō e we e swanetšego go hwetšana.
Tšela a ka tšhōa bathologadi ka ōna ma-
baka a tšala ka gobane ke yēna mong wa
bona. Dikhaitšedi a di ile go tšeiwa, a ka

ṭa a ḥa ka baka la go šitêgêlwa ke bana. O swanetše go mothuša ka ôna. O wa-dimile, ka moragô o swanetše go bu-
iša.

6590 Mothahu wa mohu o baka boloi.
Ke taba e kholo, a še yôna e we motho
a ka fo e wêla ka gôdimu. Ke yêna mo-
ja-lefa, o swanetše go gafêlwa. A swa-
nêla go no e pakêla ka maata, e le gore
lefa ~~ka~~ la gwe. Lefa gore le thepetše ga
boṭe, o swanetše go bitšâ khadi, o ṭe o e
laudisetše ka mokhwa o le dirilwego ka
ôna. Wa o kwa a re o dirile ga boṭe,
ke nnete o dirile ga boṭe le badimu ba
ṭa robata. Ke mosadi o kwa tša nte. Wa
o kwa a go sola, dira mo we a go botšago.

6591 Mokoto o ile a hwa a šiya basadi
ba banê. Bophelong bja mohu. Modirô
wa gwe e be e le ngaka. O be a na
le ntswana ya gwe ya dihare. Ka mo go-
yôna mosadi o be a tha tene. Ge e na
le lerole, e ^{be} go ya go dila ba banyana.
Monna yo we o be a ruile dihhomo, di-

pudi le dipōkōlō. Dikhogo tšona e be di
tha badiwi. Ke gore e be e le tše dintši
kudu. Ge o tšena ka moteng wa gwe o
bōna e ke ke mošate.

6592 Ba leloko la khoro ya gabō e be
ba rēra molato khorong ya gwe. Ke yē-
na ya go ba e le yo mogolo mo we khoro-
ng ya gabō. Ntona le ba mošate e be
ba tha tswanēla go amogēla molato wa
ngwana wa gwe, pele ga gore a o kwe
molato ka the gae tha bona. Le bona
ba mošate e be ba kwana naē, ka ba-
ka la gore o be a tha athole ka tso-
tsi. Tsobotsi ke gore peelo-nkho ya leha-
fa.

6593 Mabaka a go athola molato ka peelo-
nkho ya lehufa. Peelo-nkho ya lehufa a
e gudiši motho. Papago batho a swanēla
go ba le peelo-nkho, ka baka la gore a
ka sitwe go athola molato. Wa hwetšana
ba feditše tša go ja, ke nnete ba feditše.
Wa the ke wa ba le mogopolo wa gore ba
diyo nkona. Khopolo e we ya gore tša go
ja di gōna ba diyo nkona, ke yōna e

we e ba ka go ba letshobotsi. Ka baka
le we o ta dula a ntšha ke banna diphō-
šo.

6594 Maina a basadi le barwa. Moradi wa
pele wa go tšeiša ke batswadi ka dikho-
mo tša go tšwa khaitšedi ya gwe ke Ma-
lephaka. Morwa wa gwe ke Mokete. Wa
bo bedi ya ba ~~Maile~~^{mathuku}, le yēna o ile a tšei-
wa ka dikhomo tša khaitšedi. Morwa wa gwe
Ralenyenge. Wa boaro Maile. Yēna o ile a
tšeišwa ke papagwe. Morwa wa gwe Mai-
še. Wa bonē motšopi. O ile a mo tšeya
ka dikhomo tša maata a gwe. Morwa wa
gwe Mameele. Go ngwadilwe barwa ba pele
fēla. Pele ga lehu la gwe, o ile a tšeiša ba-
rwa ba we ba ngodilwego ka mo gōdimu. O ile
a hwa a šiya baratho ba bona ba the šu ba
tšee basadi.

6595 Mokoto a ka a šiya taêlō gōdimu ga lefa
la gwe. Moše o twara ke mong wa ōna. Mong wa
ōna a hwa go šala dithele fēla. Dithele di
ka the ke tša ba gōna ge mothane o le gona.
Ge mothane o the gōna mphatša o wa lla.
Mohu o be a towere moše wa gwe ga bote.

Ka gare ga mōte wa gwe e be eke ke mōtata, ka baka la go kwana le ba mōte wa gwe ga mmōgō le ba le loko. Medirō ya gwe e be e thumile kudu, ka baka le we o be a le boemong bjo bogolo. Ke yēna mong wa mōte, dilo ka moka e be di laola ke yēna.

6596 Go gopola mohu. Mohu o gopolwa ka medirō ya gwe. Taba e e dirago gore batho ba gopolē medirō ya mohu keng. Ba gopola mohu ka gobōna ge kwano e the gōna gare ga barwa. Le medirō e we a go ba a e šoma e tha šumiwi. Mōte wa mohu o boēla faṭhe. Bana ba mohu a bana mothane. Mothane ke kwano. Ke gōna batho ba thōmago go gopola leina la mohu. Wa o kwa ba re ke nnete ge ba re ya mafsi a e tswale. Khomo ya mafsi e phutha mōte, ka baka la mafsi a yōna.

6597 Tšhupō ya moja-lefa le thoto ya mohu. Ka moragō ga mo thello the fedile, ba khobakana khorong ya mohu. Ba ile ba šupa morwa wa malephaka go ba moja-lefa ka gobane ke yēna morwa yo mogolo wa ntō e kholo. Leina la moja-lefa Mokete. A gwa ka gwa ba le motho yo a belaelago. Ka moka

ga bona ba ile ba re thobêla. Diphiso
tša tou a di phathagane. Ka go riale mo we
ba ragêla taba ya lefa moragô. Ka gobane
tšhupô ya moja-lefa a še modirô o monyana.
Ke o mogolo ka baka la go thanthodiša ditela
tša tšeyo ya dintô tša mohu. Ka moragô ga
thanthodišo, go thobošwa bana ba mohu le
go nwewa ga mabjala. E šita le yôna tho-
bošo e fêla e ragêlwa moragô. Gantši tho-
bošo ke modirô wa tšatši la go teba thoto
ya mohu.

6598 Go badiwa thoto ya mohu. Ka moswana
bja re gotha ba goma ba ya ba gathana.
Mohu o ile a šiya lešaka le legolo kudu. Bja
le ka gare ga lešaka go be gona le matšo
a baredi ba gwe. Ge go badiwa thoto ya mo-
hu, ba hwetšana masome a mararo a dikho-
mo le dikhomo tše thano. Dipudi masome a ma-
bedi le dipudi tše mabala-a-nkokotwana. Di-
nku mabala-a-nkokotwana le lesome la dipô-
kôlô. Dikhogo ke dinonyana ga di badiwi, di ka
no šala di badiwa ke beng.

6599 Ba ile ba thoboša bana ka khomo le dipudi
tše pedi. Ka moragô ga mo ba di bone, ba

goma ba ya ba dula fathe ba the-ka tredi-bolala. Ke ge ba hwetsana gore barwa ba bagolo ka moka o ba tšeišitše basadi. Go šetše baratho ba bona. Ke ge ba kwana gore ba thoboše bana ka khomo le dipudi tše pedi. Ba ile ba dira bjale.

6600 Dipapalase le dithaa, dikaraba tša ba karabantsi. Bjale ge ba šupane lefa la go šiya ke mohu, ba re go thoboša bana ba mohu gwa šala 34 dikhomo. Dipudi gwa šala 26. Batho ba o kwa dipapalase ba nyaka go di tšoa. Ke ge ba kakola pitša ya phitho ba e beya lapeng la bo moja-lefa. Ba nyaka go tšoa dipapalase ba khoné ba tēna ditabeng, ge nke taba e ngwe e the le gōna. Ba ile ba nyanyolēla bja maabana dipolabolo tša bona tša the the gathana. Dithaa tša ba golēla ba kitimēla nameng. Ka moragōnyana dikaraba tša ba karaba. Ke gore ba robala.

6601 Mokete o the šala a bōna bo ngwanabō. Dikaraba ke bjala. Ba nwa bjala lehono, ka morwana wa gōna ba tšoga ba kakolēla phitho ya bjala bjo la ba go ba ba e nwa maabana. Bjala bjo we ba bubitšā dikaraba.

Ke dikaraba ka gobane ba nwa bjōna fēla
 ba swanetsē go khomēla. The thare tha bjōna
 ke ge ba ka hwetšana bjo boswa. Ke gore bja
 go thotiwa le hono. Gona ba ka the^{ke} ba khomēla.
 Ka baka la nyanyolēlō le dikaraba, a ba ka
 ba khōna go ba ba tha rēra ka taba ya ka-
 baganyo ya lefa la mohu. Ba ile ba re go moja-
 -lefa o ta šala o bōna bana ba go. Ke moka
 ba ja nama, ka moragō ga mo we ba tōga
 ba tšama ba khomēla le ditela.

6602 Mokete le bo morwa rragwe ba khobakana.
 Bana a ba ke ba tomola goba go thwamola mo-
 thela wa khomo. Goriale ke bathologadi. Barwa
 ba re bogatong bja bongwana re tšwilē bjale
 ka ge re na le dintō tša rena. Papa o hwile
 o šile lefa. Bjale dipōō a di be pedi moteng,
 tša ba pedi di kalwa. Bjale bakhala bje ba itšē
 ke šale ke bōna lefa. Mo ho dira ka phōō le-
 utsolē bakhokolo. Ka moka ga rena barwa ba
 dintō tša mohu, o re tšeišitšē basadi. Ke ba-
 ratho ba rena fēla ba we e le go magakwa.
 Ba re a divē ka mōkhwa o we a gopotšego.

6603 Mokete o wa-baganya lefa. Dintō a di
 ile go tala, nto e kholo e thii. E latela ke nto

ya bo bedi, melato ka moka ya go šiya ke nta-
te mo bathong e gōdimu gaka. Ke nna yo we
ke swanetšego go lefa melato e we. O ile a
ntšha lesome la dikhomo a di fa ntō ya bo bedi.
Dikhomo tše pedi a fa ntō ya boraro. Ke ntō ya
bone dikhomo tše pedi. Dikhomo tše we tša go fiwa
ntō ya 3 le ntō ya 4 ka moka ga tšona e be e le
ditshadi. Dinto tše pedi tše tša go fiwa dikhomo
tše pedi, o ile a di o-kešša ka dipudi tše pe-
di pedi. Ntō e kholo ya šalla ke 20 ya dikhomo, 22
ya dipudi, 8 ya dinku le 10 ya dipōkhōlō.

6604 Mabaka a moja-lefa go fiwa ga dinto tše
dingana mothahu. Ke file moabē o montši ntō ya
bo bedi ka baka la gore ke ntō ya golatela ntō
e kholo. Ka moabē o we ke re o ta thusa bara-
tho ba gwe go ba tšeiša basadi. Nna uka thu-
ša mo we ke bōnago a thaelwa. Ke dinto tše
we pedi le tšona go bjale. Ke moka dipolabo-
lo tša bōna tša fela di ta mo we.

6605 Marunthwane a fediša di ngunangunō.
Ka moragō ga mo ba palakane, ba tha thōma
gore ba ngunanguna ka lefa. Marunthwane
a ya a tšhabiša Mothoka. Ke moredi wa ga
šuai. Ke morwa wa ntō ya boraro. Ke moratho

wa Maiše. Matšholélê ke khaitšedi ya maru-
nthwane, e be e thale yo monyana. O dirile
molato lapeng la bô dikhomo di the gôna. Ba
ile ba ntšha dikhomo tše la pedi le dipudi tše
pedi ba thibêla molato. Ke gore molato o êmê
ba tsamê ba tiya dithatê. Ba ga saai ba
ile ba ba êmêla.

6606 Maiše o ile a bega Mokete molato. O ile
a re thabanang. Maiše a tsama a kwatamiša
letola la khaitšedi ya gwe. Tena o ile amo-
gêla letolo ka dikhomo tše di šupago. Ke mo-
ka ka šakeng a gwaka gwa šula thelo. Ba
ile ba di isa ga saai. Ba ga saai ba re
re le nyaka dikhomo tše pedi. Maiše o ile a
ba khakanegong, a the tha teba le gore a
ka dira bjang. Mokete a re bogōši ke batho.
A ntšha dikhomo tše pedi, a re ke fa ngwana
yo we wa ka, gore meeti a tšênê. O ile a mo
fêla riiri. Ke moka mosadi a gōrōga.

6607 Mokete a bitša khaitšedi ya gwe. Ka
moragô ga mo ba fêtišê molato wa Maru-
nthwane, a bitša khaitšedi ya gwe. O tš-
le go mo anêgêla ka mokhuwa o we a a-
bilego lefa la go šiya ke papagwe. Le di-

Khomo tše pedi tše a ilego a thuša Marunthwane. A ka mo thuša ke mo file tšona. Khaitšedi ya gwe o ile a re o dirile ga bofe. Le badimu ba řa robala. Dipolabolo ka moka tše we ka go ba ke di kwa di fedile.

6608 Mokete a řhabēla khaitšedi ya gwe pudi. Ka moragō ga dipolabolo tša bona, a re ke řhabile kudu ge o řhabēla ka mokhwa o ke dirilego ka ōna. Le wena peelo yago e řhabē. Ka pudi e, ke go bolaēla yōna khaitšedi. Peelo yago ya řhe ke ya ba le pelaēlō. Khaitšedi ya gwe o ile a řhaba kudu. A re peelo yaka e řa robala. Le bona badimu ba go roballe. A ka a mo řhabēla ka řhe phiring, bo morwa rragwe ba ile ba ba gōna gammōgō le bathologadi. Le bona ba ile ba řupa leřhabō la bona. Dipolabolo tša bona tša re ke malatše, a ře mo go putši. Ke gore o ba řomēla bjale ka monna wa bona. Ka baka le we di řhorišego a di gōna.

6609 Boēmō bja Mokete le medirō ya gwe. Papagwe o ile a mo laēla dilo ka moka. Ke gore dilo tša bongaka. Mabapi le lefa a ka a řiya taēlō. Ba ile ba lebala le

gore monna wa bona o hwile, ka baka lewe
moja-lefa a go ba tswara ka gōna. Ge ngwa-
na wa lapa le lengwe a babja a fo mo alafa.
A be a t̄ha nyake tefo, a re ke bana ba ka.
O be a t̄hepela t̄eleng ya nnete, leina la gwe
le¹gola. Molamudi wa mo fapane, e le yēna.
He bona taba e ngwe le engwe ba bega
yēna ka gobane ke yēna papagō bona.

6610 Moṭe o ile wa thubēga ka bogare. Tša
ēta ke namagadi pele go ya lewa ke ga
tšona. Mamogo ke mosadi wa mokete. Bjale a tho-
ma go ganetša monna go thuša bo morwa rragwe.
A ka a o kua dipolabolo tša mosadi. O ile
a mo fa metšwarélō ya go fēra monna p'elo.
Bjale a thōma go laola ke mosadi. Ke moka mo-
nna a thoma go ba le peelo-nkho. Ge ba ma-
lapa a marigwe ba ka nwa phufutša ba mo
kōna, ke moka o be ya taba e we ka peelong.

6611 Mekhwa ya moja-lefa ya go thuba moṭe.
Mokhwa wa mathōmō ke wa peelo-nkho. Go a-
tholēla ka tsobotsi. Thušo a e thale gōna ga
bo morwa rragwe. Motatale wa malwetši le
lehu. Ngwana mo a babja ba mmotša, a na ta-
ba. O re mmagwe a di bōnē. Ngwana a hwa

a bigiwa lehu, ke moka a the ke a ya. A re nna ke bigiwa tša go baba tša go tšefa a ke bigiwi. Di boneng leetše mo le ija tša go tšefa.

6612 Go agišana le motho ke go kwana nae. Ralenyenye o ile a ba khobakanya. Ge ba khobakane a ba botša gore ke nyaka go tšwa ka moteng ke bônē wa ka mmoto ke dulē. Moja-lefa a butšiša gore molato keng. A re molato a o gōna, ke fo nyaka go dula ga ka. Ge gōna go the na phōšō gōna go lukilē. Maiše le yēna a-re go ya ka meruta a še go tšwana. Le nna ke tšwa le mogolo waka. Mameele le yēna a^{re} tša go šita bagolo baka le nna nka the ke ka the khōna. Ba ile ba šala Ralenyenye moragō. Le ge ba tša ka ba dula ka le go-reng ka le thii, ba ile ba dula khaufsi le yēna, Moja-lefa a šala maruping le ba lapa la gwe.

6613 Ralenyenye a golēla moja-lefa. Bogōši ke batho. Bogōši ba bopa bjale ka pitša. Wa thepella ka batho bo ya phumēga. Ka baka la mekhwa ya moja-lefa, ba tšhaba go tēna ka khoro ya gwe. Ditaba ka moka ba ya ba bega Ralenyenye. Lentšū la goya ba mmege e be le le gōna. Bjale a tšā šale moragō ga pegō e we

ya bona. Go fithêla mo we ba diyo mo lebalago. Ba khoro le bona ke ga bedi ba e ya ba mo ntsha phôšô.

6614 Ralenyenye a amogêlwa mošate. Ge a ile a bolabola taba ka the gae tha bona, ya šitwa go fêla, ke moka o iša ntoneng. Ya šita ntona ke moka ba iša mošate. Ralenyenye o fa bopaki le ntona pele ga lekhôta. Ge ba nyaka go tēba gore mogolo wa go o kae. Ke moka ba ba thalošetsā ka mokhwa o we, ba fapane go naē ka gōna. Bogōri ke batho. Ka go bōna gore ka moka ba bo leloko la mohu ba kwana naē, ba dira gore a tšwele pele le modirō wa papagwe. Mokete a napa a boēla fathe. Tša éta ke namagadi pele go ya lewa ke ga tšona.

6615 Ralenyenye a laola ba mōte wa gwe bjale ka mohu papagwe. Mōya wa mohu o ile wa tēna ka gare ga gwe. O ile a babja. Mo ba tšama ba laola bolwetš'i bja gwe, ditaola tša ba botša gore ke mohu, o nyaka go mo fa bongaka. Ditaola tša re a ē a phasiwē le biteng la papagwe ka khomo e ntso ya tšhupja. Ba ile ba dira bjale. Ke moka bolwetš'i bja

K34/82

moekologa. Ka morwana ga mo ba mo phasi-
tše, o ile mo a re o wa phafoga a hwetšana
dithako ka mathogong a gwe.

bb16 Ke moka Ralenyenye a napa a ba nga-
ka. O ile a ya ngakeng, ke moka ya monwe-
ša. O ile a thokomela ba motse wa gwe. A ba
alafa ka nte le tefo. Mokete a re ke bongaka-
na mang bja go topa. Nna bja ka bongaka-
ke bo filē ke papa. Le ga a filē ke papagwe
batho e be ba thae moteng wa gwe ka ba
ka la go thoka botho bja mosadi wa gwe. Mos-
adi wa gwe o be a khanya ka batho. Le yēna mo-
nna a le bjale ka gobane o be a laola ke mosadi
wa gwe. Ka baka le we batho ba ba tšhaba.

bb17 Moepolai a lewe. Mokete a bōna ge
Ralenyenye a tumile kudu, ke moka a ba
le leonya. O ile a mogopolēla lehu. Ditaola
tša gwe tša mofora. Ke gore o ile a laolēla
pheko e we a swanetsēgo go tiya morwa
ragwe. Bjale ditaola tša dumela. Letšatsi
e be le fiša. Monna a fologela ka nokane-
ng ya mmakana. A dira ka mokhwa o we
a dirago ka ōna. Leru la ba gōna gōdimu
monna a gadima ga bedi la boraro the

thunya tha swa. O ile a wa ka nte ga maforo. Ralenyenye o ile a mo tiya ka molamo wa gwe wa mote. A re a ke nyake gore a phakise a hwê, ke nyaka gore a thomê ka gogoba. Ka moragô ga mo gobô wa gwe a khônê a e hwa.

bb18 Mokete o ile a goba khwedi ka moka a le ka gare ga ntô. O ile a mo tiya ga thii ka molamo. Ka moragô ga mo a mo teile, a gôgôba a fitha ka nokaneng ya Ngwelleng (mamoteketelele.) Mong leina la nokana ke Ngwelleng. Bjale o ile go thapa a khôna go êma. Go êma mo we, ba re o ile a tekella. Ke moka ba rêla nokana e we ~~mamot~~ mamotekelle. Ge a fitha gae ke moka a babja.

bb19 Lehu la gwe le dillo tša gwe. monna o be a thodiya baaki bolwetši bj a gwe. O be a lla ka Ralenyenye ka mokhwa o: Ralenyenye o wa mpolaya. Ge e le kôma ke bolotše. Tšhuba moroto ke a logê. Ge a bolabola ka mokhwa o we, o the-llong, the the golo. Kalogo ya gwe ya ba lehu. Ke moka Ralenyenye a sala a gôta. Ka moragô ga mo ba ndilê thello tha gwe, mosadi wa gwe

a šala a toga a ya a dula ga gabô. A gwa ka gwa ba le motho yo a mo šalago moragô. Kho-ro ya mohu ya twallwa ka lešša la mokhalo. Kho-ro gwa šala go bulegilê ya Ralenyenye. O ile a gudišwa a ba rammotwana. Medirô ka moka e we ya go ba e dirwa ke mohupagwe o be a e dira. Mafello a ditaba tša ba-
rwa Mokoto.

(a)
6620 Madome o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Wa pele e be e le mokhadi. O ile a tšeišwa ke batwadi ba gwe ka dikhommo tša matsô a khaitšedi ya Madome. Wa bobedi Malephaka. Yêna o ile a mo tšeya ka dikhommo tša maata a gwe. Ke dikhommo tše a ilego a di hwetšana ka bongaka. Wa boraro le yêna o mo tšere ka dikhommo tša bongaka. Keina la gwe e be e le makhlangake.

6621 Mokhadi o ile a hwa pele ga monna wa gwe. Mosadi yo wa the bula-nto a tšeiwa ke yêna Madome. Keina la gwe ke Mokhadi. O ile a ya bubula-nto ya rakhadi wa gwe. Rakhadi wa gwe o ile a hwa e le moopa. Bjale monna a bôna ga bote gore maina a batwadi ba gwe gammogô le la khaitšedi ya gwe a

ta hwella. Ka gobane maina a bona a be
a swanetše go nyaretšwa ke moho. Bjale o hwile
e le moopa. Ke ge a yo tšeya Mokhadi wa
the bula-nto. Teng ga malokwa ga go swane.
mothomongwe o ta ta a tsoša mošša o. O ile
a monyala ka thoto ya Mokhadi wa pele.

6622 Maina a barwa ka malape a bona.
Bjale ka ge go thalutšitšwe gore mosadi wa pele
wa go ntšha monna thakeng a ka a ba le ngwa-
na. Bakeng tha gwe go ngodiwa Mokhadi wa
the bula-nto. O ile a mōpiya a na le ngwana
wa the gatēla wa mothankana. Leina la gwe
ba mo rēla la papagō Madome ba re ke Moeng.
Morwa wa Malephaka Khašane. Morwa wa Ma-
khalangake Mathothosa. Mong leina la gwe ba
re ke Khobadi. Go fo ngo diwa fēla barwa
ba pele. Barwa ba we ba pele, o ile a ba
tšeiša basadi pele ga lehu la gwe.

6623 Mašaka a dikhomo a ile a ba mabedi.
mašaka a we a bile gōna mong Madome a
tha phela. Papagō bona o ile a ngwadiša le-
ina la Khašane borifing bja dikhomo. Bjale
morwa a thōma go ba le mokhwa. Mokhwa
wa gwe e be e le wa go gana le dikhomo

ka moragō ga lehu la papagwe. Taba e
o be a dula a e bolabola mo a e na le
bagwēra ba gwe. Taba ya ba ya tēna di-
tebeng tša mokhalabje.

6624 Bjale bja utulla tša ka peclong ya
Khašane. Ka tšatši le lengwe, go ile
gwa swariwa monna wa ga Ramošaba.
Ka mo we sākeng la motswariwa e be
gotetše mafiša. Yēna a na le khomo
ka e thii. O ile a twara ke mātipa-
ne wa dikhomo. O ile a dula kholegong
khwedi le beke tše pedi. Beng ba dikhomo a ba
ka ba dira gore ba yo mo ntšha. Bjale a re
go boya a rekisa khomo e ngwe ya lifiša. E
ngwe a e tšaba a re o e khata dinyalo.
He yōna e be e le ya lifiša. Nonyana ya
ya ya seba beng ba dikhomo.

6625 Monna o ile a ba šupa Mopoleng (Leyd-
sdorp.) Beng ba dikhomo ba ya, ba ya ba hwe-
tšana go le bjale ka mokhwa o nonyana e
ba sebilego ka gōna. Bjale ba thōma go
bolabudišana nāe. A re go bona, nna a ke
tebe le na le dikhomo fa. Banna ba thō-
ma go makala. Ba re go yēna go lukile di-

khomo tše we o di šumiritšego ke madiša a go. Ka baka le we re nyaka gore o re loko-
lêlê dikhomo tša rena re di gape. A ba fetola ka gore a še nna ngwana, ka bolabola ke bolabotše. Mo le teba le na le dikhomo thepehang molopeng.

6626 Ba bōna ga boṭe gore monna o thathafilile. Ba ile ba iša taba khorong. Bjale khoši ya re, le swanetše go ya ga na mo we, molopeng, lo o kwa gore ba molopeng ba mmutsitšeng. Banna ba ile ba bega taba gōna molopeng. Komosana a bitša monna. Di thatse di ile tša thatsetša beng ba dikhomo. Ka baka la gore ke dikhomo tša maloko a šele, ba ile ba hwebšana dikhomo tša bona. Bjale nna ke di filê ke papa. Dipolabolo tše tša ka gōdimu di bolabotše ke Khašane a o kwa bjala. Papagwe o ile a di kwa. A bōna ga boṭe gore ngwana ke nōga.

6627 Khašane a o kwe bjala goriale ke papagwe. Banna le bo morwa rragwe, ba ile ba tēnēla dipolabolo tša^{gwe}. Gwa bōnagala gore madi a ta falla ka gobane bo morwa rragwe e be ba kwatilê. Bjale papago bona

a re, ma homolele. A o kwe bjala ke dipolabolo tše a dulago a di bolabola. R^e ta mmutsi-ša ka moswana. Le nna ke khale ke e kwa ka bo pudi tša tšela. Ke gopola gore ba nya-ka go mphapantšha le ngwana wa ka. Mo-so a o na lešidi, ke gōna bothelē. Ba ile ba mo homolēla. A no šala a tareya a le nno-ši.

6628 Khašane a re e be ke e kwa bjala. Ka moswana bja re gotha, mokhalabje a khobakanya barwa ba gwe. Ge ba khobakane, ke moka papago bona, a re, o be o reng mabana Khašane. A ke di tšebe tša mabana papa. O ile a mothalosetša. A re a ka tše kwa. Go lukile ge o re a wa tše kwa. Ke phumula leina la go borifing bja dikhomo. Mo le phumula leina la ka, molato wa ka kengo. Molato ~~wa~~ go o wa o tšeba, o wa e tiriša.

6629 Khašane o ile a tšhala ke mosadi ka baka la buhuhudi. Ge a tšo kobēla nama ya khomo, o ja a le nnoši. A bolaya khogo o ja a le nnoši. Mosadi o šeba ka morogō wa mathare. Ke ge mosadi

a mo tšhala. O ile a gapa dikkhomo tša gwe. Ka baka le we a ba ka ba phumula leina la gwe ka burifing bja dikkhomo. Ba ile ba tšeya burifi bjo boswa. A šala le dikkhomo tša gwe, tša go fiwa ke papagwe. Mong dikkhomo tša go tiya thōgō ya papagwe, tša ngodišwa ka Khobadi. Ke moka ke mašaka a mabedi.

6630 Lehu la Madome. E be e le khale a babja. E ke ke mo a be a tswere ke yōna polabolo ya morwa wa gwe. Ka morago ga mo a feditše polabolo ya dikkhomo, ke moka a hwa. Pele ga lehu la gwe, o ile a laêla Khobadi gore o tšala a tswaretše nto e kholo dithapō tše dikholo gammōgō le lefa. A ka a dira taba e we ka thephiring. O ile a mo laêla pele ga khoba.

6631 Ba ile ba nyaka go tšeba ka ga Khašane. Bjale a re ngwana yowe wa nto ya bo bedi, o mmiletše mothela. Ka baka le we le nna ke mo melêla mothela. Ba bantši ba bo lena ba di kwile dipolabolo tša gwe. Ke mokhwa o we le bōnago

mašaka a mabedi moteng. Dipôô a di be pedi moteng. Ka baka la dipôô tše pedi, e ngwe e taya ka lona. Zela le mo ke hwile dilo ka moka tša nto e kholo ke ta di lalla ngwana wa nto e nyana gore a di swerêlê nto e kholo. Ba ile ba kwisša.

6632 Ka moragô ga thello ya ba motsatsa-kano. Ka moragô ga mo bandilê thello tha moku, ba goma ba khobakana. Lona letsatsi le we la khobakano ya bona, e be e le letsatsi la thobošo. Lapa la malephaka le ile la fiwa khomo le namane. Lapa la makhala-ngake khomo le namane. Lapa la nto e kholo ya mokhadi dikhomo tše nnê. Khomo ya go-phêtha monwana ka o thii, ba ile ba thoboša bana ba moku. Bjale ba šupa Khobadi go ba moledi wa lapa la nto e kholo. Ba re goiale ke lentšu la moku.

6633 Ke noga e bolaya ~~wa~~ mala. Ka moragô ga modirô wa kabaganyo ya lefa le thobošo le tšhupô, Khašane a belaêla. A re ge le emiša ^{moratho} ~~morag~~ wa ka go ba go mogolo, nna bja ka boēmô e ta ba bofe. Ba re nka be o butšišê moku papago.

A ka a utama, o ile a bolabola le we-
na o dutši o le gōna. Lehono a go na mo-
tho yo o ka mmutsišago. Motho a re mo tōge-
leng a le bjale. Dipolabolo ka moka tšewe
a di bolabolago la the ke la di šala mora-
gō. Ka gobane ke nōga e bolaya mala.

6634 Khašane a khuduga ka gare ga mote.
Ka moragō ga dipolabolo tša bona, a bō-
na ga bote gore ka moka ba gabō ba
mo tšwilē. Ke ge a khuduga ka gare ga
mote le mosadi wa gwe. O ile a re go-
thadiwa ke yola, ke moka a ya a tšeya
mpapi. Baratho ba gwe a ba ka ba mo ša-
la moragō. Ba ile ba šala ba dutši le Kho-
badi. Khobadi a šala a swere mote wa go
šiya ke papagwe ga bote. A ka a ba le kho-
fêgêlo le baratho ba Khašane. O ile a šala
a swarane nabō ka matsogō a mabedi.

6635 Khobadi o gafêla Moeng lefa la gwe.
Go tšwa ka nyadi a še go vereša. O ile
a bōna gore ngwana o gudilē, ke moka
a mo ruta bongaka bja go šiya ke moku
papagwe. Ka moragō ga mo a bōna gore
go fata fathe o wa khōna, a bitša ba

leloko. A mo gafêla lefa le di^hhapô ba kho-
ba-kane. O ile a utulla dilo ka moka. Ba re
go moja-lefa lefate le leswa le tiya ka le
letala. Ka baka le we, o swanetše go kua
Khobadi. O ta go thuša. Dikhomo e be di
tswaletše di le masome a mabedi le tše nta-
be. A tšeya^{di}khomo tše tšhaano a di fa Kho-
badi. Khomo ka e thii a tšhabêla khoba. Ke
moka taba ya êma fa we.

6636 Moeng a ba tulong ya go šiya ke papagwe.
O ile a tšwarana le Khobadi ka matsôgô ka
mabedi. Le bona bo ngwana bô Khasane ba
ile ba dula le moja-lefa mote ka othii.
Tšhwene ya lešele e ile ya no ba yêna Khasa-
ne. O bile le fafara le go tšhoka mathatše
ka baka la buikhodišo bja gwe. Mathatše
ka moka a ba gôdimu ga morwa wa la-
pa la bo bedi. Rakhobadi go ba Mokhobadi o
ile a ba le mathatše ka baka la go kua mola-
ô wa papagwe. Moeng o ile a šala a gola
ka moragô ga lehu la Khobadi.

6637 Medirô ka moka e be^e tšha no laola ke Kho-
badi. Moeng o ile a e peya ka fathega Kho-
badi go fithêla ba aroganya ke lehu. A ka

a nyaka goekhudisa. Je motho a e ta go tilo
khopella ngwana ditshare, o mo supa Khobadi. Yena
o re ke yena yo mo nyana a tebe thelo. Taba
e ngwe le e ngwe o botša yena. Ke yena yo we
a mo fetolago gore e swanetše go dirwa ka mo-
khwa o. Dinokwane a ka a nyaka go di sala
moragō. A sala fela theema the, fela fate
le leswa le tiya ka la khale.

6638 Khobadi o ile a phuthulla tšotho. Ka pōnō
ya gwe ka mokhwa o we ngwana a mothomphago
ka gōna le go mo gudisa. Ke yena a ka a ba
le leonyā. O ile a mo supa dilō ka moka. A
mo ruta ka moka mathale a bongaka. Matsatši
a gwe a go toga le-fatheng a fitša. O ile
a bōna ka ditaola gore e binela go toga. Ke
moka a mo supa pheko e kholo.

6639 Molaō wa pheko e kholo. Ka moragō ga mo
a mo filē, a thōma go mo laya ka yōna. Ke
go fa pheko e ka go bōna gore e fula e uka-
metše leōpē. A wa swanela go fa morwa wa
go, ka baka la gore a ka sokologa a go bola-
ya ka yōna. O theke wa thabēla mosudi wa
go ka yōna ka gobane a ka sokologa a go bola-
ya. Morwa o mo fa mo o bōna gore mogwēra

913

K34/82

mogolo a ragêla go toga. Khagamêla mamarêla lewa gowa ke modimus. Mo o bôna gore o twenya batho, a o hwe ka pela. Ba swanetšê go go latswiša yôna phoko e. O ta phakiša wa hwa. Ka nte le mo we, mmele o ta bôla peelo e dutši e tha phela. Ke moka a fetša go moya. Ka moragô ga matšatši a the makae, a hwa.

6640 Moeng a šala a gola. Ka moragô ga lehu la motwaredi, a thôma go the šupa gore ke yêna yo mogolo. O ile a tswara ba mote wa gwe bjule ka mohu papagwe. Leony a laka la ba gôna. Ge ba mmea gore ngwana o wa fiša. O be a goragora. Go fiša ke gore go babja. Gogoragora ke go mo nyakella dithare. O be a tha ba nyake dītefō, ka gobane o be a re ke bana ba ka.

6641 Bana ba monna ba ngathagana thōgō ya tšīē. Moeng e be e le monna wa banna. Pitša ya mapoto e be e nwewa khorong. A fêla a ba botša thōgō ya tšīē. Le ge a ka bolaya khorong, lapa le lengwe le le lengwe le swanetšê go hwetsšana motopi le namanyana. Khogo a e na molatša. Ka moka ga yôna ya the tshola tha gwe, e be e ya khorong. Monna yo mongwe

le yo mongwe yo a na go gōna khorong o ta ja.
 Ba ta no ngathagana ya ba ditopotopo. Butši a
 buji buja mabuka. Pudi le yōna e na le moabe.
 kapa le lengwe le le lengwe le swanetše go hwetša-
 na nama. Khomo yōna a e bolelwe ka gobane
 ke thelo the thegolo. O be a sitwa ke kolobê ka
 gobane ke the ruiwa tha basadi.

6642 Moeng o ile a tswara mothe bjale ka ge e
 ke ke mohu. O ile a lebadisa bathologadi ga mmō-
 gō le bo morwa ragwe. Ba hwetšana gore o ba
 twere ga bote. Khomo ya mafsi a e tswale. Fē-
 la ka tšatši le lengwe e ya the tswala. O ta
 kua basadi ba mothe wa gwe, ge ba bōna a
 the tēna ka khoro. Ba re le a mmōna rare o e ta,
 o beya beya dinawana, maoto nke ke letheya.
 Khasane o ile a boya a ta agišana naê. O
 ile a ma amogêla. A re the we ba go ba ba
 lwêla thōna le mohu papagwe, a ke the tebe.

6643 O ile a ba le mothe o mogolo wa go feta
 wa mohu papagwe. Ge moja-lefa a ka tswara
 batho ba gwe ga bote, mothe a o ke o thubêga.
 Yēna mong ka noši o be a na le basadi ba
 ntabe. Maina a basadi ba gwe ke bo Pula-
ne, Pulane wa bo bedi, Matanalo, Ngwana Ma-

K34/82

Leto, Mabore le Ntebu. Ke tšona dintō tša moja-
lefa. Ka gare ga mōte o we wa gwe, ke Mpereke le
Ngwana Thekhoka. Ke bathologadi ba go šiya ke
Khobadi. Dintō tše dingwe ke tša bo morwa-rra-
gwe. Khušane a na le moradi ka othi. Ko-
beng le yēna a na le ka othi. Masebo a na
le ka ba bedi. Dintō ka moka tše tša go ba
di le ka gare ga legora la gwe e be e le
lesome le ka pedi.

bb44 Moeng a ba rammotwana. Go ile gwe thō-
ma ka go ba morithi wa khoši. Mja e utiwa ke
letsogō. Motipidi goba motibiwa ba fitha gōna,
o no ba twara ka go twana. O be a tha ro-
bale le tala. Khoši ya fitha e be e kata e
robale. Ka mabanyana o šeba ka khogo. Ka
moswana o mothabēla pudi. Ge o tēna ka
khorō, a no bōna e ke o tēna ka mošate. Bja-
le khoši Mabjale a mo fa batho ba'moto wa
Maubeng gore a ba athole.

bb45 Khobō ya batho ba Maubeng. Khoši ya
ka ya mo gafēla batho ka the phiring. O ile
a dira gore batho ka moka ba khobakane
gōna moteng wa Moeng. Lentšū la khoši le
a tšhoša. Ba ile ba makala fēla baya.

Moeng ke mothoka. Khoši le yōna e ile ya ba gōna. Molamo-moso ke yēna motseta wa khoši. A ēna pele ga khoba. A re ba bina tou. Le bitšitšwe mo ka baka la khoši. Khoši e re ~~the~~ tšwa the bina re thiba ka thōna difate. Ba re morena. Lehono yo a tšwago a lla, o tswanetše go tēna mo khorong e. Ge taba e ka mo šita, o ta iša ga mašumu. Ke yōna taba e we le bitšetšwago yōna.

bbt6 Banna ba ile ba loma the nkō. Ka moragō ga mo motseta wa khoši a feditše go thagiša dipolabolo, banna a ba ka ba re morena bjale ka pele. Mong morena a re le di kwile bana ba ka. Ba re morena. Ba dirile morena fēla dipeelo tša bona di tha lokologa ga bote. Ka moragō ga dipolabolo, ba rotolēla mabjala. Gwa nwewa gwa ba gwa biniwa le dikoša. Ke moka Moeng a ba rammotwana wa Maubeng.

bbt7 Moeng a hwa. O ile a ba moathudi mengwaga e mene. Ka moragō ga mo batho ba ile ba dumēla go athola ke moeng, ge ba palakane ba tšama ba mo teta. Teto ya bona ke ya gore go ya kang re golēla ke molaud.

Bjale ga go tibiwi ga bote gore o bolaile ke melomō ya batho. A ba ka ba tšama ba o kwa lehu la moho. Gantsi mong wa mote ge a ka hwa a ba tšame ba laola. Ba tšhaba gore ba ka ruta mote.

6648(b) Moeng a hwa a šiya mote wa gwe nyan-nyaneng. O be a šetše a nyaka go khopêla theša tha kōma. O be a bōna ge a na le ba-na ba bantši. Pele ga gore a dumellwe go bolotša kōma, ke moka a hwa. Kokotele kokotele, peebana tšhaba le mōkwata. Mothang peebana ke hwago ~~ng~~ mogwere ke a khonêla. Ke gore batho e be ba budiša tela ya go tēna moteng wa moho. Ka gobane o hwile, tela ya go tēna moteng wa gwe e ta khonêla. A-re-tse mathomong ngwana wa gwe a ka gata mowe papagwe a gatilego.

6649 Ba felegetša thōgō ya batho badimung. Ba ile ba mmoloka ka khomo le nku. Batho ba we ba tšbago mōkhwa wa gwe, ba lla le ge ba mo rwele. Mōto go lla go lla basadi. Banna ba llêla peelong. Bjale banna ba bangwe e be ba šitwa go llêla peelong, ba lla bjale

ka basadi. Tha toga the togile. Le ge motho
a ka lla bjang le bjang thušo ga e gōna.

6650 motse o tswara ke mong wa ōna. Ka mo-
ragō ga poloko, ba šala ba dira mpherefere.
Mpherefere o we wa bona, o ile wa thomēga
ka bjala bja meriri. Ba ile ba fapana ka go-
re, ba bangwe a ba ile ba thabakanya diēma.
Ka gobane go huile mong wa motse, a ba ka
ba khōna go-tšwa. Bjale bona ba fo thōmana
ka nōi ka nte le ditaola. Motse o ile wa ru-
tēga pele ga letsatsi la thobošo. maruping
go ile gwa šala mong wa mosadi wa
mohu. Ke gore wa nto e kholo. O ile a
šala le yo a molatēlago. Ba re a di ile go-
ya ka megwere, taba mpe re botšane. Bjale
ka ge mogologolo yo mongwe a ile a re, konana-
ng tsā goja taba mpe le botšane.

6651 Letsatsi la thobošo. Ba nto e kholo ba
ile ba ba tibiša ka moka ga bona, gore
ka tsatsi la gore ke letsatsi la thobošo. Le
bona a ba ka ba dira leonyā, ba ile ba
dira mabjale. Ka lona letsatsi le we babu-
tšitšwego lona, ba ya ba rwele mabjale a bo-
na. Ba ile ba re diphiso tsā tou a diphatša-

gane. Lehono modiro ke wa ngaka wa gofoka dithapô tša mohule go nwa bjale. Morêrô wa thobošo le tšhupô ya moja-lefa di tša boniwa ka moswana. Go ile gwa ba bjale, thobošo le tšhupô tša boetšwa moragô. Le tebeng gore tala e apeilwe a e lewe ka mpšaka.

6652 Tšhupô ya moja-lefa le thobošo. Ka moswana yo mongwe le yo mongwe o ile a tswara khogo molomo. Ke gore go tlogêla mo we khoba e le go gôna, pele ga gore dikhogo di fologê. Ba ile ba khobakana ka pela. Ba ile ba šupa morwa Pulane wa pele, yo we leina la gwe ba goba ba re ke Madome wa bobedi. Ke gore ba ile ba mo rêla leina la mohu. Barwa ba Pulane wa bobedi, ba ile ba dumêla. Ba ile ba dumêla ka gobane ke papago bona, ka gobane mmagô bona, o be a swanetôe go ba moradi wa Madome. Bjale mohu o ile a dula naê ka baraka la gore madome e be e thale yo monyana.

6653 Madome a ka a khôna go khobakanya ba tugi. Ka moragô ga mo a šupilwe go ba moja-lefa, ba thaba khomo ya go thoboša bana ba mohu. Ka moragô ga khomo ya thobošo, a re ka moka ba moše wa ka ba boe go nna.

A ba ka ba dumêla go boêla maruping. Banna ba ba ngwe ba re go yêna, ge ba gana go boya ba lethetše. Ka khano e we ya bona, ba gorola ntho ya thōgō. Monna o ile a kwa mo we banna ba mmotsago gōna.

6654 Morêrō wa kabaganyo ya dikhomo. Ka moragō ga mo ba feditše go bolabola tša tšhupō le thobosō ba tēna morerong wa thoto ya mohu. Madome o ile a re bakeng tša kabaganyo ya dikhomo a ke kwišiši. Ke bolabola ka mokhwa o we ka gobane ke ile ba boe go nna a ba nyake go boya. Banna ba ile ba mo fetola ka gore, a die ka magaba. Ke gore ge a ka bolabola ka mokhwa o we, o ta tsoa badimu. Ka morwana ba re ke yēna yo a balayago. Dumêla kabaganyo ya thoto, peelo ya go e lukulugile. Ka morwana ba ka bōna tše ba di bōnago ba tōga ba re ke wena. O ile a kwa mo we banna ba bolabolago.

6655 Thoto ya mohu. O ile a šiya ^{lesome} ~~lesame~~ la dikhomo di nago le dipudi tše masome a mabedi. Dikhomo tše dingwe le dipudi o ile a tše nyake go di utulla. Bo morwa rragwe ba re a di bala ka moka. Banna ba re le tše ke la re le bōna e thotša la e nametša lekhwa-

ra. Ge e le ntho e ta thonkhega. Ke gore
ba ile ba mo sokolla a gana go abêla bomorwa
ragwe. A re ba ka hwetsana mo-abê ge ba ka
goma ba baya ka moteng wa gwe. Ke baka le
we ba ilego ba ba ganetša go nyakisša tše we
a di utilego utilego.

6656 Go abaganywa mothaku wa go badiwa.
ke moja-lefa. Ba ile ba gafêla yêna moja-
lefa gore a-bêlê ba-thologadi. O ile a re nna
ke nna ngwana nka the ke ka khôna. Ba re
o swanetše go khôna, ka gobane ke wena mmini
moekopedi. Rena re batho ba šele. Re tšile fê-
la go tšilo bôna. Re mathô a ditšîê ke bo ma-
tswanetšô thôgô. Lapa la bo bedi o ile a lefa
dikhomô tše pedi le dipudi tše pedi. Malapa a
latelago a we khomo le dipudi tše pedi. Yêna
mong a šala le dikhomô tše pedi le dipudi
tše phethago menwana mmedi. Ke gore tša
mabala-a-ukokotwana (8). Ba ile ba leboga.

6657 Ke ge go tha bolokwe motho, melomo ya ba.
nna e ya thapišwa. The ba bolaêlago banna mo
ba e tšwa go boloka mohu, ba re ke tha go ba
thapišô diata. Tha go bolabola ka melomô ba re
ke manganga-thae. O ile a ntšha dipudi tše

pedi a fa banna. Ba ile ba di thaba. Ba ile ba tēna moketeng wa goja nama. Ka moragō, a ntšha diphithō a ba fa. Ba ile ba ptelekana ba hoše bjale ka makana.

6658 Madome o ile a ba tulong ya mohupapagwe. Madome ke morwa Pulane wa pele. O ile a no šala a dutši mo we maruping a go šiya mohu papagwe. Ge ba na le ditaba e be ba e ya gōna ga moja-lefa. Ba di bola-bolē gona. Dire mo di ba šita di khōnē di fetela khorong. Le ga ba ile ka mebotō, e be ba tēba morithi wa bona. Ke gore mong wa bona. Le yēna mabaka a mangwe o be^a tšāma a ba tsošetšā. Ge ngwana a fišā ba kitina ba e ya ba mmotšā. Mothepele a o na the nyalo ngwanaka. Thepela ke ta ta ke bōna ngwana yo we. Ke moka ka morwana o a ya go bōna molwetši. O mo fa motantane, o wa fōla. Ke bana ba gwe a gona tefo.

6659 Maina a basadi ba Madome le a bo morwa rapagwe. O ile a šitwa go dula le Pulane wa bobedi ka baka la gore o ile a dula le mohu papagwe. O ile a ya a tšeya moradi khorong ya

ga malesa. Leina la gwe ba re ke Mampheng.
 Wa bo bedi Makhlangahe le Mosibudi. Maina
 a bo morwa rrugwe. Morwa Pulane wa bo bedi wa
 pele Matsikinyane. Morwa wa Motanalo Themana-
mê. Morwa wa Ngwana Maletô^{ke} Titose. Morwa wa
Mabore^{ke} Mohale. Morwa wa Ntebu ke Bogese. Mo la
 e be ba agile mote ka o thii, e be e le mote o mo-
 golo wa the duma mphapha.

6660 Bokomana boloto bo ile bja ba gona. Le ga
 ba gašane ka mebotô, kwano e ile ya no ba
 gōna. Thelo the tha go dira gore kwano e be gō-
 na ke baka la moja-lefa. Ka baka la gore a ka
 a ba le lehufa le ~~bonyâ~~^{leonyâ}. O ile a ba le mokhwa
 e mote. Le ba we ba go ba ba mo thoile ba
 ile ba goma ba boya bare thobêla go yēna.
 Yo mongwe le yo mongwe o be a ka the ke a
 dira taba ka nte le yēna. Le yēna o be a tha
 nyake go dira taba ka nte le bona. O ile a di-
 ra gore ba bopane ka ôna mokhwa o we.

6661 Modiro wa katholo. Modiro o we wa go a-
 thola batho ba šele, o ile a o gana. O ganne
 ka baka la gore khopolo ya gwe e be e gopola
 gore papagwe o bolaile ke tšona. O be a kwa-
 na le go athola ba mote wa gwe. Le ga go

le bjale khozi e ile ya mo tšhepa. Mediro ka moka e we ya go ba e dira ke moku papagwe o be a e dira.

6662 Ngaka e tša gapego khomo e gapa mpa. Ba mōte wa gwe, bona e be ba tša ntšhe ditšefa. Ba be ba bōna ka mokhwa o we a thušitšego ka gōna, ke moka ba dirē bjala ba mo thapišē diatša. O be a tša dumele go re ba mo rwallē, o be a dumēla fēla ge ba mmitšētša. Ke moka a ē ke basadi ba gwe ba yo nwa. Ge ba ka nyaretša lentšu la go mmege bjala ka mokhwa o we a ilego a thuša ka gōna, o be a tša dumele. O be a dumēla fēla ge ba mmotša gore ke melatša ya bana. Batho ba šele-
ng o be a tša gape mpa, o be a gapa pudi le khomo.

6663 Barwa ba gwe ba pele o ile a ba tšeiša basadi ka dikhomo tša bongaka. Mampheng o ile a itšibula ka ngwana wa mothankana. A re ke papa. Leina la gwe ba re ke Moeng. Ke mong Moeng wa koma. O boya nakōmē. Nakōmē ke ya mesebe, ke ya phakana dimarumu. Ke meropa ke a rēkēta tše dikholo di a e lēla. O ile a mo rētēkanya ka mokhwa o we, a dirēla gore ba mo tēbē gore ke

yêna mong wa mote. Morwa wa Makhalangake ke Matala. He yêna o ile a mo tšeiša mosadi ka dihhomo tša bongaka. Morwa wa ^{Mosibudi} ~~Mosebu~~ ke Kobeng. He yêna o ile a mo tšeiša mosadi ka tšona dihhomo tša bongaka. Mote wa gwe wa goma wa gola. Baratho ba bona a ka a ba tšeiša.

6664 Mokhonyana o be a the na le motatale. Ge mokhonyana a ka tiya moredi wa bona, o be a the lifišwe. Ba be ba roma marogana, a yo bitšwa. Ge a fitšhilê, ke moka ba fudišê taba. Ba hwetsana gore moredi wa bona ~~o~~ na le phošô, e be ba mmotša gore ngwana wa rena o na le phošô. Ba sokologe ba re phošô e bolwa bolwa ka molomo. Ka baka la gore a wa bolabola ka molomo, a re mmone phošô. Phošô e gôdimu ga go. Madome o ba botša gore la the ke la mo pjata thôgô, le mo tiê mmele le yêna a o hwe gore mmele o wa baba. Ke moka ba mo swara ba ~~ba~~ mo tēma. Ba mo tiya ka mokhwa o ba ka khōnago. Ba mo tiya ba khotša ba khōga mojoko. Go fitšhela mo moja-lefa a re go lukile.

6665 Manna mo a di kwile o swanetše go šiya ngwana goba moroto. Ngwana ke gore le thepa. Ge a ile a diva the thengwe the dilo tšewe, ke gōna moja-lefa a ta ba botšago gore o di kwile.

Ke gōna ba khōnago ba mo temolla. Ge a ka
fo dula a the ke a tšhaba, ba ta mo fa tša go-
ja aja. Ge gona le bjala ba mo fa. Ke moka
ba lokolla mosadi wa gwe o toga naê. Baredi ba mo-
te wa gwe ba dutši mpjata, ka gobane banna ba
bona ba tšhaba go teiwa. Mo mosadi a ile a twenya
monna wa gwe, monna a ya a bega twenyo go ma-
khola wa gwe. He yēna o teiwa bjale ka monna wa
gwe. O be a re a nyake go ja dilo tša batho ka go-
bane dilo tša batho di a bolaya.

6666 Ntō ya gwe ya bongaka e be e le theko. Ntō e
we basadi ba ile ba bōna ka gare ga yōna ge ba
tha bōta le go bata. Ka moragō ga mo ba feditšē
medirō e we, ke mo ka ba the tha tēna ka gare
ga yōna. Go dilwa e be e didiwa ke banenyana
ba banyana. Dikharebe le tšona, e be di tha dume-
llwe go tēna. O be a tšhaba gore ba ka khumisa
dikhare tša gwe. Mokhwa o we papagwe o ile a hwa
a tha o divi.

6667 Lehu a le na ngaka le khoši. Madome o ile
a tuma bjale ka moho papagwe. Madome o ile a
hwa le go laêla a ka a laêla. O ile a zia
a ratile moeng bongaka. O ile a babja letšatši
ka le thii, ka letšatši la bo bedi a napa a hwa.

Ba ile ba mmoloka ka khoma le pudi. Nku a ba ka ba khona go mmoloka ka yona bjale ka ge a be a bina yona.

6668 Ba ile ba lla thello go fithela the fela. Batho a ba ke ba bolabola taba ge go tha ndiwa thello. He ge gona le pelaêlo, pelaêlo e swanetse go boetšwa moragô. Matsikinyane o ile a thoma go nyaka go laola laola. Bjale ba mmotša gore o re šitiša go lla thello tha mohu. Ge o na le taba o ta e bolabola letšatši le a ta. O ile a boela moragô. Ba dira mediro ka moka ya lehu ya fela. Bjale ba tibiša gore go eniwa mmela wa bjale bja meriri ya dipeudi. Ka letšatši la go thobolêla le gona ba tibišwa. Le baka la fitha la go thobša bana ba mohu. Ka moka ba bo mohu ba ile ba tibišwa gammogô le bo malome a mohu. Dikhadi le tšona di ile tša tibišwa. Bjale ka ge e be e le motho yo mogolo, ba mošate le bona ba tibišwa.

6669 Letšatši la thobšo. Bjale ka ge ba tibišwe, ba ile ba gathana mo we moteng wa taweng. Ba ile ba thoma ka go foka dihapô. Ka moragô ga mo nyaka e feditse modiro wa go foka, ke moka morwa yo mongwe le yo mongwe.

a topa the we a the tēbago. Bjale modirō wa go topa dithapō o fedile. Bjale bathologadi ba the-khiwa dipeudi. Ka moragō ga mo modiro wa dipeudi o fedilē, ke gōna ba ka rerago morērō wa moja-lefa ge lebaka le dumēla. Ka tšatši le we a ba ka ba bolabola ka ditaba tša moja-lefa. Ba ile ba rēra gore di tša tsoga di bolwa-bolwa ka morwana. Ba thōma go nwa mabjala.

6670 Tšhupō ya moja-lefa. Ka morwana bjare go tša, ba goma ba boya. Ba ile ba ya thopeng pele. Ba ile ba diēga kudu mo we thopeng ya bona. Ba ile ba no ba ba tōga ba tša kwana. Ba re go kuone ro di latšela banneng. Mogolo-golo yo mongwe o ile a re, tswala banneng a e farelwe. Ka thegae tša rena, e faretswe. Batho ba dutši ba lebeletšwe yo we e tša bago moja-lefa.

6671 Ba thalošetša banna phapano ya bona. Pulane wa pele o be a na le bana ba ba bedi fēla. Mothankana le ngwanenyana. Wa monna e be e le yēna Madame yo we a hwilego. Bjale gwa šala khutšedi ya gwe Ngwarokwane. Ditaba ka moka di gōdi-mu ga thōgō ya gwe. Le banneng ba

ile ba dira gore go thaloše yēna ka baka
la gore ke yēna khadi e kholo. Pulane wa
pele o ile a hwa ka moragō ga lehu la
monna wa gwe Moeng. Pulane wa bo bedi
o be a tha phela. Mosadi mo a bolabola
gare ga banna a ke a ēma ka maoto, o fo
bolabola a dutši faṭhe. Ka gobane mo a ka
ēma ka maoto, o fenola banna.

6672 Ngwarokwane o bolabola pele ga banna.
O ile a tiya lesome la matsētšee. Ke gore go
loša. A re ba bina nku. Ba re morena. Lehu
le re bontšha mašako. Ditaba ka moka ga
tšona ke ba butšitše mo re le kowa thopeng,
bjale ba gana banna ba Pulane wa bo bedi.
Go thanthodiša go a tswenya, nna ke ta bo-
labola fēla thōgō ya taba. Ba gani ba ta no
ba ba thaloša ka noši bogani bja bona. Mong
ngwana - yowe ke ~~mo~~ mo tšebago gore ke moja-le-
fa ke Moeng. Ke moka ke feditše.

6673 Matsikinyane o thaloša bogani bja gwe. More-
na lekhota la ba bina nku. Mo we rakhadi wa rena
a bolabolago gona ke a mo kwa. Bjale nna ke šita
go kwišiša, ka baka la gore ngwana yowe a
mmolabolago ke wa leloko le šele. Moja-lefa

wa ma leba mo khorong ya gešu o bēlēga ke ngwana maile. Motogolo wa ga malesa e šu a ke a e ba moja-lefa. Matsikinyane a fetša polabolo ya khano ya gwe ka gore, Pulane wa pele ge a the ne bana, wa bo bedi o na le bana.

6674 Dibolabudi tša bolabola le gu butšiša dipotšo. Wena Matsikinyane o be o nyakile go e ba wena moja-lefa. A re a di rone. A di rone ke gore di mo tswanetše. Wena le mohu yo mogolo e be e le mang. A re ke mohu. Lehono o swanetše go golēla mohu ka le baka lefe. Mohu a ka mogolēla, ke gana madi a ga malesa. O ile wa mmotša mohu gore madi a ga malesa a ke a nyake. Karabô a ya ka ya ba gôna. Ba re mo we o bolabolago, o be o kwala mo o be o bolabola le mohu. Madi a we o wa bolabolago, a še madi a ga malesa, ke madi a mohu. Ngwana yo we rakhadi ya go a mmolabotšego mo, ke yēna moja-lefa. Wena mo o be o nyaka gore a phethe mo we pelaélô ya go e belaelago, mmēlē molaô. Ke moka re feditše.

6675 Moeng a šupiwa go ba moja-lefa. Matsikinyane o ile a temiwa ke the thodi ka baka la gore o ile a šitwa go lwantšha mohu. A ba a šitwa le go fa ngwana molaô o we yēna a o nyakago.

Moeng a dula ka gare ga theboka. Rakhadi a bona a mo tswara ka letsogo. A re go batho le a mmôna ngwana yo, ke yêna mong wa mošasa o. Bjale ka ge dipolabolo di ile tša thaga, la the ke la mmolaya. Le wena o tsware moše wa go ga boše bjale ka bahu ba ba hwilego. Le ge ke le kower bogadi ke kwe gore ke wena thata batho. Mang le mang a tšebe gore ngwana yo ke yêna mong moja-lefa. Ke moka ke feditše. Ka moka ga bona ba ile ba re morena.

6676 Matsikinyane le bo ngwana^{bô} ba ile ba dira ya bona khorwana. O ile a the kwišiše bjale ka ge a ile a bolabola pele ga banna. Bjale a napa a tšwile le ba lapa la bô. Khanthe nka-be a beêle ngwana molaš, wa gore o swanetše go tšeya mosadi khorong ya ga maile. Bjale a ka a dira bjale. O ile a ngala bjale ka mosadi. Molato a wa ka wa ba gona. Mediro ka moka ya thobošo, ba šetše ba dira a tšugile.

6677 Ba ile ba thaba khomo ya thobošo. Ka moragô ga mo dipolabolo ka mo ka di fedile, ba rera tha go thoboša bana ba mohu. Mohu a ka a hwa e le tšhswana, o šile thoto ya gwe. Moja-lefa a ba šupa khomo e we e

swanetšego go bolaiwa. Pele ga tšhabô e we ya khomo, ba ile ba nyaka go tšeba gore mohu o šile thoto e kakang.

6678 Thoto ya go šiya ke mohu. Ba swanetšego go fetša ditaba ka moka, ba khônê ba tšhaba khomo ya tšhobôšo. Bjale re nyaka gore mo re palakana re šie dilo ka moka di eme ka tela tša tšona. Re ~~le~~ šupeng thoto ka moka ya go šiya ke mohu. Dikhomo ka moka e be e le lesome di nago le dikhomo tše tšhaano. Khomo e ngwe ya boloka mohu. Engwe ke e ke rego e tšhabiwê. Ba hwatšana gore go šetše tše lesome le ka tharo. Dipudi e be e le masome a mararo le tše pedi. Pudi ya boloka mohu. Gwa šala tše masome a mararo le pudi. Dinku le some le ka e thii. Dipôkôlo di a šupa. Re di bone, re ka dula fatša.

6679 Kabaganyo ya mothahu wa mohu. Ka moragô ga mo ba dutši fatše, ba rera kabaganyo ya mothahu. Mohu o šilê dintô tše thoro. Dintô tše ka moka ga tšona e be e le tša gwe. Ka baka le we, nto e ngwe le engwe e swanetšego go hwetšana moabê wa yôna. Goriale ke khadi e kholo. Ba re ke wena yo we o swa-

netšego go ba abaganya. Wena a wa swanêla go šupa, o fa bolabola fêla gore lapa la gore le swanetše go hwetšana moabê o mo kae. Moja-lefa ke yêna yo we a ta go šala a ba fa. Malapa a mabedi a manyana o ile a dira gore ba hwetšane dikhomu tše ntabe. Moja-lefa a fete le tše di šupago. Malapeng a manyana lesome la di pudi le di pudi tše pedi. Ntso e kholo e fete le tše phethago monwana o thii. Malapa a manyana dinku tše nnê. Ntso e kholo ya feta le tše di šupago. Di-pōkōlō a re moja-lefa o ta bōna gore a ka dira bjang ka tšona. Ke moka.

6680 Moja-lefa a šala a šupa malapa a mabedi moabê wa bōna. Ka morago ga mo khadi e feditše dipolabolo tša moabê, gwa thabiwa khomo ya thobošo. Dipolabolo ka moka di fedile bjale ~~ba~~ wêla go ja nama. Ka morago ga mo batho ba palakane, a botša bo morwa ragwe gore le ta šupiwa ka moswana. Ka gobane diruiwa a di gōna mo. Di tha ile phulong. Ba ile ba dume-lana nae.

6681 Motho o kholwa ka the we a šupiwago. Ka moswana bjan re gotha a ba bitše ka moka a ya na bō šakeng la dikhomu. A ba šupa tše we

a ba fago. A ba^h ka ba belaëla. Ba ya šake-
ng la dipudi le dinhu, a fitša a ba šupa tša
bona. Jo mongwe le yo mongwe a mo fa pōhōlō.
Ba ile ba leboga. Khadi e be e dutšⁱ e le na-
bō. Ke moka gwa fēla go e ta mo we. Mafe-
llo a taba.

6682

6682 Sagašaga o ile a hwa a šiya di-
nto tš^e tharo. Maina a basadi ke bo: Mantšⁱ,
Ngwana Masete le Oji. Ba ngodilwē ka go
bikiwa ga bona. Mosadi wa nt^o e kholo yo
we e lego Mantšⁱ morwa wa gwe wa pele ke
Matebete. Morwa wa Ngwana Masete ke
Tela-ya-borwa. Oji o ile a ba le ngwa-
na wa mosetsana fēla, yo we leina la
gwe ka rego ke Mallai.

6683 Modirō wa mohu. Mokhalakje yo we e
be e le thegōlē. O be a go lofetš^e leoto.
mo a thepela a thotš^a. Ba mo rēla leina
la mapheta-khwele. Ke leina la dihwēro
ka baka la leoto la gwe. Thegōlē a the
thoke maano. Medirō ya gwe e be e le go-
lema le go šoga matalo. O be a šoga me-
khopa ya dikhom^o le ya dipudi. A bile a

bapola le meropa. Ditswano tša basadi e be ba di rêka go yêna. Dibôdu di ya di rêka mabêlê go yêna. Basadi ba we ba bedi o ile a ba tšeya ka dikhomô tša maata a gwe. Ka baka la diata tša gwe le bogolê bja gwe e be bo tha bônale ka gobane o be a na le thoto.

6684 Thuto go barwa ba gwe. Ge a dutši khorong le barwa ba gwe, a dula a ba ruta modirô wa diata. Le a bôna bana baka, Hwebeyane o nkhone maoto. Ke gore modimu o nkhone maoto, ka baka la gore leoto la ka ke thegôlê. Matsogo a ka a še digolê, ka baka le we ke na le mathatse. Diata a še diala, di diretšwe go šumišwa. Le šumiše diata tša lena le ta bôna di nyaretša tše di-boše. Mobu re o šumiša re tha phela. Le ôna o ta re ja tšatši le re khudugago le fatheng. E be e le molaô wa tšatši le lengwe le le lengwe ge ba dutši ba e tša khorong.

6685 O ile a šiea barwa theema. O ile a thabêga a babja. A re go barwa ba gwe, na ke moka ke khudugile le fatheng la madimabe. Le ta sala le di bôna. Khanthe

o bolabola a le bjale ke moka o wa ba šiya. Theema the gopholwa ka the we the boniwago. A ba ka ba šala lentšu la mohu moragô. Moja-lefa yêna le go nyaka go theletša, o be a the nyake go theletša.

6686 Thoto ya mohu ya dithapô ya bohellwa ka ntong ya bo moja-lefa. Ka moragô ga mo ba bulukile mohu, he ge ba yo khobakanya dilo tše we a go ba a di šugilê ba di beya ka ntong ya bo moja-lefa. Mohu ba ile ba mmoloka ka khomo le pudi. Mathô he diala a tše the motho. Ba nyaka gore ge ba palakana ba palakane ba bone thoto ya mohu. Ba hwetšana a na le lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi. Dipudi lesome le dipudi tše nnê. mekota ya mabêlê e phetha-menwana mmedi. Dithethô masome a mabedi le tše ntobe. Dintepa lesome le tše ntobe. Ba re aowa re di bone, re ta ta re di bôna tšatši la bofêlo. A gwa badiwa le tšela tša go boloka mohu.

6687 Matebete o rekiša dithapô tša mohu. Dithapô tša mohu a di tswarelwe ge di thale phifallong. Di Di tswarelwa ka moragô ga mongaka e di fukile. Bjale yêna a ka a letêla

phoko ya dithapô. Batho e be ba tšhaba go di
rêka, ka go teba ga bote gore di thale phifallo-
ng. Ka tsatši le lengwe a fa motabo wa gwe.
Ba gopola gore ba di fukile ka thephiring. Ke
ge batho ba e ya ba rêka. A ka a gana, o ile
a ba rekišetša. Ba dintso tše dingwe ba ile ba
di bōna. Ke ga ba ile ba di bōna gore o wa
rekiša a ba ka ba ba le lentši.

6688 Letsatši la thoboso le go foka dithapô tša
mohu. Ba ile ba ala legogô lapeng la bo mo-
ja-lefa. Dithapô ka moka ba di beya gōdimu
ga lona. Ngaka ya di foka. Ka moragô ga mo
a feditše go di foka, ke moka ba thōma go
di bala. Ba hwetsāna gore lesome le ka pedi
dithethō a di gōna. Dintepa tše thaano le
tšona a di gōna. Tše dingwe di ile kae. O ile
a no komola. Mmagwe a re o di rekišitše. Ke
ile ke a mmošša gore di a ile, a tohepiša
thepukêlê.

6689 Matebele o ile a dumêla go rekišwa
ga dithapô. Ka moragô ga mo mmagwe a bola-
botše, ya ba gōna a dumêlago gore go re-
kišitše yēna. Bjale dilo tše we ba rekile.
go ka tšona di kae. Ke di llê, goriale ke

morekiši. Bo ngwaneno o ile wa ba šupa. A ka ba šupa. O filo dija le ba lapa lago. Le bona a ba di bōna. O tebe gore o dirile phōšō go rekiša dithapō tša mohu di the šu tša fu-kiwa. Le gōna mote o, o ka the ke wa šala wa o khōna ka baka la bojato bja go. Dilo tše we wena mong o di tšerego ka noši, ke moka ke ōna moabē wa go.

6690 Tela-ya-borwa ke morwa wa ntō ya bo bedi. A re, ke nnete dilo tše we a di rekišitšego le ba lapa la gwe a ba di tebe. O be aija le bo manageng. Bo manageng ke gore le basadi ba le foka. (Batubo.) Ke thatsetša go leweng ga thoto. Taba ya bo bedi phōšō e rwala ke mong wa yōna. Ke riale ka gobane ke kwa e ke a the khumana moabe mašaleling. Ka khopolo ya ka ke re o swanetše go hwetšana. Ba re di a kwala o swanetše go o hwetšana.

6691 Matebete a šupiwa go ba moja-lefa. Ka moragō ga mphoko wa dithapō, ba mo šupa go ba yēna papago ~~ng~~ mote. Mote ke batho. Ge batho ba the gona ba re ke matopa. Ka moragō ga tšhupō ba abaganya lefa la mohu. Ka moragō ga kabaganyo, ke moka ba thaba khomo

ya go thobōša bana ba mohu.

6692 Dithapō le mothahu wa mohu. Bjale ka ge dingodilwe ka lephepheng la ka gōdimu, mona go ngwadiwa fêla kabaganyo. Pele ga kabaganyo, mona yo masete ke wa lelōho la bo mohu. A re lethe ke la fapanya, le swanetsê go ba abêla ka go lekana. Ntō e ngwe le e ngwe ba e fa dithe-thō tōe nnê. Bjale thetho ya go šala ba e fa khadi. Dintepa ba ile ba fiwa tše tharo, ntō e ngwe le e ngwe. Go ile gwa šala tše pedi. Le tšona ba ile ba di fa khadi. Ba ile ba šumiša mekōta e meraro bakeng tša medirō ya lehu, gwa šala mekōta e methano. Ntō e ngwe le e ngwe e ile ya fiwa mekōta. Mekōta wa bonê ba elana ka the rotho. Mekōteng wa bothaano ba ile ba ntšhaganya baredi ba mohu. Ba re le bona ba tša llêla gona. Bjale go fedile.

6693 Thoto ya dikhomo le tše dingwe. Ka moragō ga mo ba feditšê go aba tše tša ka gōdimu, ba sokologêla kabaganyong ya diruiwa. Ntō e ngwe le e ngwe ya fiwa dikhomo tše tharo. Dipudi tšona tše nnê ntō e ngwe le e ngwe. Mašaledi, ka šakeng la dikhomo

gwa šala khomo. Dipudi gwa šala dipu-
di tše pedi. Khadi ya re peelo yaka e boṭho-
ko ka mohlwa o we ngwana wa mogolo waka
a dirilego ka gōna. Mašaledi a we ka moka ga
ōna a swanetswe go bolaiwa. Ke nyaka go-
tswa mare. A ke nyake go šiya magaba mo
moteng o. Ba ile ba di bolaya ka moka ga tšo-
na ka taélō ya khadi.

6694 Khadi ya tsoṭela go phasa lebiteng la-
mohu. Mešwalašwathi le mekhopa e ile ya bu-
lukiwa ga boṭe. A tooga e thale bošego a ya
go phasa. O ile a tswela mare a gwe gōdi-
mu ga libiṭa. Ke nna khaitšedi yago. Bana ba
go le ge ba šetše ba dirile phōšō go rekisa
diṭhapō tša go šwa ke wena pele ga lebaka,
ba leballē bjale ka ge le nna ke ba lebaletše. Tše
Tše we re bolabolago ka tšona, bana ba go ba
šetše ba go jetše pele. Ka maganogano e a
bona, ba tswarélē. Ba goje mollō o thuke.
Ge e le nna pelaélō a e gōna, bana ba tiē ke
phefō bjale ka ba bangwe. Ke moka a fe-
tša a e ta mo we.

6695 Matebete o ile a ba le fefara. Ka mo-
ragō ga matsatši a the makae, ke moka ba no

K34/82
 bōna tše a di dirago di ya go šele. O be a ena le moradi, a bile a na le bana ba ba bedi mothankana le ngwanenyana. Monna a nyake go soma. Bophelo bja gwe ka moka o koga-fetše bjale le bofebi. Dithapō le mothahu o di rekisa a di isa motabong. A na taba le ba lapa la gwe.

6696 O ile a šita go laola le go tswara mote wa pupagwe. Dinto tše pedi a tša ka tša kwišša - medirō ya gwe. Tela-ya-borwa a thōma go nyaka go mo lwantšha. ka baka la thoto ya go rufa lefoka. Mmagwe a mo ganetša, a re le wena ba go filē ya go. Thinyi thinyi e ya e thinyetša, a-gi agi e ya e kagēla. O ile a mohomolēla. Monna a thinya lefa ka moka. Ka moragō ga mo a bōna gore lefa ka moka le fedilē, a the neela leršoka. Ke nnete ge ba re, a ile go swana ka mma, khomo ya mafsi a e tswale.

6697 Tela-ya-borwa a šala a tswere mote. Ka moragō ga mo moja-lefa a bikile ke motabo, a ba botša gore le a di bōna bjale. Bjale bana ba gwe ba tša bolaya ke tšala, ka gobane a nyake le go gata mo. Le filo nkhanetša mo ke nyaka go mo thibēla go rekisa lefa. Lehono keng tša

tše. Bônang gore le ka dira bjang ka nto ya megolo wa rena. Theša the timile. Ba re khoši ya toga ngwe e a šala. Ke bana ba go, wena o ka bōna gore o ka dira bjang. Tha go hwetšana o emé šaho a le na botogelo. Monna a thōma go fēpa bana.

6698 Moja-lefa ba ile ba rwala e le the toto. Ka moragô ga dilemô tše tharo matebete a hwa. O be a thadile gae a dula Butšwana le mota-bo wa gwe. Bjale ba diyo bōna ka motho a filo ba thabêla mokhoši. Motho ke motho, ke mpja ge a tha phela ka baka la medirô ya gwe. Ba ile ba rwala mothapatsa o we ba ta ba mmoloka. Mosadi wa gwe o ile a gana go mo rwalla thware. A re nna a ke tebe ke na le monna, monna wa ka o hwile khale. Monna a ba mmone ka lebita. Ba ile ba mokhala, ba re bobé a bo etšišane. O ile a ba kwa, a mo rwalla thware.

6699 Tela-ya-borwa a šala a lêla bana ba phaga. Ka moragô ga thello tha phaga e we, a ba ka ba thwa ba tha rêra ka mong wa mo-te. Ba ile mo ba palakana, ba botša yēna mole-di gore o šale o bōna di tšhuwana tše we. O no di tswara bjale ka ge o be o di tswere. Bogoši ke batho. Ke moka ba palakana.

O ile a no šala a lēla bana ba mogolo wa gwe go fithela ba gola. Ke yēna yo we a go ba bolotša.

6700 Moledi a ka a nyaka di tiingagallo tša gwe. Morwa wa matebete wa pele ke šagašaga goba modišē. O ile a tšeya mosadi ka dikhomō tša kha-itsedi ya gwe. Ka baka la gore o tšere mosadi, ke monna. Moledi a tšibša batho, gore ngwana wa mogolo wa ka o gudišē. Ka baka le we, ke re ke monna, o swanetšē go di bōna. Mmagwe Modišē a re, motho yo o mphuthile. E be ke tša khole gore bana ba ke tša ba phidiša. Mabothata ka moka a be a rwadiwa ke yēna. Ka baka le we o swanetšē go hwetšana maledi a gwe. Moledi a re di a kwala, fēla nna e be ke tša lele bana ba mongwe. Bana ba we ka go tšaba ke ba lēla ke ba ka. Ka goriale mo we, nna a ke nyake tšelo. Mohua pele ga tšibi ke bona ba we ba tšago mpoldha.

6701 Tēla-ya-borwa a tšwela pele le bolandi bja motē wa gwe. Motē ka moka o be o laola ke yēna. O be a o laola bjale ka mohu papagwe. Ka moka ga bona ba motē e be ba o kwa dita-olo tša gwe, ka baka la gore le ge go na le tšala

o be a t̥ha gogele maoto moragō. O be a tiya khomo
ya gwe ya go leta mote, a e rekišē. Nto e ngwe le
e ngwe e khomana moabe. Ka baka le we, ka moka
ga bona e be ba paniwa ka le jōhō ka le thii. Le
gore ke ngwana wa lapa le le nyana o ka t̥he ke
wa di t̥ebana

6702 Khudugō ya mote molaudi ke yēna. Modišē o
be a no mmotšā lentšū fēla. Le yēna o be a no
re di t̥eba ke lena papa. Ke moka o tiya dintō
ka moka, o aga mo we yēna mong a ratago. Dilo
ka moka e be di mo fetologetšē. Ke gore le ditrhano
tšā manyalo a baredi ba bona, e be di laola ke
yēna. Fēla o be a t̥ha dumele go jēla ka lape-
ng la gwe. A re dilo di na le melapa a tšona.
moledi ke yēna yo we a go phumula bathologadi
khopolo ya go gopola mohu. Go bēlēga ke go feta
maano. Goriale ke bathologadi. mo la gwe t̥he be
ngwana wa mosadi yo, a re t̥ebe gore lehono e be
re t̥a ba re le kae.

6703 Medirō ka moka e we ya go ba e dira ke mohu
o be a e šoma. Bjale ka ge medirō ya mohu pa-
pagwe e ngodilwē ka maphepheng a ka gōdimu.
medirō ka moka o be a e šoma. Batho ba khere-
gēla go yēna go t̥ilo reka tōe di dirilego ke dia-

ta tša gwe. Mote o be o bitšwa ka leina la gwe.
Modišé o ile a šala a ba tulong ya gwe ka moragô ga
 mo Têla-ya-borwa a hwile. Dikhaka di ile tša šala
 tša ya ka megwera, ka moragô ga lehu la moledi. Ke
 moka ke mafellô a tuba.

[S. 2: Moja-lefa o ja le thoto ya nto ya mmagwe.

6704 Lefa la nto ya bo moja-lefa. Moja-lefa o
 na le maata a go laola lefa la nto ya mmagwe. Le-
 fa le na la nto ya bo, a šadiwi ke motho mo a
 laola lona. Go bjale ka barwa ba ba golo ba di-
 nto tše dingwe, le bona ke bo ba ja lefa ba di-
 nto tša bona. Ba-ratho ba bona ge ba e ra
 ba golo ba bona, ba re ke ^{bo papago} ~~baha~~ ba bona. Bona
 ba lebeletše the we ba fiwego ke bagolo ba bona.

6705 Moja-lefa o swanetše go dira taolo ka go kwana
 le mmagwe. Moja-lefa o wa laola thoto ya lapeng
 la mmagwe. Fêla a ka the ke a dira lefa ka mo-
 khwa o a ratago ka nte le mmagwe. O swanetše
 go bega mmagwe. Ge ~~ba~~ dumêla, gôna a ka
 šumiša lefa ka mokhwa o we a gopotšego.
 Ge mmagwe a ganaya na maata a go di-

ra ka swele. Ngwana ya tswalegilego o swanetše go kwana le mmagwe. Gona le bana ba bafo nyakago go šumiša lefa la nto ya bō ka nte le go kwana le mmagwe. Ge mmago moja-lefa a tša nyake go rōba molala, ke moka ba swanetše go lwa.

6706 Monna o wa hwa a šiya thoto ya gwe. Thoto ya monna wa basadi, e swanetše go abēla dintotša gwe. Dikabelō tše we di lebane basadi bamohu. Bjale barwa ba basadi ba laola dilo tšewe. Tēla ba swanetše go kwana le bo mmago bona. Ka molaō e be di swanetše go laola ke bona ka gobane ke thoto ya go šiya ke monna wa bona. Bjale ba šitwa ka baka la basadi. Moja-lefa o swanetše go kwana le mmagwe.

6707 Mmago moja-lefa o na le maata go iša taba khorong. Bjale ka ge molaō o re taba e thōmēga ka the gae. O swanetše go thōma ka go tibiša banna ba bogadi bja gwe. Ba thōmē ka go e bolabola ka thegae tša bona. Ge ba bōna gore taba e ya ba šita, ke gōna ba ka fago mmago moja-lefa tēla ya go iša molato khorong. A swanēla go ya a le nnoši, o swanetše go ya le go mongwe wa monna. Ka gobane ge

e le mosadi fêla, khoro a e yamogele molato. Monna o bula molomopele, a re ke tšitšê mosadi yo. O fapana le morwa wa gwe. Yêna ka m noši o tša le laudišetša. Ke moka a laudiša ka mokhwa o a fapanago le morwa wa gwe. Go thepehwa ka mokhwa o wa.

S. 3: Mafa a baredi a lewe ke moja-lefa.

6708 Papago baredi mo a tša phela, mafa a manyalo a baredi ba malapa, ka moka a laola ke mong papago bona. Morwa a swanêla go tšhoka mosadi dikhomō tša gotšwe khaitšedi di le gona. Papagwe o swanetše go mo tšeiša mosadi ka tšona. Ka moragō ga mo a mo tšeišitšê mosadi ke moka a tša na taba naê. Ka moragō ga mo a hwile papagwe, ke moka lefa le wêla ka fathe ga moja-lefa.

6709 Dikhomō tša matšo a baredi di na le ~~dit~~ ditela tša tšona. Molaō wa dikhomō tša matšo a baredi ke go tšeya bo mammui ka tšona. Mmuwi wa dikhomō o swanetše go ba le mammui. Ke lona lapa la gwe. Bjale mosadi mo a na le barwa ba ba-raro le baredi ba tshelêlago. Morwa yo mongwe le yo mongwe o le-bane ke go tšeya basadi ba

ba bedi ka matsō a baredi ba ba bedi. Go dija ka molomo dikhomo tša gotšwa ngwanana molaō a o dumele. Di ka lewa ka molomo fêlammuwi wa dikhomo ke yêna yo we a tswenyago. Ka gobane le yêna o nyaka lapa la matsō a dikhomo tša gwe.

6710 Thokofalo ya barwa. Ge dintō tše dingwe di thena barwa, gōna moja-lefa a ka laola matsō a baredi ba malapa a we a go thoka barwa. Le yōna thoto e ilego ya šiya ke mohu ka mo we malapeng a we. O e laola ka kwano le beng ba dintō tše we. Ge a tha kwane le beng ba dintō, a ka the ke a khōna go di laola. Go hwetšwa theema the, lapa a le ji le ngwe. Go ba mojako a o jimo-ngwe mojako.

6711 Makaile o ile a hwa a šiya basadi ba bedi. Mosadi wa pele ke Nkhata. Wa bo bedi mahupuleng. Mosadi wa pele o ile a tšeiša ke mogolo wa gwe, ka dikhomo tša bongaka. Wa bo bedi o ile a mo tšeya ka dikhomo tša gwe tša lebêrêko. O be a na le dikhomo tša go phetha ^{menwana} ~~menwana~~ mmedi ka šakeng la gwe. E be e le dikhomo tša maata a

gwe. Bjale a fa ntō e kholo dikhomo tše pedi.
 He ntō ya bo bedi o ile a e fa tše pedi. A re
 go bona, le ar mpōna, mohola a o tšha le gona.
 Dikhomo tše we ke lifilego ke tša lena. Tše di
 šetšego tše di tša leta maforo.

6712 Mokaile o ya go latšha le tšofallō. Lehule
 na le maata. Ka letšatši le lengwe, a re go ba-
 sadi, ke nyaka le ntirēla dipoba. Ba re o ētēla
 kae. A re ke nyaka go latšha le tšofallo. O tšha
 na le mohola wa go bēreka le khowa naa. Molau-
 di ke nna, dirang tše we ke le botšago. Ba ile
 ba dira ka makhwa o we a ba botšago. O ile a
 tšeya tšela ya goya matoumeng, khopolo ya gwe
 a le ya goya Kolwe. Ba mo felegetša, ba ya ba
 mo gomēla nokeng ya Thebitša.

6713 Tšeremane a še kholē, ba ilē poba tšeng.
 Ka moragō ga matšatši a mabedi ba bōna a
 boya. O be a eletša ke banna ba ba bedi. O
 ile mo a re o tšena matoumeng ke moka a
 tšhabēga. O ile a kata a robala gona, ka moswana
 oja tsoga bo tšha mouteletše. Ba mo eletša. Ba
 ile ba robala tšeng naē, knaufsi le noka ya
 molomathapi. Ka moswana mo letšatši le ya ma-
 dikêlō ba mo fithiša gae. Basadi ba ile mo

ba gorôga ba hwetšana a le ka gae. Go thomêga
bjang. A re ke a babja. Ba-felegetši ba ile ba
robala, ka gobane letšatši le be le ilê.

6714 O ile a bolaêla bafelegetši pudi. Ka morwana
bja re go-ṭha, a botša basadi, gore banna ba ba
nthušitšê kudu. Ke nyakilo o kwa ba le ṭhabêla
mokhoši wa gore ṭang le rwaleng ṭhe-toto. Ka
mokhwa o ba nthušitšêgo ka gona, ke nyaka go
ba ṭhabêla pudi. Ke ôna morogô wa bona. Di
teba ke lena. Pudi ya gogiwa ka gare ga le-
šaka. Ba ile ba e ṭhaba ka mphaka. Bjale are
e fêla mohola a ke naô. Molaô waka pudi a e
ṭhabiwi ka mphaka, e bolaiwa ka molamo. Banna
ba re goja tša goja, ba laêla ba ṭoga. O ile a
ba fa mphapha wa pudi ka moka ga ôna.

6715 makaile a hwa. Ka moragô ga mo banna
ba la ba ṭugile, bolwetši bja napa bja gola.
Moṭhegare ka moka ya ba le phetho phetho le boše-
go. Ge dikhogo di nkhella meso, ke gore dilla ka
go ṭhaṭametsana ke moka a napa a fapana le
moro. Re be re gopola gore tšeremane a še kholê,
ba llê poba ṭeleng. Khanthe yêna mong o be a di
kwa. Batho ba re ba ṭha o kwa bolwetši, ba o
kwa mokhoši wa lehu. Mohu o hwile, moragô a

thana ma boêlô. Ke moka ba iâ thôgô ya batho mabiteng.

6716 Maina a barwa le barediê. Nkhata o be ana le bana ba ntabe. Bathankana ba le ba ba bedi. Basetsana ba le ba banê. Ngwana wa pele wa mothankana ba re ke Pae. Moratho wa gwe Bušunaa Maina a bana ba basetsana ke bo: Manku, Matšhwene, Mampe le Matale. Maina a bana ba mahupuleng, Vta-u. Ke mothankana ke ngwana wa pele. O be a na le dikhaitšedi tše pedi. Bjale leina la khaitšedi ya gwe ke Kobeng le Motšopi. Mokaile o ile a hwa a šiya baredi ba gwe ba thešû ba nyadiwa. Le ga baredi e be ba thešû ba nyadiwa, mašaka a be a dutšî a le gôna. Ke lešaka la dikhomo tša go phetha menwana mmedi le lešaka la dipudi tše lesome le pudi.

6717 Moka o ile a bolokwa ka pudi tše pedi. Dipudi tše we a di badiwi gôdimu ga tše we dingodilwego. Tše dingodilwego ka mo matakhaleng a ka gôdimu ke mašaledi. Ka tšatši la thobošô, a ile a thobošô bana ba moka mohu ka khomo. Pae a šupiwaga go ba moja-lefa. Diriniwa tše tša go šala mo mong mohu a-bêla basadi ba gwe, barwa ba ile ba abagana. Moja-lefa o ile a fa

Ntau khomo le dipudi tše tšaano. Moja-lefa a šala le dikhomo tše pedi le dipudi tše ntabe.

6718 Moja-lefa o ile a fetsa moabe wa gwe ka mokhwa o, o tša tibiwego. Ka tsatši le lengwe gwa tšwella mafsikeng, a re ke tlo gapa khomo. Bjale mmagwe a re, khomo e we o tlogo gapa, o ile wa dirang. Modirō wa yōna o teba ke morwa wa go. Yēna o ile kae. Ba re o gona, o tša ile kante gona bjale o tša baya. O ile a dula a mo leteta. Ka moragō ga lebakanyana a fita. Ba dumedišana. Ka moragōnyana mmago moja-lefa, a bitša morwa wa gwe. A re ke kwa monna yo la, o re o tlo gapa khomo. Morwa a re ke nnete mma. Ke nnete ka mokhwa mang. Morwa o ile a šitwa go thalošetsa mmagwe nnete ya taba. Ba ile ba homola. Ke moka mogapi a gapa khomo a tōga nayō. Ka moragō ga mo a tūgile, mmagwe a re o swanetše go loša mosadi.

6719 Mogapi wa khomo o ile a re, morwa o thalošeditše mmagwe. Khāthe a mo thalošetsa. Ka tsatši le lengwe, monna a ya go mmagwe moja-lefa. A re, o wa bōna morwa wa go ke tša mmolaya. Ka baka lang. O wa di teba bjale ka ge a go bu-titše. A ke tebe thelo. A go botša molato wa khomo e la. Aowa a mpoša. Ke mo hwetsane a nale

mosadi waka. Bjale a ka ka ka nyaka go ba tšhêla legowa. Ke ge a roma matšhikhidi go tlo rapêla ka khomo ela ke gapilego mo. Ka mmotša gore a gomêlê mosadi waka. Bjale a mo gomele, o tšwela pele le yêna. Ke ôna mokhwa o we o kwago ke re ke ta mmolaya. Ka nnete ke gona ke e kwa wena, a mpotša.

6720 Pae a ka a o kwa mmagwe. Ka mabanyana, mmagwe a mmitša. O ile a dula le morwa ka ntong. Bjale a thîma go mmotša mantšu a Mafsikeng. Mafsikeng o be a tše mo ngwanaka. O mputšitše gore o botše morwa waka, o ta mmolaya. Ge ke mmotšisa gore mang. A mpotša wena. O re gomêla mosadi wawe. Ke yôna taba e we ke go botšago yôna ngwana ka. Nna ke re le mpitšetša taba. Monna yo we weno o wa gafa. Ke moka a tšwêla ka nte. Morwa o ile a swabisa mmagwe a šala a gakilwe ka gare ga nto. Mmagwe a re, mo a e tšwa ka ngwaketong, a re whabe ke phumê e be go lekaone.

6721 P^hêpêla o e tše leeba, wa e tša molengwa o ta wa. Theema the the thabile ke mmagô moja-lefa. Moja-lefa a ka a šala theema tha mmagwe moragô. Leeba ke nonyana. Le êma gôdimu the bakeng, ke moka la bina. Ge le bina ka mokhwa

o we ba re le thōla pula. Pula ke le humō.
 molengwa ke nonyana ya go fofa bošego. Koša ya
 molengwa a e tebe ke motho, e teba ke ba bošego.
 Ke gore baloi. Bjale mmago moja-lefa a botša
 morwagwe ka mokhwa o we, ka baka la modiro o we
 a o dirago a tha bone ke motho. O re moloi o hwa
 bololing.

6722 Pae o ile a lešwa ~~na~~ nama ya motho. Mo we
 motho a reilego thefu tha gwe a lebale. Mafrikeng
 o ile a ya mabulane go bêtêka. Pae a šala
 a dutši ka lapeng la mafrikeng. Mmatšwala wa
 moradi o be a tha kwane le mokhwa o we moro-
 gana a o dirago. Zêla o be a tha mo šupi. A
 mo thabêla kudu mo a mmōna. The bônê tholwa-
 na boreledi, teng ga thola go a baba. Ke mmagō
 moja-lefa. O ile a hwetšana morwa wa gwe, a the-
 gišana le mmago Mafrikeng. Bjale o botša morwa
 wa gwe. A ka a di šala moragō. Khanthe ka
 mabanyana a we o ja nama ya motho.

6723 Pae o botša mmagwe gore ke ile nama ya
 motho. O ile a mo fa mogwapa o we, yêna mong
 a o bešitše. Tšeya nama ke e, o šaole dišana
 tša bjala. Ka moragō ga mo a feditše go ja,
 a mmotša gore mêmêmê ngwana o bola kōma

a e bone. Bjale a thōma go makala. A re le ra go-
 reng mma. Ke re o the ke wa bola gore ke llē nama
 ya motho. O ile a napa a tōga. Ge a fithile
 gae, a botša mmagwe. Mmagwe a ka a mo fetola,
 o ile a no rotša megōkhō ka go tēba gore ke mo-
 ka ba bolale.

6724 Lehu la Pae ke la goja nama ya motho.
 O ile a rōbala ka ntavaneng ya gwe le bagwē-
 ra ba gwe. A thabēga bōšego. Tha ka teng a
 the alafimi. Bagwēra ba gwe ba ile ba tsoga
 ba mo šiya ka ntong. O ile a thwa a bolla
 letšatši le we ka moka ga lona. Ge le ya madikēlo
 ke moka a khaogana na bō. Motho a hwa, o hwile.
 mola e be ba re motho a hwa o ya boye, nka be
 ke mmotšar. A di e ka lewa di the na molai,
 di naya molai a dutši a le gona. Ngwana o ntšhe-
 tile. O ile a felegetšwa ka theša bjale ka ge
 a hwile a the na mosadi.

6725 Bušuna a šala a ba tulong ya mogolo wa gwe.
 Khoši ya tōga ngwe e a šala. Ka moragō ga
 lehu la mogolo wa gwe, a beiwa tulong ya mogolo.
 Mmagwe o be a dula a mo thalošetša ka mokhwa
 o we mogolo wa gwe a hwilego ka ōna. Ngwa-
 na o ile a bula ditšebē a theletša mmagwe.

Lefa la go šiya ke mogolo wa gwe la wêla matrogang ga gwe. O ile a kwana le mmagwe bakeng tša tuolo ya lefa.

6726 Dikhaitsedi tša gwe tša nyadiwa. Manku a tšeya ke ba ga Mathaba. Matšhwene a tšeya ke ba ga Moréma. Mampe a tše ya ke ba ga Thobetsane. Matale a tšeya ke ba ga Lewele. Lešaka le ile la tala. Dikhomo a di swane le batho. Motho o wa rumiwa, khomo a e rumiwi. A di ile go tala lešaka, di swanetše go nyakêla malapa a tšona. Moja-lefa a botša mmagwe gore basadi ba bantši a ke ba nyake ka baka la gore ba twenya. A go direge ngwanaka, di swanetše go tšeya basadi. Yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ba le lapa la gwe. A ba re bogosi ke dikhomo, ba re bogosi ke batho.

6727 Dikhomo tša gotšwa manku tša tšeya Tšhwene. Dikhomo tša gotšwa matšhwene tša tšeya Tšhwenyana. Dikhomo tša gotšwa Mampe tša tšeya Mamoloti. Dikhomo tša gotšwa matale tša tšeya madituri. Mmagwe a re o wa bōna ngwanaka, molaō wa dikhomo tša baredi di tšepela ka tšela e. mašaledi a go šala ka šakeng, ōna ke ago, a tša tšusa moše wa go. Le ga

go le bjale, le nthwesitšoe morwalo wa bdlima. A
še morwalo wa buima ke bakeng la lehumô.

6728 Ntau o be a laola tša lapeng la mmagwe.
Moja-lefa o be a diyo mmea. O be a tša laole
tša ka lapeng la ~~bo~~ Ntau. Ga go na le taba o wa
mmotšar. O mmotšar fêla gore a tšebe. Ka morago
ga mo we ke moka a dirê ka mokhwa o we a
gopotšego ka gôna. Moja-lefa a ka mo ganetšô ge
a bôna gore modirô o we a nyakago go dira, a wa
swanêla. Lapa a le ji lengwe, mongwe le mo-
ngwe o ~~ja~~ tša lapa la bo. Ntau ke mo-
ja-lefa wa lapa la mmagwe. Bušuna ke
yêna mong moja-lefa wa moše. Ke yêna
yo we a tšebago ditaba tša moše, ka gobane
ne ke yêna molaudi.

6729 Bušuna o ile a khošella morwalo o
we a go rweša ke dikhaitsedi tša gwe. Mo-
nna o swanetše go letša naha ka e thiri. Goria-
le ke moja-lefa. Bjale ka baka la taêlô ya
nna, dinaka di mpatile. O bolakola ka mo-
khwa o we, ka le baka la tala. Ngwaga
wa molaô ke khošana, ka gobane a robak
le tala. O no dula a e nwa diphefutsa.
mašaledi a lefa la dikhaitsedi, a bolokêla

go thuša mota ka šna.

6730 Mašaledi a menyalo ya dikhautšedi. Ka moka ga šna a laola ke moja-lefa. Molaō o ile wa šitwa go tēnēla mašaledi a dikhomo tša monyalo. Ba ile ba likiša gore molaō o ka tšhipidišwa ka bo mammuwi ba dikhomo. Ba hwetšana gore go ka theke gwa dirēga. Ka gobane bo mammuwi ba tile ka dikhomo, a ba tšwa ba gapa dikhomo magagabō. Le bona ba ta ba le ba bona bana. Ba ta hwetšana dikhomo ka bana ba bona. Ke gore dikhomo tša go nyala Manku, di ile tša tšwa tša ya go nyala Tšhwene. Bjale mašaledi a ~~ba~~ tšona a lebane lapa la Tšhwene. Ke mo we ba go hwetšana gore molaō a o khonege. Le ge moja-lefa a na le baratho ba gwe, mašaledi ka moka a dikhomo ke a moja-lefa, ka gobane ke yēna papago bona. Molaō ke gore yēna a ba tšeiše basadi. Ke gona a ba file kabēlō ya bona.

6731 Bušuna o ile a šitwa go go laola thoto ya lapa la Mahuputeng. Bjale ka ge go ngodilwē gore lapa a leji lengwe. O be a ka the ke a khōna go laola lefa la lapa le we, ka baka la gore mong wa lona o gona. Molandi wa lona ke yēna

Mamoja-thagwe. (Ntau.) Ba ile ba mo rêla leina le mamoja-thagwe ka baka la gwe. O be a-re mo a e tšwa go tšoma, a utšhe thebe go a yo fa Bušuna. Ke moka a re mamoja-thagwe o wa utama, mogaba ke lerêrê. Ke ge ba yo mo rêla leina le we. Ke gore wa thoka go utama, o tša hwa. Lerêrê ke go the tiê. Re ka-re morobêga ka kholê. Mo o twarella thabi, wa re o a e ôba, ke moka e ya robêga. mafello a ditaba tša moja-lefa wa morwa mokaile.

6732 Putšane o ile a hwa a šiya basadi ba bedi. O be a na le baratho ba ba bedi, Thete le mo-kokota. Papago bona o be a na le mosadi ka othii. Dikhaitšedi tša bona di be di le pedi. Putšane a tšeya mamogasane ka dikhomo tša go tšwa khaitšedi ya gwe. A bōna gore moratho wa gwe Thete o gu-dilê. A tšeya dikhomo tša khaitšedi ya bo bedi a mo tšeiša mosadi. Mašaledi a dikhomo a šala a eme ka šakeng.

6733 Mokota a tšeišwa mosadi ke ~~for~~ Putšane. Mašaledi a dikhomo, e be e le dikhomo tše ntabe. Putšane o be a šetše a na le moredi wa lapa la Mamogasane. O be a šetše a nyetšwe ke Bakhaqa.

Monna o ile a bolabola le mosadi. moratho wa ka o thaeletšwe go nyala mosadi. O na le dikhomō tše ntabe fêla. Bjale ka goriale mo we ke nyaka go mo fa dikhomō tše tšaano a yo fetsiša mosadi wa gwe. Dikhomō tša nthe ke di fe. Ke ra tša matšō a moredi wago. Arete di teba ke wena ka gobane ka moka ke bana ba go. Ke ge a ntšha dikhomō tše tšaano a di fa moratho. moratho a gorōša mathako.

6734 Mašaledi a dikhomō tša moredi wa mamogasanene, a êma ka lešaka. A bēlēga ngwana wa mothakana leina Homokomo goba Theatšhuya. Ka moragō ga mo ngwana a re o thōma go thepela, ke moka a hwa, go hwa Putsane. O šile basadi ba ba bedi. Maina a basadi ba gwe, mamogasanene le malekhasola. Baratho ba gwe ba ya ba boloka mogolo wa bona.

6735 Thete a šegela ba gatsa ba mogolo wa gwe. Ka moragō ga thelo, ke moka a napa a the nyaretša. O ile a beula basadi ba moku. bedi ga bona. Banna ba bangwe ba re monna yo o na le megabaruru. Nka be a beule mosadi ka o thii. moratho wa gwe le yēna o be a ta beula yo mongwe. Moratho a re o thotšē nthō ya thōgō. Ke moka Thete a šala a twere motē

wa mogolo wa gwe. O ile a lēla ngwana wa mogolo wa gwe go fithēla a gola. Mojēla motholo o ja ka gookella. Bjale yēna o be a t̄ha o-ke-llē. O be a tiya ka mokhwa o ma šoro.

6736 Ke t̄hagoletšē lekhana la re go gola la nt̄haba. The golago t̄he e lwa ke nkwe, motho a gola o wa goma. Komokomo a thōma go lwa-nt̄ha rangwane wa gwe. Bjale ka ge a be a gudile, mohola o be o t̄he gona. A ka a letēla go gafēlwa dilo t̄ša go šiya ke mohu papagwe, ka baka la go bōna t̄horišo. O be a t̄horisā mmagwe ka gothwa a mo tiya. Ke ge a tiya t̄he khalabjana t̄he we. Thete o ile a t̄šwa ka maforo le mosadi wa gwe. A ya aga wa gwe motē. Tha go šita mogolo wa go, le wena o ka t̄he ke wa t̄he khōna. Mokokofo le yēna a t̄šwa ka maforo. A ka a ya go dula le mogolo. O ile a ya a dula go šele.

6737 Komokomo a šala a goša maruping. Malekhasola a t̄šwa ka gare ga motē, a ya a dula le Thete. Moja-lefa a ka a dumēla t̄ogo ya mosadi. Mosadi o t̄šwile ka moteng ka baka la tswenyo. Moja-lefa o be a nyaka go robala ka ngwahong wa gwe. Taba ya bo bedi thoto ya

lapa la gwe, o be a t̃ha jele ka lapeng la gwe. O be a t̃eya a j̃ela ka lapeng la mmagwe. Malekhasola e be e le moopa. A re go t̃hoka ngwana ke motswenyego. The t̃hare t̃ha mũsi ke go t̃og̃ela. Ka nnete a mo t̃og̃ela.

6738 Komokomo o nyaka malekhasola a boya. Mosadi o ile a t̃wa ka mokhwa o. O ile a ba lethet̃a ba t̃wa ba ya mašemong. Ỹena a ka a ya mašemo, ka gobane o ile a ba bot̃a gore o wa babja. Khamthe o dira maano a go sala a rwelathoto ya gwe. Ba ile mo ba boya ba hwets̃ana e le maruping. N̄fo o be a khiet̃e. Ba gopola gore o ile ga gab̃o. Ba kata ba robala. Ka moswana ba tsoga ba e kwa gore o khudugile, o ile ka thoto ga Thete. Ke moka moja-lefa a ya. A re ke t̃ilo bit̃a mosadi yo. Mong wa mote a re mmit̃e. A re, ke nyaka wena. A re motho a ba mo nyake e t̃he khomo. O bolabola bjang. A re ke bolabola ga bot̃e goriale ke mosadi. Polabolo e we ke gore a ke nyake go bõela mot̃eng wa go.

6739 The-lepe o ya kae, ke ya mot̃epeng. Ka morag̃o ga mo a b̃ona gore mosadi o wa gana, a laba Thete. A re ke wena yo o mmit̃i-t̃iego. A mo fetola ka gore ke mantata ke

dutši. Nna ke no re ke dutši ka bōna thoto e tēna. Ke ile ka mo rola bjale ka ge ba re, ntholē a e buima, go imēla nthweše. O ile a fufulélwa kudu, phufulēlo ya gwe e le ya go nyaka go tiya mokhalabje. Ba motē ba re liki-ša, re ta go lepa ka mese. A tēla ke khopolo ya gore noga a e latellwe moleteng wa bo yōna. Ke moka a goma.

6740 Thete o ile a retela. Go retela ke ga lerotse, le khomo mo e retelēla e ngwe khomo. Go retela ga lerotse, ba le apeya bjale la thoka mmešetši. Ka fufula ga thii, mollō wa tima ke moka le retetše, ke mokekenene ke mokate. Le swanetše go fiwa dikolobē. Bjale Thete o ile a ba bjale. O be a swanetše go mmotša gore ke bōna motho wa go, a e ta ka mono le thoto. Ba khōnē go bolabola taba ya mosadi. Moja-lefa o ile a kitima.

6741 Komokomo a iša taba khorong. Ka gobane e be go thabana tša šaka ka le thii. Tšona ka noši di ka the ke tša khōna go e tamolanya. Kho-ro ya bona e be e theš e ate. Ke bo rangwane wa gwe ka ba bedi le yēna mong moja-lefa. Ke baka le we a go kitimēla khorong, pele

ga go bolabola ka tše gae. O ile a tēna khorong ya ga mašumu. A fitša a bega taba. Ba khoroba amogēla taba. Ba mmēla letšatši la go boya ka lona. Ke moka a bula khoroba, a goma. Go bula khoroba, ke go laēla. Bjale ka ge a re, difate. Ke moka ba re, go lukile. Ba šala ba roma pa-mpanyane go tibiša Thete le mosadi. O ile a ya a ba tibiša lona letšatši le we ba swanetšego go gathana ka lona khorong.

6742 Letšatši la kaṭholo. Ba fapani ba ile ba gathana ka lona letšatši le we ba khoroba go ba botša lona. Banna ba lekhota le bona ba gathana. Banna ba khoroba ka le baka le lengwe ba ba bitša dipja tša mošate. mmudi wa lekhota a bula lekhota. Dikolebē tase. Ke gore ba melato ba swanetše go dula ka tase. Ba lekhota ba dulē ka khakala, ba ukamēlē ba melato. A gafēla ba fapani gore ba bolabolē.

6743 Dipolabolo tša Komokomo. O ile a ēma pele ga banna, a re morena lekhota ~~ba~~^{la} ba bina tšu. Ke nna yo we ke tšilego mo khorong ka baka ~~ba~~ rangwane. Papa o ile go hwa, rangwane a tšwa ka moteng. Le rangwanenyana le yēna a tšwa. Bjale ka šala maruping le mma le mosadi yo.

Ka letšatši le lengwe ke ile ke boya mašamong
ka hwetšana mosadi a tšugile. Ka mosana wa gona
ke ge ke kwa gore o ka ga rangwane. Ke ile ka
ya. Ba mpoša ge ba tšalepa ka mese. Ke baka
le we ke tšilego mo. Taba ke gore rangwane o ruta
mote waka. Ke yōna phapano ya ka le rangwane.
morena lekhota. mo a riale a dula fathe.

6744 Dipolabolo tša Thete. Morena lekhota la babina
tšou. Mo ngwana yo a bolabolago ke nnete. Ke ngwa-
na wa mogolo waka. Ke tšwile ka moteng, ka baka
la go tšwa ke teiwa. Bjale mo ke dutši mo we mo-
ššaneng waka, ke no bōna yo mogatša mōhu mogo-
lo waka a fitha a rwele thoto. O ile a fitha
a rola khorong ya ka. Ke ile ka mo rorēla ka ntō-
ng. Ka re ke tša tsoga ke e kwa ditaba tša gwe.
Ke tša re ke tšaya ga ngwana wa mogolo, ka bōna
a tēna ka maforo. O ile a mputiša. Ka re a ke te-
be. Butšiša mosadi. O ile a fapana le mosadi ka
dipolabolo. A thōma go nyaka go tšilo tiya nna. Ke
ge ba mmotša methe. Ke moka a toga. Go ka tšha-
loša mosadi ka mōkhwa o a tšugilego ka ōna. Ke
moka a dula fathe.

6745 Dipolabolo tša Malekhasola. A tiya lesome
la matšetsee. Nna ke tšugile ka moteng wa yo ngwa-

na wa mogatšake. Go toga ga ka a kaya ga geš, ke dutši le monna waka. Ke re ke monna waka ka baka la gore ke moratho wa moho monna waka. Ka moteng ke tšwišitše ke go tswinyiwa. O re nna ke be mosadi. Nna ka motša gore mohola wa gothwa ke kharametšana le ba banyana a ke naō. Le ga go le bja-le bošego a ke robale, ke lala ke fela boroko. Dilo tša lapa la ka o di jêla ka lapeng la mmagwe. Ke ge ke rwala thoto yaka ke ta ga yo we ke swanetšego go kharametšana naē. Ke moka ke feditše ba bina tou.

6746 Mmudi wa lekhota a lahlêla lerapô dimpjeng. Ka moragô ga mo ba fapani ba feditše dipolabolo tša bona, mmudi wa lekhota a re, ka moka ga lena le di kwile dipolabolo tša ba fapani. Ka baka lewe ba lamolanyeng. Ge a riale a boêla a dula fathê.

6747 Lekhota la ahlêla malekhasola. Banna ba ile ba butšiša moja-lefa gore ke nnete o nyaka go tē-na ka ntong ya mosadi. O ile a dumêla. Bjale ge a gana. O swanetše go dumêla ka gobane o ile khoro e o wa e nyaka. A nyaka khoro, o nyakile motho. O wa dumêla gore mosadi wa go e be wa ba khoro yago. A še mosadi wa ba khoro, ke waka. Bjale

o reng o katêla yo thetsiba ka ganong. Karabô a yaka ya ba gona. Wena mo o lebeletse mosadi yo o re ke mang. A si re ke mma. Bjale ge a go botša gore ke gudidê, o reng o tha khole. Dilo tša lapa la gwe, o di jêla ka lapeng la mmago. O ile a dumêla. O di jêla ka lapeng la mmago ka lefe le baka. Ka baka la gore nto ya mma ke yôna nto e kholo. Bôna ngwana o na lephôšô. Lapa a leji lengwe. Ge a e tšwa ka moteng ga a tšwa ka phôšô. Mosadi a thala, o dutši le monna wa gwe. Rena re go bôna phôšô.

6748 Ditaba a di e thelepeng. Ka moragô ga mo ba bolabotšê, ke moka ba iša ditaba thelepeng. Thelepe tha rêma ka gore, Thete agêlê mosadi yo we wa mogolo wa gwe nto. Komokomo a the tha šala šala mosadi yo we moragô. Mmotšeng a ntšhe dipudi tšê pedi tša go tswalla khoro. Ba ile ba mmotša ka mokhuwa o we khoši e bolabotšêgo ka gona. O ile a ntšha dipudi tšê pedi a tswalla khoro. Ke moka molato wa bona wa fêla o e ta mo we.

6749 Mokokoto a hwa. Konanang tša goja taba mpe le botšane. Thete o ile a bega ngwana wa mogolo wa gwe lehu. Ke yôna taba ~~e~~ e mpe. A ka a gana goya go boloka yo we rangwane wa gwe. Ba ile ba mmoloka ka nte le

phapano. Ba ile ba ndišana lehu la mohl
ga bofe.

6750 Komokomo o nyaka go tšena ka ntong ya ma-
thako ka maata. Ka morago ga mothello the fe-
dilê, a ya ka ngwakhong ya mothologadi. Mothologa-
di o ile a gana go mo alla. Ka tšatši le lengwe,
o ile mo a re o a ya a hwetsana Monguale ka
ntong. Monna o ile a tšwa a tšhaba. Bjale yê-
na a tšena ka ntong. A botša mosadi gore o fo
gana go nkalla, ba bangwe banna o ba alla.
Go kwagala gore a ka a mo fetola. A tšwela
pele le go butšiša. Ke mang yo la a tšwago mo
ka lebelo. A ka a nyaka go mmošša. A re le ge
o tša nyake go mpošša, nna ke a mo tšeba ke
Monguale. A mo fetola ka gore, o mputšišang we-
na o mo tšeba.

6751 Komokomo a thōma go tiya mosadi. O swa-
netšhe go nkalla. Mosadi a mo fetola ka gore o wa
kwala. Nka go alla, mo o kaya wa robala le mma-
go pele. O bolabola bjang mo o riale. A re ke
bolabotšhe. Naa a o tšebe gore o tšerwe ka dikho-
mo tša khaitšedi yaka. Monyadiwa a tšebe dikho-
mo tšhe we di mo nyalago. Ke a go botša gore o
tšebe. Nka-be o mpošhe e tšhale nna kharebe gore

ke go nyala ka dikhomo tša gore. O reng o no khe-
-ilêla mo o kwago pelo. Dikhomo tša khaitšedi ya
ka tša rufa lefoka. O wa mpha lehono. Mosadi
o ile a gana. A leka ka maata gore o wa mo
kata, a gana. Ke ge a mo tiya. O ile a mo šiya
a idibetše.

6752 Mathafane a ya a botša Thete. Mathafa-
ne ke moredi wa Mathako yo mogolo. O ile
a bōna mmagwe a idibetše, khopolo ya gwe ya
re, o hwilê. Ke ge a kitima le bšego a yo
botša ramogolo wa gwe. Ge a fitša naê, ba
hwetšana gore ke gona mōya o boyago. Ka mora-
gō ga lebaka, ge a mmolabudiša, a o kwa a bo-
labola. A mmotša ka mōka tše we ba go bolabo-
la. Robalang ke bšego ke ta tsoga ke di bō-
na ka moswana. Ke mōka a boêla gae ga
gwe go robala.

6753 Komokomo a lefa ka khomo ya Mathako.
Ka moswana bja re go-šha, mokhalabje a tsogē-
^{la} moteng wa go šiya moratho. O ile a bētsā mote-
i gammōgō le banna ba mmoto o we. Moteiwa
o ile a laudiša ka mokhwa o we monna a go
fitša a bolabola ka gōna le ka mokhwa o we
a ilego a mo ganêla ka ôna go fithelela mo

a mo tiya. Monna le yēna a ka a ganetsā. O ile a no beya lebaka la gore o nkhanēla le malaō. Khomo ge e gana go tēna forong e ya teiwa. Bjale bōna o dirile phōšō, o falatsitōe madi. Ke a e bōna phōšō ya madi. Ke ge a ntšha khomo ya mogobatswa a lefa ka yōna.

6754 Ba ile ba tšibisa batwadi ba mogobatswa. O ile go ntšha khomo e we, ba mo ganetsā. A re go bona, le gana ka lefe le baka. Ba re ntšha ya go khomo o lefē ka yōna. A re go bona, a le ntebe gore ke nna moja - lefa. Dilo tše ka moka di laola ke nna. Mo le tšha dumele khomo e we ke lifilego ka yōna, gona le ka noya mo le yago. Thete ke ge a yo tšibisa batwadi ba mosadi. Ba ile ba a tšha.

6755 Batwadi ba hwetsana gore ngwana wa bona o gobatsitšwe. Bjale Thete a ba tšhalošetša ka mokhwa o we ba tšha kwanego le mogobatsi. Batwadi ba mogobatswa ba re a lefē ka khomo le pudi. O ile a ntšha pudi e khubedu le yōna khomo ela. Iudi e khubedu ke lesome la mašeleng ke lesome la lephepha. Ba fapana naē ka khomong. A re go bona, mosadi yo o nyetšwe ka dikho-mo tšha gotšwa khaitšedi yaka. Ka baka le we

dikhomo tša lapa la gwe ke dikhomo tša ka.
Mamogasane o ile a éma le morwa. Ba bōna
gore morwa a diyo dira, o wa dirišwa.

6756 Mafogô o ile a ya thopeng le ba gabō. Ba
ya ba thōma go rēra taba ya monna yo. Moverong
wa bona, ba hwetsāna gore monna o swanetše
go lifišwa. Mafogo ke yēna mong khaitšedi ya
mogobatošwa. Yēna a bolabole o no homola, e tša-
le a ba begēla taba. Bjale banna ba bōna ba
no bolabola ba le nnoši. Ba re go yēna. The nwa
bonopi tša bokhalaka the mpōnē molomo mpōhō-
pōhō pele ga lehu go éta mong wa lona. A re
go bona, khopolo yaka e re o swanetše go teiwa.
Ke gona a tša phakišago a ya khorong. Ba ile ba
dumelana naē. Bjale ba bitša Thete, ba mmotša
mo we morêrō wa bona o emego. O ile a kwana
nabō.

6757 Mmele o wa baba a go na yo a ka o ē-
mēlago. Ka moragō ga morêrō wa bona, ba goma
ba boēla ba ya ba dula fathe. Masogana ba
ile ba dula khaufsi ^{le} yēna. Mafogo a re, ke a bō-
na gore moja-lefa o gana go lefa molato. A go-
na taba, o tša fōla. Mamogasane botša morwa wa
go, gore nna mafogo ke re mabêlê a lifiwa ka

mabêlê. Mmago moja-lefa a re, o wa di kwa. O ile a êma, a tšhaba. Masogana ba ba ba mmone gore o nyaka go tšhaba. Ba ile ba mo swara, ba mo tšema ka morala. O ile a teiwa ke mafogo ka the toropô tha dikhomo. O ile a o kwa gore mmele o wa baba, a re ke di kwile, ntemoleng ko le šupa khomo. Ba ile ba mo tiya mo we a ba go a šiya le ngwana. Ba khôna ba mo temolla. Ba ile go mo temolla a tšha. Ba sala ba botša mmagwe gore molato o fedilê.

6758 Morêrô wa go gapa dikhomo. Ke moragô ga mo ba palakane, mmago moja-lefa a botša morwa wa gwe gore molato ba re o fedilê. Ke di bone mma ge ba nyaka go mpolaya. Ke madiyo eno le papa, la fo tšeya dikhomo tša khaitšedi yaka la ya la nyala ka tšona. Papago o be a aga mo-
te. Lehono bona beng ba ruta mote ka noši. Mola-
to ba rêra ka molomo ngwanaka. Ge a tha go nya-
ke, bokasone ke gore ba re fê dikhomo tša rena.

6759 Ba romêla thebaka tha go nyaka dikho-
mo. Thebaka the ile thaya. Tha fitha tha re
ke rumile ke mamogasane le morwa wa gwe.
Ba re monna a wkhago, o wkhale tša gwe.
Mathako a re ke di kwile, le nna ke tha tšibisa

ba gešu ke t̃a ba fetola. Tha goma t̃ha ya t̃ha
ba bot̃a mant̃u.

6760 Dikhomo re ka t̃he mo f̃ê, a ê mo a yago. Ka mo-
ragô ga mo t̃hebaka t̃he t̃ugile, Mathaho a roma ngwa-
na a ya a bit̃a Thete. A re go fitha a mo anêgê-
la mant̃u a we a ilego a t̃a le t̃hebaka. Ba ya
ba bit̃a batswadi ba mosadi. Ba ile go fitha ba
ba bot̃a mant̃u a moja-lefa. Batswadi ba mosadi
ba re, rena a re di t̃ebe. Thete a re mogolo o
ile a t̃šeya dikhomo t̃a khait̃edi ya moja-lefa,
a t̃šiša moratho ka t̃šona. Mong yêna o be a mo
fet̃e ruri. Khane le a t̃hala goriale ke bo ma-
kholo. Thete a re aowa a re t̃hale, ke yêna moja-lefa
a bolabolago ka go nyuka dikhomo. Ba roma motho.
Ba re go morumiwa, t̃hepela o mmot̃e a ê mo a
yago. Morumiwa a ya a bolabola ka mōkhwa o we
ba mmot̃it̃ego ka ôna.

6761 Komokomo a iōa molato khorong. Ka moragô
ga mo a o kwa gore ba gana go mo fa dikho-
mo t̃ša bô, ke moka a ya khorong. Ba khoro ba
ile ba anogêla molato wa gwe. Ba mmot̃a
let̃at̃i le we a swanet̃ego go boya ka lona.
Ba roma motho go t̃ibiša ba ^{bigiwa} pot̃iwa. Morumi-
wa a ya a ba bot̃a.

6762 Letšatši la kaṭholo. Ka lona letšatši le we khoro ya go ba beela lona ba ile ba ṭa ka moka. Letšatši le ṭhabile, ge gona le taba e ka ṭēna, re nyaka go tšama re khopēla mabjala. Goriale ke banna ba lekhota. Mmudi wa lekhota, a re ka madulō. Ba lekhota ba boēla ka khakala. Ba melato ka ṭase. Bjale di ile ka moṭhas. Banna ba lekhota le khopēlwa melomo le dītebe tša go lamolanya ba fapani. Komokomo batho ba la o ba nyakago ke ba. Le-na ba bitšwa le bitšwa ke khoro ka baka la monna yo. Bjale le ṭa theleša ṭhe we a le bitše-ṭsago. Ke moka a boēla a dula fathe.

6763 Dipolabolo tša Komokomo. Ka moragō ga mo mmudi wa lekhota a butše lekhota, a gafēla mmela-edi gore a bolabolē. Morena lekhota la ba bina ṭou. Ke nna yo we ke belaēlago. Ke fapane le mosadi yo bakeng ṭha go nkalla. Ke bile ka mo tiya. Bjale batwadi ba gwe ba ntiya le nna. Ba re ke moka molato o fedile. Bjale ka nyaka gore ba mphe dikhomotša go tšwa khaitšedi ya ka. Ke dikhomotše ṭha-ano. Bjale ba gana tatnatšo ba re ke e mo heya-go. Ke mokhwa o we ke ṭilega mo khorong. Ke moka ke feditše. Mo ariale a boēla a dula fathe.

6764 Dipolabolo tša Thete. Morena lekhota la ba-
bina tšou. Ngwana yo wa mogolo wa ka a ke tšebe
gore o tšwenya keng. Dilo ka moka tša lapa le we
di laola ke yēna. Bjale mo a dirile ge go tšhešū
gwa tša yēna a bo nwewe. Ka tša feta mo we. Ke
nnete o ile a tiya mosadi go fithela a e dibala.
O ile a gana go lefa molato. O ganē ka baka
la gore o ile a ntšha khomo ya mogobatswa a re o
mo lefa ka yōna. Bjale ke ge batwadi ba mosadi
ba re legoto le e tefa ka tše topo. Ba ile ba mo
tiya. Ke moka molato wa fela. Lehono a romê-
la motho wa go nyaka dikhomo, tšee we mohu a
go fa moratho wa gwe gore a tšee mosadi ka
tšona. Dikhomo o ile a mo fa. Bjale ba ga mahhola
ba re dikhomo re ka tše lefê ka gobane le tšha-
la ka noši. Nna ke ile ka šitwa go di bolabola ka
gobane ke nna ngwana monyane. Ke moka ke fe-
ditše.

6765 ~~Mafogo~~ o bolabola a gwe mantšū. Pele ga gore
a bolabole, ba ile ba re, le bolabole taba e we le tšee-
tšego yōna lehono mo. Khaitšedi ya mosadi, a re nna
a ke ne mantšū a matelele. Motho mo a nyala more-
di wa go, o ka tšeba gore dikhomo o di adimile. Nna a
ke tšwafe go ntšha dikhomo. Ke re a ba mpotšee
ge ba tšhala ke ba fê dikhomo tša bona. Ke

moka ke a ka a we mantšū. Bangwe ba re mosadi a bolabolê. Ba bangwe ba re a swanêla go bolabola ka gobane dikhomo tše we ba di bolabolago a di tšebe. O swanetše go bolabola, ka gobane ke yēna motho-
ka taba. Mola a a tše^{ke} a gana go alla monna, tše ka moka nhaba di tše gōna. ~~Tha~~ Togêlang go alla-
na ga magogō. Taba ke ya dikhomo.

6766 Mmudi wa lekhota a gafêla banna taba. Banna ba ile ba no wêla taba gōdimu ka moragō ga mo mafogō a feditše go bolabola. Mmudi wa lekhota a bōna gore banna ba nyoka go tšoroka. A re go bona, nama ya betwa e ya songwa. Lena le gafetše ke mang. Mosadi a swanêla go bolabola. Ge gona le mo we go bōniwago gore gona le tše khopi, le ta no mmutšiša dipotšo. Taba ke e we lekhota. Lamola-nyang ba fapani. Mmudi wa lekhota a boêla a du-
la ~~pa~~ fatho.

6767 Lekhota le ile la a tšolêla Komokomo. Ba ile ba butšiša mosadi gore monna ya ke nnete a o mora-
te. O ile a re ke ngwana wa ka, nka tše ke ka khōna go mo alla. Bjale wena Thete o reng ka yo ngwetšī wa go. A re nna ke tšoka dikhomo e be ke ta mo fa. Mo we mmelaedi a bolabolago ke nnete lapa a leji lengwe. Mo la mosadi a be a kwanale

go mo alla, gona e be e le taba e ngwe. Bjale ka gobane o gana go mo alla, le swanetše go mofa dikhomotša bô. Bogôši ke batho. Ke wena Thete yo we o swanetšego go ntšha dikhomotšho mo fê, ka gobane ke mosadi wa go šiya ke moratho wa go.

6768 Thete o ile a ya thopeng le ba ga makholo wa gwe. A re go ba ga makholo wa gwe, ke tibile gore ba tlo bolabola ka mokhwa o. Ke ga bofe ge ba khoro le bona, ba tibile gore o gapile dikhomotšho gwe. Bjale ke re go lena ba ga makholo, thušang ka dikhomotšhe we thaano re mo fê. Nguwana o gona, mothang a nyadiwago, ke ta le bušetša dikhomotšho lena. Ke bona batswadi ba mosadi ba ile ba dumelana le taba ya thušo. Ba ile ba mofa dikhomotšho gwe. Ba gona ba boela lekhoheng, ba re dikhomotšho di gona. Ba re dikhomotšhe we le di tšeng ka tšatši la gore.

6769 Ba iša dikhomotšho ka lona letšatši le la ba ba butšitšego. Ke yêna mmelaedi gammôgô le mmagwe ba ile ba ba gona. Ba šupa ba khoro. Ba khoro ba šupa moja-lefa. O ile a ntšha khomo engwe a twalla khoro ka yêna ka baka la gore ba mo a-tholetše. Bjale ba khoro bare, go yêna a ke re molato o fedile. O ile a dumela. Ba re go yêna go toga

K34/82

lefono, o di tšebe gwe a go tšha na tše we o swanetše-
go go tše laola. Ge a dirile bjale, o swanetše go ba
bjale ka mohlhopedi. Dilo ka moka di tša laola ke ra-
ngwane wago tša nto ya mosadi yo. Ke moka molato
wa bona wa fêla o e tša mo we.

6770 Moja-lefa o ile a fetoga lefakala. Moteng wa
gwe a no dula le mmagwe le mosadi wa gwe.
Mosadi wa gwe ba re ke maite. Tšatši le di
mo tsugile, ba tšhaba ka moka moteng, ba tšame
ba šutellwa. Ka gobane ntwaga ya gwe e be e
tše na mong. O be a diyo lla yo a gathanago
naê. A butšiši o fo teiwa. Ke ge ba mo epe-
la ka koša. Ba re, Komokomo se a tšhaya, tše
~~the~~ tšhaile Maite tša ga tše-baše. Ke moka
ba mo rêla leina la Theatšhaya.

6771 Buja-lefa bu tšwile ka ganong ga Theatšha-
ya. O dira bothanya a dutši a na le mekhwa
& mebe. Bošego o wa tšoga. Ga go tšibiwi ga bo-
tše gore ke gona a loyana. A ya a tšena ka
lešakeng la dikhomo tša Maranrang. A tšema kho-
mo ya tše tšotšana. O ile a boniwa ke ba diši.
Ke lebaka la mo batho ba tšaya melaong. Mongwa
note a ka a nyaka go mo tiya. O ile a bola-
bola, ya ba gona a tšhabago. Khanthe a ba

lemoge o temile khomo. O e temile le diphate. Maotong a moragō o e temile. Marala o ile a hwetšana ba temile dipōkōlō, a di temolla. Ke ge a yo tema khomo e we.

6772 Ka tsatsi le lengwe a tēnaka lesāheng la dikhomo tša mathako. Le gona o ile a tema khomo ya thethotšana. Yōna o ile a e tema mato a moragō fēla. O ile a bōna ke monna wa ga Mongaale. Ke monna yola a goka a mo tšhaba ka ntong ya mathako. A botša beng ba motse. Gona ba ile ba hwetšana a tšhabile. Khomo yōna e tša temilwe. A nyake go tema dikhomo tše dikholo. O fo nyaka dithotšana. Ke mokhwa o we ba mo gopolēlago gore e ka ba molo i goba morobadi wa dikhomo.

6773 Maite a thala. Ka ba ka la medirō e we ya gwe, ke moka moradi a mo thala. Batswadi ba nyaka go teba gore mo a gana go boēla bogadi molato keng. O thalošetša batswadi medirō ya monna wa gwe. Monna waha o tšama a tema dikhomo tša batho bošego ka masāheng a bona. Bja le go bontšhagala a robala natšo. Go tšwa gaka ke a go bōna, fēla gōna a go mpelaetše kudu. Ke gana go ba mogadikane wa dikhomo. Taba

ya bobedi. Ke hwetše ke ngwana. O ile a buluki-
wa ka ntong bjale ka ge e thale yo mo nyana. O
epolotše ngwana yo we. Mo we ke mo ka go bōna
gwe monna ke moloji. Ke moka a ke tha mo nyaka
lena thophang dikhomō tša gwe le mo fê. Ba ile
ba thopha dikhomō ba mo fa. Ke moka molato
wa thalo wa fêla o e ta mo we.

6774 Komokomo a fapana le dikhomō tša gwe.
Ka moragō ga mo a thadile ke moradi, a napa a
bakalla go tšama a tēma dikhomō. Thete a thwa
a twenya ke dikhomō go tšwa ka šakeng. Ka
tšatši le lengwe a mo hwetšana, a mo thaba
ka lerumu. Ge a fitša gae, a napa a hwa.
The gubugile thedibêlō le makhora a the tole.
Khorō go ile gwa gola ya rangwane wa gwe. Ke
moka moja-lefa a hwa ka mokhwa o we. Bogosō
ba bapa bjale ka pitša. Moja-lefa yo a hwilego,
o palakantšhitše batho ba gwe ka baka la botha-
nya bja gwe.

6775 Moja-lefa o thantšhitše ke mmagwe. Goriale
ke Thete. Bjale o wa bōna mokhekolo, ngwetši wa
go o thadile. A na molato bjale ka ge ba le fi-
lê dikhomō tša lena. Ka dikhomō tše o swane-
tše go tšeya moradi ka tšona. Ke moka taba

ya ^{buj}boj - lefa bja Komokomo bja fela bo e ta mo we.

6776^(a) Teka o ile a hwa a šiya basadi ba be di. Mosadi wa pele makhwebe. O ile a mo tšeya ka dikhomō tša maata a gwe. O ile a ba le thari ya bathankana fêla. Maina a bana ba gwe ke a:- Seleng ke ngwana wa maitšibulo. Ka moragš a bēlēga Nheše le megaga. Ke moka a ēma go bēlēga. Wa bo bedi ke mphelwane. Yēna o ile a ba le bana ba banenyana fêla. Maina a bona ke a:- Morukhwe, inokhadi, motšatši le maune. Mokhalabje yo we o ile a tšeiša barwa ba gwe basadi, ka dikhomō tša maata. Basadi ba khale e be ba tša nyadiwi go fetša. Ba be ba re ba tšeelane ke ba ratane. Monyaka ka pedi o nyala wa gwe.

6777 mosadi o nyadiwa ka dikhomō tša ^{moredi wa gwe} ~~magatšagwe~~ gwe. Dikhomō tše pedi e be di goroša mosadi. Ge a ka ba le ngwana wa moetsana wa pele. Dikhomō tša go nyala yēna di swanetše go nyala mmagwe. Ke mo we o kwago ba re ba tšeelane ke ba ratane. Taba ya boratane e be e thōma ke batwadi. Mosogana o be a šupiwa mosadi. Le yōna kharebe e be e šupiwa monna. Ka baka la gore batwadi ba bona ba kwana, ke moka ba nape ba tšeane ka kwano ya batwadi.

Me^mtheng ya bo lehono, go buima. O swanetše go nyala ka lerome la dikhomo, o mpe o šitwe go ntšha tswetši. Gona ba ka go behela mosadi wa go. Ke gore go mo gafa gore o mmeke. Mo^mthang ngwana wa pele a nyadiwago, ba tše ba gapê khomo ya tswetši. Le-baka ke thatano ya mosogana le mothepa. Ka gobane bona a ba tšhaolekhoro, ba tšhaola mmala wa motho fêla. Barwa ba gwe ba ile ba šala ba fetsiša basadi ba bona ka dikhomo tša ba-vedi ba bona.

6778 Seleng o ile a ba moja-lefa ka moragô ga lehu la papagwe. Ka moragô ga lehu la papagwe le tšhello tša moho. Ba šupa Seleng gore ke yêna moja-lefa. Ga go tšiji gore o be a tša twara mote ka mekhwa mang. O ile a dula ngwaga ka o thii le-gatong la go šiya ke papagwe. Ka ngwaga wa bo bedi a hwa. Fêla pônô ya matšhâ e ile ya bôna e ke o be a tša ba monna wa makhantše. Medirô le mekhwa ya gwe o be a tšhešû a e nyaretše. Pônô ya bona e be ba bôna ba mote wa gwe ba o kwana.

6779(b) Moja-lefa a hwa a šiya mosadi. O be a tšha ne le mosadi ka o thii. O ile a šiya ana le barwa ba ba bedi le basetšana ba bedi. Leina la mosadi wa gwe ba re ke Makubu. Maina a bana ba ba-tšhankana e be e le Teka le Tšopotêrê. Basetšana

Nkalane le Ngwana - mpomô. Ngwana - mpomô e be e le le-
ina la mmagô ~~Th~~ Teka wa pele. Ngwana o ile a gana
maina ka baka la golala alla bošego. Ditaola tša re
mo releng leina la makhohlhotwane wa gwe. Ke yēna
yo we a belaêlago. Ba mo rēla leina le we, ke moka
a homola golala a lla.

6780 Nkešē a šupiwa go ba moledi wa bana ba mogolo
wa gwe. Ka moragô ga mo thello tša moku mogolo wa gwe
tše fedikē, ba šupa moratho go ba moledi. Ke moledi
o bile ke molaudi, ka gobane bana ba mogolo wa gwe e
be e thale ba banyana.. O ile a twara motē ga bo-
tē. Motē ka moka o be o laola ke yēna. A dira
gore ba khuduge mo la bahu ba hwilego ba le
gōna. Motē ka moka o ile wa dumēla. Ba khudu-
ga, ba ya ba dula le khwareng. Ka moka ga
bona e be ba pana lejohō ka lethii.

6781 Motho a ke a tōga ka bothakha, a ya a
feletšō ka bjōna. Lebaka la thelēmō ba be
ba šika ka dipane tšē nnē. Ba tēna tšhemong
e be ba fetšā le tšatšī k we. Thelote o wa
tā, o tā mo-šotello. Ka moragō mong moja-lefa
a tšhabēga. Teka o ile a tēna ke tše huba tše
thegolo. Bolwetšī bjo we ge bo tene motho o no
ba a tēba gore ke laka. Ke gore lehu le mole-

K34/82

bane. A re go bona lebita le a nontšhwa. A dulêla lefa la bô ka mphaka. O ile a thaba dipudi ka moka tša fêla. Ka moragô ga mo a bôna gore dipudi di fedilê, a thaba khomo. Nama ya khomo ya fêla. Ba bolaya kolobê. Nama ya kolobê ya fêla, a nyaka gore ba thabê khomo. Bjale a ba ka ba mo theletša. Le yêna mohola wa go êma o the gôna. O ile a nohwa a dutši a belaêla nama.

6782 Lehu la Teka la tšôa ditopô. Ditopô di ile tša thômêga a tha ba-bja. Bjale ba ile ba fo di dula godimu ka maragô. Ba ile ba gopolêla moledi gore ke yêna a bolayago lapa la ntô e kholo, a dirêla gore molaudi e ta ba yêna. Ka moragô ga thello, moratho wa moja-lefa, a re dipôô a di be pedi ka šakeng. O bolabola ka mokhwa o we ka baka la gore, o ile a nyaka gore ba tšwe ba yo tšama ba o kwa the we the llego mot moja-lefa. Bjale rangwana a ka a šala dipolabolo tša ngwana wa mogolo wa gwe moragô.

6783 Tšopotêrê a ripêga letsogo mageteng. O ile a robêga thefaka. makhwa ke balotswana bjale ka gê ba tšhetšê noka ya jorotane. Ba ile ba napa ba ripa letsogô mageteng. O ile a fôla. Makhlabje a ka a nyaka go bôna gore, o dirile ke-

ng. A ka a khōna gore a ka ntšha moledi ka gare ga mōte, ka baka la gore mōte o agile ke yēna. A dira gore yēna a tšwe ka mōteng. Oile a tšwa ka mōteng le mmagwe gammōgō le moga-tša mogolo wa gwe. A ya a bōna wa gwe mmoto aga.

6784 Nkešē a dira gore mpholwane a tšee basadi ka dikhomō tša baredi ba gwe. O ile a dira ka mokhwa o we. O ile a tšeya basadi ba ba bedi. Molaō basadi ba we ba bedi ba swanetšē go laola ke mpholwane ka gobane ba boya ka dikhomō tša baredi ba gwe. Bjale a gwaka gwa ba bjale. Ba ile ba laola ke yēna moledi theka moja-lefa. Mpholwane a ka a o kwana le taba e we. A re go yēna o theke wa laola dilo tša malapa a basadi ba ka moka dilo tša malapa a basadi ba di ta laola ke nna. Wena o laola fēla dinoka tša bona.

6785 Nkešē a re a wa tšwa o rwele dikhomō ga geno. Mpholwane a re go thoka ngwana wa mothakana ke mo lathegō. Basadi le bona a ba ka ba thaeletšā mmatswala wa bona. Ba ile ba thaeletšā maraka-bele ka gobane o ba ngwaya bošego. Ke gore o robala nabō. Mokhekolō a bōna

ga botše gore ngwana wa mogadikane o ba tšeela betši ba gwe. Ke mang yo we a ka mo atholago. Ga gona motho yo we a ka mo atholago ka gobane lapa la nto e kholo o lomeletsitše. O ile a bega Tšopotšêrê taba e. O ile a mo fetola ka gore, nna nka theke ka di khōna bjale ka ge le mmōna a ntšhitše ka tha ka mafuri.

6786 Mpholwane o iša taba khorong. Ka morago ga mo a fapane le Nkeše a ya a bega Tšopotšêrê. Bjale a šitwa go bolabola bjale ka ge le yēna ba mo ntšhitše ka tha ka mafuri. Tšopotšêrê o ile a iša Mpholwane khorong. Ba re go fitša, a re ke tile le yo makholo ka baka la phapano ya bō le morwa wa gwe. Bjale mōkhehlo a thalōsetša ba khoro, ka mōkhwa o we a fapanago le ngwana wa mogadikane ka gona. Ba khoro ba amogēla taba. Ba ba botša gore le ta boya ka tšatši la gore. Ba sala ba roma motho wa go tibiša Nkeše gammōgō le basadi. O ile a ba tibiša lona letšatši le we ba nyakegago ka lona.

6787 Letšatši la ka-tholo la fitša. Ka moka ya bona ba ile ba gathana khorong ya mošate. Ba lekhota bona ba dula ba le tibile letšatši la kutholo ya melato. Le bona ba re go tsoga baya

khorong. Khorong e we ke khorong ya Phašuku mohlabe.
E be e le rammotwana wa ga mothabe. Ge di mo
šitile o di iša ga mothabe. Letšatši le tšhabile,
goriale ke mmudi wa lekhota. Banna ka moka ba
ile ba homola. Ke moka mmudi wa lekhota a bu-
la lekhota.

6788 Dipolabolo tša mpholwane. Ke nna yo we
ke tilego mo khorong ka baka laphapano yaha le
ngwana wa mogadikane. Modimu o nkone thari
ya bathankana, o mphile thari ya basetsana fē-
la. Bjale ka dikhomō tša gotšwa baredi ba ka,
ke tšere basadi ka tšona. Ngwana yo wa mogadi-
kane waka, o dula nabō. A ke fapane naē ka
go dula nabō. Awe re fapanēla gore a laola
dilo tša malapa a bona. Le tša guja a ba
tša ntšolēla. Ke yōna pelaēlō yaha e we. Ke
mo ka a fetša go bolabola.

6789 Dipolabolo tša Nkešē. O ile a ēma pele
ja lekhota. marena lekhota la batubatse. Ke nne-
te mo we a bolabolago. Fēla bakeng tša manšwa
a ke ba thibele. Nna nkešū ke bōnē mosadi e ba
pōō. Bopōō bja mosadi moteng waka a ke bo
nyake. Pōō ke nna ke tšamago ke dupa mekhe-
la ya dikhomō. Ke tswanēlo ya gore ke laole

basadi ka gobane modupi wa methela ya bona ke nna. Ke moka ke feditše ba bina tšou. Mo a riale a boêla a dula fathe.

6790 Mmudi wa lekhota a gafêla dimpja tša motate. Pele ga go gafêla ba lekhota taba, o ile a thōma ka go butšiša diputšišō gōdimu ga basadi. We-na wa go tšiša mmelaedi; a o na polabolo. O ile a re a ke nayō, nka na ba nayō ge ke e kwa moludi wa taba. Bjale lena basadi mmatswala wa lena ke mang. Ba ile ba šupa yēna mmigi wa taba. Bjale nka baka lang le tša mo tsolele buu-šwa. O gana tša guja tša rena, o re re ka mmo-lay. Bjale ge le dirile bjala le bega mang. Ba re re bega monna wa rena. Mmatswala wa lena yēna o bega ke mang. A re tebe. Monna wa rena goba o wa mmege goba a mmege a re di tebe. Ta-ba ke e we banna ba lekhota. Ge a riale mmudi a boêla a dula fathe.

6791 Lekhota la bōna Nkeše fihōšō. Ba re go yē-na dipolabolo tša go ka moka ga tšona ke tša buekhudišō. Lapa a leji lengwe. O swanetše go ekhudiša ka dilo tša lapa la go, le la mma-go. Ka mokhwa o o dirago ka ōna, o tša loya. Basadi ba ke ba mpholwane. Ke yēna yo we a swa-

netšego go ba laola. Ke wena o ba botšago gore
ba the ke ba tsolêla mma-tswala wa bona. O
wa o kwala mo a-re basadi ba ka mmalaya, ka
ba ka la go. Bôna bjala ga bo le gôna ke wena
o šankago ka gare ga dintô. mmatswala wa
bona nka ke makhopedi. Khamthe ke yêna a
swanetšego go go bega.

6792 Tšopotšêrê o khopêla le baka la go bolabola.
O ile a bôna gore ditoba di-ša mafellô. Ke ge a
khopêla go bolabola. Ba ile ba mo dumella. Rangwa-
ne o na le phôšô. Rena ge re-re-re a bolabola,
o re botša mo e le rena matapi. Ka baka la
botapi bja rena, a rena lentšu. Nna ke bile ke
tšwile ka gare ga motê. Ka baka le we mogolo wa
ka a ilego go hwa ka mmotša gore ke tšwe le ba
motê ro tšama re e kwa lehu la mohu. A ka a
dumêla. Ke bolabola fêla go fa bo paki bja gore
a na molaô. Ke moka ke feditšê.

6793 Ba ile ba mmutsiša diputšišo ka molabudi yo
a the tšwago go bolabola. Ka moragô ga mo mmla-
budi a feditšê go bolabola. Ba re go yêna, yo a
go ba a eme mo ke mang le wena. A re ke ngwana
waka. Nka re kwile a bolabola lentšu la rangwane.
Go bjale ke ngwana wa mogolo waka. Bjale o reng

o bolabola lentšū la pōō, khanthe ngwana wa mogolo wa go o gōna. A re ke ngwana waka, o fa ba pōō ka moragō ga lehu laka.

6794 Taba a ixwe thelepeng. Phōō banna ba lekhōta ba e bone gōdimu ga Nkešē. Ke moka ba bega khoši taba. Mmigi o ile a thalošetša morena ka mokhwa o we banna ba mmonēgo phōō ka gona. Bjale morena a re, thepela o butšišē ge Tšōpotērē a dumēla go dula le batho ba we. O butšišē le mmatswala wa bona mo a dumēla go dula naē. O ile a ba butšišā. Ka moka ba ile ba dumēla. A boēla a botša morena gore ba dumēla. Moekhugumušī o swanetšē go ntšha khomo a tswallē khoro. Basadi ba we ba swanetšē go dula le mmatswala wa bona. Monna yo we a the ke a togo a boeletša. Ka dintong tša basadi a rakele ke motho. Jēla a thōmphē mmatswala wa bona ga mmōgō le yo we ngwana wa mogolo wa gwe. Ditaba tša moše o we, ke yēna ngwana wa mogolo wa gwe a swanetšēgo go laola.

6795 Tšōpotērē a dula le mpholwane le betši ba gwe. O ile a kwana le mokhehlo. Ge basadi ba dirile bjala, ke moka ba soma

K34/82

mmatswala wa bona. Le tša go ja ba motso-
lêla. Bjale mmatswala wa bona, o soma mong
wa motše. Ke kwa bana ba re ba dirile mapo-
to a bona. Mong wa motše ke gona a khōnago a
e ya.

6796 Nkese o e popa bjale ka mpja ya khōthō ge e
bōna e ngwe. O be a e ya bjale ka mo khopedi.
Fêla a re go fitše ba mmotše gore mo bana
ba dirile tša go ja. Ke moka a leboqe. Bjala
bo a ntšhiwa ka taêlo ya mmatswala wa bona.
Ge a bōna le tšatši le ya madikhêlō a re o wa
laêla. Ke moka ba mmotša gore go na le phi-
thō. Ke moka a dulêlê phithō. Ka moragō ga
mo phithō e fedilê, mo a nyaka go tōga o wa
tōga. Ge a robala o wa robala. Molato a o gō-
na. E be ba lwantšha mokhwa wa gwe fêla,
e be ba tšha lwantšhe go mo thibêla go robala
ka dintōstōa basadi. mafello a ditaba tša bo-
na.

6797 Boya khomo ke bo boya khomo. Monna mo a ile
a tšeya basadi ka ba bedi goba ka ba-raro. Bjale ba-
sadi ba we ba ba le bana. Moradi yo mongwe a ba
le bana ba basetšana. Yo mongwe a ba le ba-
thankana. Yo mongwe a ba le thari ya batha-

K34/82

nkana le basetsana. Bjale monna a hwa a thešū a tšeise barwa ba gwe. Le bare di a ba šiya ba thešū ba nyadiwē. Dikhomo tša mosadi yo la wa go bēlēga bare di fēla, di swanetše go tšeisa barwa ba mosadi yo la wa barwa fēla. Wa barwa le bare di bona ba ta tšeya ka dikhomo tša di khaitšedi tša bona.

6798 Molaš wa boya khomo ke bo boya khomo. Ke gore di adingwe, ka moragō ga mo basadi ba na le bana ba basetsana. Mothang ba nyadiwago, ba swanetše go boetša dikhomo go mong wa tšona. Bakeng tha monna le bana ba gwe. Lentšū la boya khomo ke bo boya khomo, le gōna. Fēla le no bolwabolwa fēla ka gobane dikhomo di ka the boelē ga mosadi. Basadi ba we ba go bikiwa ka dikhomo tše we tša mosadi wa go bēlēga bare di fēla, ba swanetše go bekēlwa ka lapeng la monyi wa dikhomo.

6799 Moja-lefa a ka laola lefa la bo lapa la go-
thoka mothankana ka go kwana le mosadi. Go kwana le mosadi a še go tēna ka ntong ya gwe. Ke go kwana fēla ka dipolabolo le mekhwa. Moja-lefa a ka tšeya dikhomo a yo nyala mosadi ka tšona. Fēla lentšū le la boya khomo ke bo boya khomo le ta no ba gōna. Le ge go tibiwa ga bothe gore

a ka the buisê. Le yêna moja-lefa o swanetše go behêla mosadi yo we ga na ka kowa lapeng la bo monyi wa dihhomo.

6800 Moja-lefa o na le maata a go tšeya dihhomo tša basadi ba go thoka barwa. Ge a tšhaba lehu gona basadi ba ka thoba le dihhomo tša baredi ba bona. O tšeya dihhomo tša baredi ba bona, ge a bōna ba e tšwa ka moteng wa gwe. O re a ba tšwe fêla, ba swane le mo ba e ta mo. Ka gobane ge ba e ta mo, a ba ta fêla ba tile ka dihhomo. Fêla bona a ba tšwa ba gapa dihhomo, ba fo tšwa ba rwele the rotwana. Thōna a ka tšeya a ka the ke a mo šala moragō. Dihhomo ke tša maata a papa. Ba bangwe ba tšhaba, ba re ba tšhaba go loiwa. Khanthe le ge taba e ka ya khorong, ba khoro ba swanetše go êma le moja-lefa. Malapa a we a nago le barwa a na maata naô.

6801 Motala o ile a hwa a šiya basadi ba banê. Mosadi wa pele Mathegabu. O ile a tšeiša ke papagwe ka dihhomo tša maata. Malapane ke wa bopedi. O ile a tšeiša ke papagwe ka dihhomo tša khatšedi. Mphodi o ile a mo tšeya ka dihhomo tša maata a gwe. Mabore o ile a ~~a~~ mo tšeya ka

K34/82

dikhomo tša moredi wa malapane. Pele ga lehu la gwe, o ile a tšeiša matala ka dikhomo tša mātata a gwe. Ka morago ga mo a tšeišitše matala ke moka a hwa. O ile a šiya matala a na le bana ba bararo.

6802 Maina a bana ba mōhu motala ka malapa a bona. Mathegabu o be a na le bana ba bedi. Ngwana wa pele matala le Ntšeng, ke bathankana. Bana ba buntši e ile ya ba mafella ntong. Ke gore ba ile ba hwa le khakala ba tša tšwela. Mmago bona ba re o be a tšhuba. Bana ba ba bedi ba, ba ile ba diyo tšema mmago bona. Mo la ba tše ke ba tšema le bona nka be a bolaile. Malapane o ile a bale ngwana ka o thii, wa mosetsana. Keina la gwe ba re ke Mathethunye. Mphodi o be a na le bana ba ba bedi ba basetsana. Maina a bona Marwale le Mamabu. Mabore a ba le bana ba: Soodi, Thekolobane, Ntšhabêle ke basetsana. Wa mothankana ka o thii. Keina moapalomê.

6803 Baredi ba ba bedi ba ile ba nyadiwa a tša phela. Mathethunye a nyadiwa ke ba ga maebane. Bjale ka ge lapa la mmagwe, e be le na le yēna monyadiwa fēla. Ke ge motala a tšeya mabore ka dikhomo tša moredi wa malapane. O ile a

mmekelela ka lapeng la monyi wa dikhomo. Marwale a nyadiwa ke ba ga malesa. Dikhomo tša go mo nyala, di ile tša ema ka lešaka. O ile a hwa a di šiya ka šakeng.

6804 Ba ile ba lla thello tša moho ngwaga ka moka. Ke molaš wa gore motho yo mogolo mo a hwile ba lle thello tša gwe ngwaga ka moka. Mo go lewa ngwaga o moswa ke moka thello the fedile. Ba supa moja-lefa. Ka moragô ga thello tša moho, ba supa Matala go ba yena moja-lefa. Ke yena ngwana yo mogolo ka gobane ke ngwana wa ntō e kholo. Pele ga tšhupō, ba ile ba thōma ba gane-tšana. Ba bangwe ba re ntō e kholo ke ya malapanē, ka gobane o tšereve ka dikhomo tša khaitšedi ya moho. A ba ka ba & nyaka go šala polabolo ya bona moragô ka baka la gore ntō e we ba e bolago, a e na ngwana wa mothamkana. Khane ya bona a ya ka ya ya khole, ba ile ba phakiša ba o kwana.

6805 Motē o khōna ke mong wa ona. Fela le ga go le bjale, o ile a leka ka maata go tswara motē. Ge tala e tene, o be a leka ka maata go ba thella. Ge bolwetši bo thagile, a leka ka maata go ba alafiša. A tēna ka ntong ya Mabore. Ke tho-to ya papagwe. Mosadi a ka a gana go mo alla.

Malapane le mphodi ke ge ba gudile. Bona a ka a tšwa a ba twenya.

6806 Mphodi a tšwa ka moteng. A ka a tšwa ka mpherepere. O ile a botša moja-lefa gore e be ke nyaka go dula go šele. O ile a mmutšiša gore molato keng. A re molato a o gona. Moja-lefa a botša mmagwe le Malapane. Ba re mo yêna mong a nyaka go dula mošāšaneng wa gwe, o ka mo lumella. Ka gobane a o na le ngwana wa mothankana, o gopotše gore o tšagêla ke mang nto. A re wena o swanetše go ntagêla. Mo o bōna gore o ka tše ke wa khōna, a gona taba. Monna wa mosadi ke bjala. Ke tša dira bjala banna ba tšaya ba ntirêla mokutu. O bolabola kjang. A wa a ke ômane ngwanaka. A ke re le wena mo o aga ke tša no dira, gore ba tē ba go thuše. O ile a mo lolla. Moagi e ile ya ba yêna moja-lefa.

6807 Matškotša a tēna ka ntong ya Mphodi. Ka moragô ga mo moja-lefa a feditše go mo agêla nto, ke moka monna yo wa ka gōdimu, a tēna ka ntong ya mosadi. Moja-lefa a ka a šala taba e we moragô. Ke moka moja-lefa a ka tše khōna go mo nyakella dithare mo a babja. Ka gobane monna yo we a dutšigo naê, o tša mmutša gore wa tše ke

wa ja a ka go bolaya. Le ga polabola e we e tsha
ka ya ba gona, ka peelong ya moja-lefa e ile ya
ba gona.

6808 Ph Mphedi a babja. Moja-lefa o ile mo a yo mō-
na, a hwetšana monna a mo fa ditshare. Moja-lefa
a ka a the twenya ka go nyakella molwetši di-
thare. Modirō wa gwe e be e le wa go ya a mo too-
šetša. Monna yola a dulago naē, a gōgēla masto
morago. O ile a bōna gore o wa loba. Ka gobane
dingaka a di fe motho ditshare fēla. Ba nyaka le
ditseka. A ka a botša moja-lefa. O ile a tōga a
ya ga gabō. A fitha a ba botša gore ke nyakilo hwa
ka le tōra. Ka baka la gore ba bogadi a ba ntshoko-
mele. Batswadi ba ile ba khōlwa ka dipolabolo tōa
moredi wa bona. Moja-lefa o ile mo a re o tsoše-
tša molwetši, a hwetšana a the gōna.

6809 Moja-lefa o nyakela Mphedi. Ka morwana
a boēla gapē go thōla molwetši. A hwetšana go
thēna le motho. O ile a kitima a ya a mo thōla
mo gudulago morediē. Marwale a re e šu ba
tē mo. Monna peelo ya the mmee, a feta a
ya ga batswadi. O ile a mo hwetšana. Mo le
mpōna ke le bjale ke nyakela mokhekolo yo. Ba
re o gōna bjale ka ge o mmōna. A bolabola

mo a tōga, o filo nēka. Ba re ke tswanēlo ya gore a nēkē. O kile wa mmōna kae, motho wa gore mo a babja a thōha le mokhedi wa meeti. Bolwetši a ba lebele ka mathō, bo alafiwa. Moja-lefa o ile a makala dipolabolo tša bo makholo wa gwe. A re bjale ka ge rena re tha khone go-ōka molwetši, le na le khōnago mookeng. Ke moka a goma a boēla gae.

6810 Mphodi o lugile maano a gore batswadi ba gwe ba jē dikhomo tša moredi wa gwe. Moja-lefa a ka a ripēla tela ya go ya a bōna molwetši. O thwa letšūtši, ka tšatši la bo bedi o ya go mmōna. Ba ile ba mo alafiša a fōla. Ke moka a napa a dula ga gabō. Mamobu o wa nyadiwa. Ba ile ba bitša moja-lefa gore a tē a phōphēlē yo we khaitšedi ya gwe. A ka a gana o ile a ya.

6811 Mphodi le batswadi ba gana le dikhomo. Ka moragō ga mo bakhonyana ba nyetšē, moja-lefa a re go mmago monyadiwa, gapa dikhomo re boēlē gae. A re le nyaka go mpontšhang. Nna a kee. A re a ke go gapeletšē, mo o gana o ka fo dula. Nna ke gapa dikhomo ke a tōga. Mmago monyadiwa a re, ke dikhomo tša ka tšē. Moja-lefa a

K34/82

re ke dikhomo tša go o tšwa natsō kae. Wena
ngwana wa mosadi teng o re a o ntholle. Moja-lefa
a re motholla mongwe a tšiji. Bo makholo wa gwe ba
re go moja-lefa, la tšeya khane le a lwa. Boka-
one ke gore o bitša ba geno, o te o kwê gore o
gana le dikhomo ka mokhwa mang.

6812 Moja-lefa a boêla gae. Ka moswana a boêla
ga bo makholo wa gwe, a na le banna ba gabō. Ba
ga makholo wa bona, ba manalešše ka moredi wa
bona. Batho a ba ke ba gōgela felo go thii. Mmago mo-
ja-lefa, o ile a botša morwa wa gwe, gore a le
tšetše dikhomo. O tšhaba gore ba ka mmolaêla ngwa-
na. A ka a šala mātsu a mmagwe moragō. Banna
ba bangwe ba bo moja-lefa ba ile ba êma le
mosadi. Ba re lapa a leji lengwe. Moja-lefa
a re le a kwala. Bjale lehono le nyaka gore dijê
ke mang. Ba re bokaonê, nkabe o re a tšee mosadi
ka tšona. Moja-lefa a re mosadi yo we e ta ba wa
mang. Ba re ke wa go. A re a ke le kwe. Nna ke
gapa dikhomo. Ba ile ba moganêla.

6813 Moja-lefa a iša taba khorong. A bōna ga
bote gore banna ba emella mosadi, ba nyaka
go ta ta ba ija thoto ya papagwe le mosadi. A
re go bona, thekhoši tha monna a the ile go

koma mabu. Nna ke taya ke latha ke banna ba khorro. Ba re go yêna thepela. Ke moka a boêla gae. Ka moswana bja re go tha a iša molato khorong ya ga mothabê. Ba khorro ba ile ba amogêla molato. Ba bitōiwa gore ba bē gona khorong ka letšatši le we khorro e le beilego.

6814 Ba khorro ba ile ba atholêla moja-lefa. Moja-lefa o ile a laudiša ka mokhwa o we, mosadi a ilego a tōwa ka moteng wa gwe. Le ka mokhwa o a go mo agêla nto. Le ge a tōga a e ya ga gabō. A feletša ka mokhwa o ba ganago le dikhomo. Mphodi le yêna a laudiša ka mokhwa o a go mo ganêla le dikhomo. Gona le yo mongwe yo we a ka bolabolagoma bapi le taba e. A gwaka gwa ba le motho yo a bolabolago. Ge le tha bolabole, ke lathêla taba bunneng. Monna yo mongwe wa bo lēho la bo moja-lefa. A re rena e re šitile ka thegae. Re ile ra re lapa a leji lengwe. Bjale a ka a re kwa. Bjale di ka bōna ke lena lekhoša. Ke moka a dula fathe.

6815 Matala o swanetše go gapa dikhomo. Lekhoša la re moja-lefa o wa kwala. Lena ke lena ba we le thinyago malapa a batho. Mosadi a na dikhomo. Go be go kwala mo la le be le re lapa a leji lengwe, e le gore mosadi o na le ngwana wa motho-

nhana. Lehono a na ngwana wa mothankana, bjule le re lefa le swanetše go ja ke mang. Tša go tšeya mosadi di a o kwala. Bjale a di kwale ka gobane o tšwile ka maforo. Batswadi ba mosadi ba thokhometše, ba hwe-tšana gore ba ka ja thoto ya moredi wa bona le ya motogolo wa bona. A go diege. Ge le nyaka go ja thoto ya motogolo wa lena, ntšha^{ng} dikhomo tša go nyala mmagwe le fê moja-lefa. Dikhomo tše tša go nyala ngwana yo we, ka moka monyalo wa gwe o wa nyakê-ga ka moswana mo khorong.

6816 Monyalo wa Mamobu o ile wa ya khorong ka moka-ga ôna. Ka moswana bja re gotha ba gapa dikhomo tša ya khorong. Ba fitša ba šupa ba khoro. 8 ya dikhomo, 3 ya dipudi di nago le diponto tše tšaano le lesome le mašelang a matšaano. Ba khoro ba šupa moja-lefa. O ile a ntšha khomo a tswalla ka yôna khoro. Ke moka molato wa fêla.

6817 Khoši ya bolabola pele ga gore ba tšoge. A re go moja-lefa, o mogale wa bagale. Bo moja-lefa ba bangwe ba lethetša thoto ya bona e loba. Ka baka la gore ba tšhaba gore ba ka loiwa. Ga go motho yo we a tšago fetoga le tšapa, yo mongwe le yo mongwe o wa hwa. Motho o hwêla tša gwe.

Wena mmagwe mothepa, mo o nyaka go ja lefa
la matšo a moredi wa go, thepela le moja-lefa.
Ge o tša nyake go ya naē, a o na taba. Mong wa
dikhomo o tša ja. He moka ke feditše. Moja-lefa
gapa dikhomo tša go.

6818 Moja-lefa a ntšha khomo le ponto a fa mphodi.
Ka moragō ga no khoši e feditše go bolabola, ke
moka a re ke fa yo mma khomo le ponto. Ke tša
mo a tšakola bana mafapoga. Ba khoro ba ile
ba re bjo we ke bothakha bjago. A šupa khomo
ka monwana. A re ke yago mokhehlo. A tšeya po-
nto a re o wa mo fa. Mokhehlo o ile a phaiša
ya wa kowa. Moja-lefa o ile a e topa a e
fakela ka khotong ya gwe. Mphodi o ile mo a
tšwile ka khoro ya mošate, a thōma go tšama a lla.
Moja-lefa yēna o gapa dikhomo o ya natšo gae.
He moka molato wa fela o e tša mo we.

6819 Mphodi a boela bogadi bja gwe. O ile a ro-
bala bošego ka bothii. A bōna gore bokaone ke
go boela bogadi, a yo ba a futa mala a dikhomo
tša go nyala moredi wa gwe. Ka moswana bja re
gotha, a ya. A ka a ya a tēna ka moteng wa bōna,
o ile a dula kowa mošang wa gwe. Ba no bōna
ka moši. Moja-lefa a re ke a bōna, ke mma o tše.

O ile a ya a hwetšana gore ke yêna. A fitša a dumedšana naê. Mathong ga mosadi e be go-edilê. O ile a mo amogêla.

6820 Thekolobane le Ntšhabêlê ba nyadiwa. Ke bare-di ba mabore. Ke yêna mogolo wa bona Soodi a nyadiwa. Mabore o be a na le ngwana wa mothanka-na yo we leina la gwe e lego mosapalomê. Dikhomo tša go tšwa Soodi ba tšeya maite ka tšona. O ile a ba ngwetši wa mabore. Dikhomo tša go nyala Thekolobane a tšeiša Ntšeng. Boya khomo ke bo boya khomo. Dikhomo tša go tšeya Ntšhabêlê di ile tša tšeya mosadi wa mosapalomê. Dikhomo tša moredi wa mphodi di ile tša tšeya šamaano. O ile a mmehe-la ka lapeng la mphodi. Moja-lefa o ile a tšena ka dintong tša ba maite le šamaano.

6821 Mabore o raka moja-lefa ka ntong ya gwe. A re nka the ke ka ba mogadikane wa mathepa a dikhomo tša^{ka}. Go ile gwa no ba ntwana ya ka lapeng. Monna a ka a mo šala moragô. Tsatši le a robetše ka ntong ya maite. Batho ba no di teba, ka gobane ka morwana a mmulabudiša ke molato. Ke moka o thōma go roga monna. Monna a fêla a re a na taba ke nōga e bolaya mala. Ka nnete ke nōga e bolaya mala. Ka moragô lehufa la fêla. Go

ile gwa ba morukhut^h. Ba ba e pella ka koša.
Ba re morukhut^h u ngwanaka. Ba gobendi ba re
ba apere mathosana. Morukhut^h u ngwanaka. Ba
a pere mathosana. Ke gona e le koša.

6822 The lemetšego go gōra the na le ^{mo~~th~~wanana} ~~mo~~th~~wanana~~
ukhōpō. Moja-lefa o be a laola thoto ya malapa
ka moka ga yōna, ka baka la gore malapa a
dinto tše dinyana a be a the na barwa. Ka
lapeng la Mabore o laola ka khopolo, ka gobane
o na le the ntōtolana the mošemanya^{na}. Khopolo
ya moja-lefa ya re, o ta re ge a gudilē ka
mo tšeisa mosadi. Mašaledi a dikhomo tša lapa
la bo, ke tše we a tago di laola. O boni mo a ile
a finya mphodi khorong. O ile a mo fenyafē-
la ka baka la go thoka ngwana wa mothanka-
na.

6823 Morapalomē o lwantšha moja-lefa. O ile a
mo tšeisa mosadi. Ka moragō ga mo we, a re ke
gudilē, mpošē gore dikhomo tša dikhaitšedi tša
ka. Moja-lefa a re o nyaka go di teba wa dirang.
Ke fo nyaka go teba. O ile a mo thalošetša. Dikho-
mo tša go tšwa Soodi di ile tša tšeya maite. Tša
go tšwa Inkolobane ke ile ka di fa moratho wa ka
a tšeya Nkwane ka tšona. Dikhomo tša go nyala

Ntšhabêlê ke tšona tše ke go tšeišitšego mosadi. Ke yōna tela e we di ilego tša thepela ka yōna. Ka šakeng go šetše dikhomo tše kae. O nyaka go tšebang goriale ke moja-lefa. A re ke fa nyaka go tšeba. Ga go thane the we o nyakago go the tšeba, ke moka ke go thalušeditše go fedilê. Ba ile ba palahana ka go ômana.

6824 Mabore o thalušeditše morwa wa gwe dilo ka moka. Ke mokhwa o we morwa wa gwe a kwatilego ka ôna. O ile a dira gore ba khoro ya gabô ba khobakane goriale ke mosapalomê. Ba ile ba khobakana ka taêlô ya gwe. Moja-lefa a ka a gana go ba mo we thebakeng. O ile a ba gona. Bjale mosapalomê a-re le bitšitše ke nna, ka baka la phapano ya ka le mogolo waka. Phapano ke ya thoto ya lapa la mma. Ke re a mpotše gore e thepetše ka mokhwa mang. Ka dikhomo tša go tšeya basadi o mputšitše. Bjale o gana go ntšhupa thoto e we e šetšego e eme ka lešaka. He le bitšetša gore le tše le nkwiše taba e we.

6825 Banna ba ile ba êma le mosapalome. Moja-lefa a re ngwana yo o wa mmakatsa gore o nyakang. Ge e le mosadi ke mo tšeišitše. Bjale ke mna o swanetše go e pōnêla. Lefa ka moka ka ša-

keng ke laka. Banna ba re re a tēba gore ke wena moja-lefa. O moja-lefa la mohl papago. Bjale ditloto tša malapa di na le malapa a tšona. Lapa a le ji lengwe. Ke tswanēlo ya gore o šupē Mosapalomē thoto ya lapa la bō. Ka gobane ke yēna moja-lefa wa lapa la bō. Matata a re lena le tēbago a na le lefa, mo šupeng. Nna nka the ke ka khōna, ka gobane ke tēba a the na lefa.

6826 Ba ile ba palakana ba tša o kwana. Ba bōna gore moja-lefa o wa gana go šupa Mosapalomē thoto ya lapa la bō, ba re go yēna, o monna o ka bōna gore o ka diva bjang. Mosapalomē dikhomō tša bō ka šaheng o wa di tēbe, le tšē we moja-lefa a go di rekiša le tša go lefa melato ya moja-lefa. Bjale o be a nyaka mo moja-lefa a mo šupa ka bothakha. Bjale a bōna gore o gana go mo šupa a iša taba khorong.

6827 Ba khoro ba ya ba a tšholēla Mosapalomē. Ba khoro bare go moja-lefa, o moja-lefa wa thoto ya mma go. Thoto ya malapa e na le beng ba yōna. Mo la a be e the na morwa gona, o be o tša khōna go e laola. O swanetše go mo šupa, a the ke a goma a boya mo. A goma a boya re tšilo go tšhe-la ka meeti a go fiša. Moja-lefa o ile a du-

mêla go mo šupa.

6828 Ba khoro ba ganetša mosapalomê. Ka morago ga mo ba butšitše moja-lefa gore a ē a mo šupē, mosapalomē a khopela go bolabola. Ba ile ba mo dumella gore a bolabolē. A re morena lekhotša. Ke belaēla ka dikhomō tše we a di šumišitšego. Dikhomo tše pedi o ile a lefa boṭhoṭolo bja gwe ka tšona. Dikhomo tše lesome o ile a fa moratho wa gwe a tšeya mosadi ka tšona. Dikhomo tše tšhaano o ile a di rekša. Dikhomo tše we ka moka ke tša matšo a dikhaišedi tša ka. Le tšona ke a dinyaka. Ke moka a fetša polabolo ya gwe. Ba khoro ba re dikhomō tše we o swanetšego go di hwetšana ke tša go tšeya mosadi. Boya khomo ke bo boya khomo. Ge a ka ba le ngwana wa mosetsana, a re go nyadiwa le mo fē dikhomō tša bō.

6829 Thegodi gomela mokhowē, o raka bjang ngwaneno. Ba re go yēna mosapalomē, motho yo o mo rērago dikhomō tša go lefa melato le tše we a di llego ke papago. A wa re go bēlēga wa napa wa gola. O go letše go fithela o gola. Ka baka le we, tšogela go mo rera tše we a di llego. Moliti wa mogo wa rotwē o leta a ija mafota.

Mosapalomê o ile a dumêla mo we banna ba khoro ba ilego ba mmotôa gona. Ke moka ba goma ba boêla gae. O ile a mo supa lesome la dihhomo le dihhomo tše nnê. A tšeya khomo ya bonê a ya a tswalla khoro ka yôna. Ke moka molato wa fêla o e ta mo we.

6830 Mosadi wa Ntseng o ile a bêtšegêla fathe. O be a ima, a bêtšega bana. Ba bee ba tšwêlê nte. Ge ngwana a re o thôma go a bula ke moka a hwe. O ile a ba a latšegêla ke bana ba ba tšhaano. Bjale ge ba laola, ditaola tša ba botša gore o na le te bolwetšî bja lekone. Ba nyaka ngaka ya go khôna go alafa bolwetšî bjo we. Ke moka a tswara bana ba ba bedi ba bathankana. Mosapalomê a ka a hwetšena dihhomo tše la a go ba a di nyaka. Go ile gwa fêla ka gore ke bana baka, ka go bane ke mathepa a dihhomo tša dihhaitšedi tša ka. Mafello a taba.

6831 Molaš wa thoto ya malapa. Moja-lefa o ja lefa la go šiya ke papagwe. Ge e le mafa a malapa a na le bo moja-lefa. Moja-lefa yo mogolo o khôna go tšentsha tšeaata lapeng la go tšoka mothankana. Ke bo moja-lefa ba manganga. Ge a tšhe na manganga, mothologadi o tšwa le lefa

ka moteng a ya a ja le bagabô. Ke ba we ba tšhabago go lleiwa. Ba manganga a ba tšhabe go loiwa. Basadi ke batho ba go tšhabe go loiwa kudu. Wa bôna moja-lefa a lethetša mothologadi a e tšwa le dikhomô. O thi-bêla ke mmagwe. O re thogô ke tšhemô e ya thagolê-lwa. O the ke wa šala dilo tša batho morago ba ũa go-loya.

6832 Burwane o ile a hwa a šiya basadi ba ba^{ne} moradi wa go ntšha monna thakeng ke mapholo. O ile a ba le ngwana ka o thii wa mothankana ba-re ke Makholomele. Wa bo bedi Madikohote. Yêna o ile a ba le bana ba banenyana ka ba bedi. Wa boraro Mapae. O ile a ba le bana ba ba bedi ba bathankana le basetsana. Pulane ke moradiwa mokohotêlô. Makholomele o ile a hwa pele ga papagwe. Ka morago mmagwe a mo latêla. Ka moragô ke ge monna a e hwa. Bjale gwa šala dinto tše tharo.

6833 Thaga a e swe le-gokong. Thaga ya swa lego-kong. Le-goko ke bjang bjo borwa. Thaga ya swa go ba dipilô. Ka moragô ga dipilô go bônala botala. Botala bjo we ke lona legoko. Ge o ka tšhuba botala bjo we, a borwe. Mo ba bolabola ka lehu. Ka gobane ba ile ba šitšha batho go lla thello. Ba ile ba ũa swele meriri ya ngwana, mmagwe a hwa. Ba ũa re

ba lla la mmago mohu, ke moka Burwane a hwa. Batswadi ba mapholo ba re go ya kang thaga e swa legokong. Re swanetše go tšama re e kwa gore thaga no e swa legokong molato keng. Ka nnete taba e ile ya kwiša bothoko kudu. Ba ile ba boetša taba ya go tšama ba o kwa, ka baka la gore ba thale thellong. Le moja-lefa a gona yo we a tswanetšego go čta dira pele.

6834 Makhoba oile a šupiwa go ba moja-lefa. The- llo ba ile ba thella ka potako. A thaka tha tšeya le-baka le letetele. Ba phakišetša gore ba tšwe. Di- thoto ka moka di ta boniwa ge re tšo boya. Ba ile ba tšwa ka the gae tha bona. Dituola di ile tša tšya Pulane. O ba bolaetše gore a šale a ipa tho- to. Malapa a go šala le čna, o nyaka go a lomeletša. Pulane a ka a ganetša ngaka.

6835 Pulane a ya a dula ga gabō le dikho- mo tša baredi ba gwe. Baredi ba gwe ka ba bedi e be ba nyetšwe. Ka morago ga mo ba tšo boya, a bina ga bote gore ba ta mmolaya ka diatša, ke ge a tšhabēla ga batswadi. Moja- lefa o ile a šitwa go gapa dikhommo ka baka. la go tšhaba go loiwa. Moradi o ile a ja thoto le ba-gabō. Mmago moja-lefa a mmotša gore

lapa a leji lengwe ngwanaka. O the ke wa leha go mo šala moragô. O ile a laya bo-kwago.

6836 Madikokote a ya ga gabô. A dii ka lewa di the na molai, di no ya molai a dutši a le gôna. Banna ba lelôko la gabô gammôgô le bo malome wa moja-lefa, ba mmotša gore o swanetše go gapa dihomo ga Pulane. Ge batswadi ba gwe ba gana na tšô, ba swanetše go goffa tša go nyala mma-go bona. Dipolabolo tše we ka moka ga tšona a ka a di šala morago. O ile o nyaka go šala Madikokote moragô. Bjale a mmotša gore thôma o gapa tša Pulane pele, o ta khôna o tlo gapa tše. Ke yêna yo we a thomilego go tšwa ka moteng. Ke moka a napa a di lethetša. Moja-lefa a šala a ija fêla lefa la lapa la mmagwe mafello a btaba.

S. H: Thoto ya mafiša.

6837 Dikhomo, dipudi, dinku le tše dingwe, tše we mo-hu a go toga a fišitše bathong ba bangwe. Ka moka ga tšona ke tša moja-lefa. Ge mong wa tšona a ile a hwa a theša a di abê. Moja-lefa o to abêla malapa a go šiya ke papagwe tše we di nago ka gare ga ⁴¹note. mafiša ka moka

O tša a lebala. O tša a gopola ka moragô ga mo batho ba palakane. Ge a ka kitimêla go a khobakanya pele ga thobošo, o swanetše go abêla dintso tša bathologadi ka baka la gore ba di bôna ka mathô.

6838 Bo morwa rragwe ba ka bolabola ka mafiša. Le bona bo morwa rragwe ba swanetše go tšeba mafiša. Bjale ba ka bolabola, ge ba bôna ba abêlwa thoto e we e lego ka gare ga moše. Mohu o šile mafiša. Bjale le reng ka ôna. Ba tša ba fetola ka gore di a kwala fêla a di kwale ka baka la gore a gona mo. Re a šitwa go aba the we re tša the bonego ka mathô. Tšona di tša sala di bôna ke moja-lefa. Rena re aba tše re di bônago ka mathô, re tšebago le mebala ya tšona. Re ka the ke ra goma ra boya mo re boêla mafiša. Ke moka go fedile ba abaganya.

6839 Khobakanyo ya mafiša e tšwa ga moja-lefa. Ka moragô ga mo batho ba palakane, ge a nyaka a ka tšama a fišulla mafiša gore a boê ka moteng. Ge a tša nyake gore a gapiwê, o no a le-thetša. Yêna mong o tša noya a di bôna. Ga go thama nto e ngwe e we e ka gopolago ka mafiša. Ka moka ga ôna mafiša a wêla ka

letsogong la moja-lefa. Go leka noka a se go e tsela. Morwa ragwe yo mongwe a ka leka ka mata go nyaka kabêlô mafišeng. Le ga go le bjale a ka the ke a thuša thelo.

~~6292~~ 6840 Ramaja o ile a hwa a šiya dintô tše tharo. Mosadi wa pele mokone. O ile a tšešwa ke batwadi ka dikhomô tša matšo a khaitšediya gwe. O ile a ba le bana ba ba bedi, mothankana le ngwanenyana. Ntô ya bobedi ke ya mma-bjaka. O ile a mo tšeša ka dikhomô tša khaitšedi. O ile a ba le ngwana ka othii wa mothankana, le basetsana ba bararo. Wa ntô ya boraro ke Oneck. O ile a tšwa naē makhweng. Ba ile ba nyalana gōna. Ba lelôko ba no škwa mo are o mo nyetše. O mo nyetše ka tšhalete ya le bērēkō. Ngwana wa gwe wa pele wa mothankana ke Titose. Ngwana wa ntô ya bobedi ke Phuthi-ya-šoka.

6841 Madibēkwane a tšhwene, ke reng ke bitša rotwē a diēga. Rotwē ke tšhwene ya monna. Madibekwane ke ya mosadi. Monna o tšeya basadi ba bantši a ka theke a ba rata ka moka ga bona. Bjale mo(madibekwane) mamoratlwē e be e le Onecka. Di tšwa di bina a di tielwe moropa. Ge monna a kaya a dula ka lapeng la mosadi yo mongwe, o

be a mmitša. Ge a ka diēga ge a mmitša, mo a yo fitha, o wa mo ômanya. Monna a napa a tswalla di fero tša basadi ba ba bedi ka lešša la mokhalo. Ke gore a the tha tēna ka malapeng a bona. Mafello a tšwa ka moteng le mamoratwe ba aga wa bona mote. Basadi ba la ba pele ba šala ba dutši maruping.

6842 O ile a hwa a le ka ntong ya Oneck. O be a mothibela go ya dintong tša ba bangwe basadi, ka baka la gore mo a mo tšeya, o ile a mo fora, a re a ke ne yo mongwe mosadi. Ke mokhwa o we a go ba a mothibela ka ona. Molaō o re nto e kholo ke ya mosadi wa go ntšha monna thakeng. Ba ile ba rwala mohu ka mo iša ka ntong ya Mokone. O ile a tšwa a le ka mo we ntong e we, a išwa lebiteng. Thellothe ile tha ndiwa ka molaō go fithela the fela.

6843 Letšatši la thobošo. Ka lona letšatši le we la thobošo, ba ile ba šupa Themanane go ba moja-lefa. Ka moswana bja re gotha, ba boela ba boteko leloko la bo mohu. Ba ya go abaganya dintō tša mohu lefa la monna wa borra. Ba ile ba hwetšana dikhomō tše ntabe ka šakeng. Ka šakeng la dipudi ba hwetšana lesome la dipudi le di pudi tše tharo. Tšhalete Oneck a ka a e nya-

retša. Ba ile ba fa nto e ngwe le e ngwe dikhomo tše pedi. Dipudi ba ile ba fa nto e ngwe le e ngwe dipudi tše nnê. Go ile gwa šala pudi. Ba ile e swanetše go ba ya moja-lefa. Bjale moja-lefa a re a e bolaiwê. Ba ile ba e bolaya ka taêlô ya moja-lefa.

6844 Titos e o bolabola lentšu la mafiša. Mohu o be a dula a bolabola gore mo ke hwile gona le dikho. mo le dipôkôlô tša mafiša ga Mampenyane. Wena o swanetše gore o di gapa. O mphile tšona. Bjale e be ke re le tšona di swanetše go gapima. Ba ile ba re bjale o ile wa šitiša keng go ba o be o di gapile di le mo. Ke le botša gore le di tebe. Bjale ka ge ka moka re le barwa ba mohu, le re abaganye natšo bjale ka ge le re abaganya tše. Ba re go yêna tše we a rena taba natšo. Ke thoto ya moja-lefa. O ta šala a bôna gore a ka dirang ka yôna. Ke moka ba mo togêla a le bjale.

6845 Thoto e we ya mafiša ka moka e ile ya ba ya moja-lefa. Phuthi-ya-šoka a ka a bolabola. Morwa Oneek o be a gopotše gore o ta êma naê. Bjale a bôna gore a gona le motho ka othii yo we a êmago naê. A re go bona,

he lentšū la khorong. Go leka noka a še go tshela. Lentšū la khorong a le šalwe moragō. Go bjale ka noka ge e go šitile go tshela a še molatō. Ba re go moja-lefa o the he wa beya le thoyo gōdimu ga Titose.

6846 Themaname o ile a fišulla mafiša. O ile a lethetša ga Mampenyane lebaka la mengwaga e mmedi. Modiša a fetša go bolla, ke moka ke lesogana a tha nyaka yodiša. Bjale Mampenyane a ya a botša moja-lefa gore a the a gapê thoto ya gwe ka gobane modiša ga gōna. Mohu o ile a šiya e le dikhomo tše thaano le dipōkōlō tše pedi. O ile mo a yo di gapa a hwetšana e le dikhomo tše di phêthago menwana mmedi. Dipōkōlō di le nnê. O ile a fa modiši madiši a gwe, khomo ya tshadi le pōkōlō ya tshadi. Ke moka a gapa diruiwa tša gwe.

6847 Moja-lefa o ile a tšhela mafiša madi. Ka moragō ga mo a tšo digapa, a dula lathe le bo morwa rragwe. A re ke tšo fišulla mafiša a la. Bjale khopolo yaka e re, ke swanetše go a tšhela madi. Ba ile ba re dilo ka moka di tšeba ke wena mogolo. O ile a dira gore khadi e be gona. Khadi e ile ya toogela a thale ka morwanyana.

Ke moka a mmatōa ka mokhwa o a go botōa bo morwa rragwe ka gōna. Khadi ya re ke ga bote, o ta ba o phumile magaba. Ke moka a t̄haba khomo e ngwe ya tōa mafisā. Khadi e ile ya bega mohu mabapi le mafisā, ge a t̄ene ka moteng.

6848 Nama e ile ya ya ka meabe ka malapa. O ile abēla dintō tōa go šiya ke mohu meabe ya bona. Letsogo le t̄hakori le khêkha goba leumō ke t̄sa moja-lefa. Itherope a t̄he fa ntō ya bo bedi. Itherope t̄ha bo bedi a t̄he fa ntō ya boraro. Letsogo a ripēla khadi. Bjale mephapha e mmedi o ile a ripaganya baredi ba mohu. Molala o ile a o fa mma-gwe. Thōgō ya a-peiwa khorong. Ya lewa ke banna khorong. Boteng bja yōna ka moka ke bja basadi, ba a-peya ka lapeng. Boteng bjo we bo bolwabolwago ke mala le mogodu. O ile a dira ka mokhwa o we. Khadi ile ya šiya lentiu le, bana ba kōmana boloto, bogosi ke go bopana. Le tswarane ka mokhwa o we. Ke moka a rwala nama a t̄oga.

6849 Moja-lefa o ile a gathanya dintō tōa mohu. Bjale ka ge mohu a ile a šiya a dirile meṭe e mmedi, meṭe e we e ile ya goma ya ba moṭe ka o thii. Moja-lefa o ile a re, go gašana a go bote ka gobane tōa bošego re ka t̄he ke ra thu-

šana. Khanthe mo re agile mote ka o thii, re ta
khōna go bolaya nōga. Ba ile ba kwana. Moja-lefa
a khuduga marupeng, a ya aga mote o moswaga. Ka
moka ga bona ba ile ba aga mo we moja-lefa a
agilego. Ke moka mote wa Ithemanamē wa gola.
mafello a taba.

6850 Thekhwari o ile a hwa a šiya basadi ba ba ^{boraro.} ~~bedi~~
maina a basadi ba gwe. Mafolosane, mmakōma le
Ngwana-Bjang. Ba ngwadilwē ka go latelana ga bona.
Wa mathōmō ke yēna wa n̄to e kholo. O ile a tšeišwa
ke batswadi ka dikhomō tša khaitšedi ya gwe. Ba-
sadi ba ba bedi a ba tšeya ka dikhomō tša ma-
ata a gwe. Ngwana wa Mafolosane wa mothanka-
na ke Nkhwedi. Ngwana wa Makōma wa mothanka-
na ke Molapisane. Mosadi wa n̄to ya boraro, o be
a t̄ha na le ngwana wa mosetsana wa mathō-
mō.

6851 Nkhwedi o ile ^a ba moja-lefa ka moragō ga
lehu la papagwe. Ka moragō ga mo t̄hello t̄he fe-
dilē, ba ile ba khobakana, ba šupa moja-lefa.
Ka moragō ga t̄hupō ya moja-lefa, ba ba aba-
ganya lefa. Ba ile ba gapa dipudi tōe mohu
a go ba a di fišitšē ga moraba. The t̄ha go

ba šita go gapa e ile ya ba dihhomo, ka gobane
ke lebaka la mo ba re dihhomo di thepela ka marifi
a tumellō.

6852 Kabaganyo ya lefa. Ba ile mo ba tēna ka
šaheng la dihhomo, ba hwetšana dihhomo tše nnē
fēla. Bjale ba fa ntō e ngwe le e ngwe khomo. Ka
šaheng la dipudi ba hwetrana lesome la dipudi
le dipudi tōa go phētha-menwana-mmedi. Ba ile
ba ba fa ka go lehana. Ntō e ngwe le e ngwe e
ile ya hwetšana dipudi tše nhokotwana (9). Ba re
ga gona le dihhomo tōa mafiša, di ta sala di bō-
na ke moja-lefa. A swanēla go di aba, ke tōa gwe.
Bjale ka šaheng go šetše khomo. Moja-lefa a re
a e bolaiwē. Ba ile ba e bolaya ka taēlō ya mo-
ja-lefa. Ke moka ka-baganyo ya fēla e ta mowe.

6853 Bafiriwa ba gana le mafiša. Mmakōma
o ile a ba kua mo ba re, dihhomo tōa mafiša ka
moka ke tōa moja-lefa. O ile a lala a kwatami-
lē ka matolo. Mahube a banna mo a hubala a nape
a twara tela ya go ya ga gabō. Ba ile mo ba re
ke a toga, ba bōna a tēna ka maforo. A ba botša
ka mokhuwa o we a ilego a o kua ba bolabola
ka gona. Bjale a re le gane le dihhomo mo le
ka bona a e ta mo. Ke mmotše gore a le mo tē-

be. le mmotš'e gore le tšeba nna. Ke moka a go-
ma ka go phakisa. A ya a tš'a ka tšela ya maše-
mong. A kha morogô. Ba ile ba tš'a re mmago mo-
kete o tsogetš'e kae, ba bôna a tš'ena a xwele
morogô wa gwe. E-be re tš'a re le tsogetš'e kae.
Ke be ke ile go-kha morogô.

6854 Moja-lefa o ya go bôna mafisa. Ka morago
ga matriš'i a tš'e makae, a gopola go bôna ma-
fisa. O ile a botš'a Molapisane gore ka morwana
re tš'a tšogêla kowa ga bo makholo wa go, go bôna
mafisa. A ka a gana, o ile a dumêla. ~~Mo~~ Mo-
lapisane o botš'a mmagwe. Ke kwa mogolo o re
ka morwana re tšogêla go bôna mafisa. Mma-
gwe a re o tš'e ke wa ya. O mmotš'e gore
o wa babja. Ka morwana Molapisane a tšoga a
babja. Moja-lefa o ile a mo kôkôtêla. A hwetš'ana
monna a tš'abile ke madi. Ke nnete ge mogolo-golo
a re o tš'e ke wa laêla pele o yago, laêla moragô
o tšwago.

6855 Moja-lefa o ile a ya a le nnoši. O ile
a khôlwa gore o wa babja. A re go yêna, go lu-
hile morwa rre, ke tš'a kitima ko bôna mafisa,
ke tš'a tš'a ke go bôna ma boyong. Ke ge a eya.
A hwetš'ana ba ga makholo wa gwe ba dutš'i

khorong. A fitha a dumedišana na bō. Ka morago ga lebakanyana, a re ke tlo bōna mafisa. Ke mafisa eng. Mafisa a dikhomo, a go fisa ke mohu papa. Rena ga re tebe ge papago a ile a fisa dikhomo mo. Ke moka ba napa ba gahana le moja-lefa.

6856 Moja-lefa o botša ba motšwa wa gwe. Ka morago ga mo a bōna gore o gahane nabō, a toga ka nte le go laelana nabō. O ile a no topa le para la gwe a wela tela. Monna yo mongwe a re, a e e tau, go toga kanyadi a se go vereša. Ge a fitha a khobakanya ba motšwa gammogō le molwetš. Madi a we a go ba a mo twere a be a le kaone. Ke ile ko bōna mafisa a la^ago fisa ke mohu, ke tšo gahana le beng ba motšwa. Ba re bona a ba tebe ge mohu a ile a ba fisa thelo. Ke le botša taba e we. Lena a le tebe taba e we.

6857 Khagara e hwa ka mathong. M^mago moja-lefa a bolabola ka gore dikhomo tše we re a di teba. Mosadi wa n^{to} ya boraro le yēna a re re a di teba gore o fisa khomo. Khomo e we e tswetše dikhomo. The ke tha the tebego ke mabala ya tšona. O be a fo dula a bolabola gore ke ne le dikhomo tše ntabe. Mathō a moja-lefa a le-

K34/82

beletše Mmakōma le morwa wa gwe. Ka moragō ga mo dintō tše pedi di file boṭhatse bja go ṭeba di khomo tše we tša mafišiwa, gwa re tuu le baka le letelelenyana. Moja-lefa a re, nna Mmakōma a ba di ṭebe. O ile a re, nna a ke di ṭebe. Molapisane a re ke a di ṭeba fēla a ke ṭebe gore ke ha mōkhwa mang mo di fišwa mo we.

6858 Moja-lefa a bōna ga bōte gore ditaba di mara-
nrang. Morwa rre Molapisane o wa di ṭeba bjale ka ge
le nna ke di ṭeba. Bjale o ṣitwa go ṭeba gore di ile
tša ṭhepela bjang. Ngwana-Bjang a re, ga gona mo-
tho yo a ṭha ṭebego. Mang le mang o wa ṭeba ka go-
bane taba e bile ya ya khorong. Khaitšedi ya mmakō-
ma a ka malapa, o ile a tiya mosadi. Bjale a tšhabē-
la khorong. Ba khoro ba re a lefē ka khomo. A bō-
na gore khomo ya gwe e ya bapola. A ṭa ga mōhu go-
re a ma fē khomo, yēna a fete le e la. O ile a mo-
fa. A lefa molato. Ka moragō ga mo molato o fedile,
a re o nyaka gore a thibēle boteng bja khomo.
O ile a ntšha dipudi tše pedi a thibēla boteng
bja yōna. Kemoka gwa fēla go e ṭa mo we. Mmago mo-
ja-lefa a re go bjale. Mmakoma yēna a ṭebe.

6859 Moja-lefa a re bjale o di kwile morwa rrē.
Molapisane o ile a re, ke di kwile. Bjale di ka no

bōna ke wena mogolo. Moja-lefa a-re, ditaba ka mo-
ka di a kwala. Ke-phetō ke le bōna ga mma mmakō-
ma. Fēla le ga go le bjale, dikhomō di taya di ga-
piwa. Ge ba ka tšwela pele le go gana ka tšona, kho-
mo ya madiši nka the ke ka ba fa. Ke moka ba
e kēla ka malapeng a bona.

6860 Molapisane o bolabola le mmagwe. Ka moragō ga
mo ba palakane bo boetše ka malapeng a bona, a ya
go mmagwe. Ke reng mma. Kang ngwanaka. Ke ra
ka dikhomō tše moku a šilego a di firitše kowa ga
geno. Dikhomō ke a di tšeba ngwanaka. Ke gana mo
ba-re ke tša moja-lefa fēla. Bōnang le fapantšha
ditaba. Lena le swanetše go ba botša gore ba loko-
llē dikhomō. Ka moswana ba tšilo lla ka lena. Ka
gobane ba ka the ke ba hwetšana madiši a bona.
Mmakōma o ile a ba botša gore ba loko llē dikhomō.
A ba ka ba gana, ba ile ba-re wena mo o riale go
lukile.

6861 Moja-lefa a ya le Molapisane. Ka tšatši le
lengwe, moja-lefa a botša morwa mmagwe, gore ka
moswana ke taya nago, ga bo makholo wa go, o o
kwa gore ba gana le dikhomō ka mokhwa mang.
O ile a-re ge-re ka tšoga re tšugile re taya.
Ka moswana ba tšoga ba tšugile. Thebatane

K34/82

tha boithale ke mōho. Ba ile go fitha, moja-lefa
a ba botša gore, ke tha buile ka taba e la ya mafi-
ša. Ba re o wa bōna, lehono o dirile ga bothe ka
gobane a o nōzi. Maloba re ile ra go ganēla ka go
bōna o le nōzi. Dikhomo tša go fišwa ke mohu pa-
pago lena ke tše.

6862 Moja-lefa a ba fa khomo ya madiša. A hwe-
tšana gore e be ba tha gane ka tšona. Khamthe ba
bone gore ge dituba di ka tšwela pele, di ta ya di
ba tswara. Ke moka ba tšoga ba gapa dikhomo tše
thaano. Ke moka taba ya bona ya fēla e ta
mo we. mafello a taba.

Temana ya 5: moja-lefa o tšeya le diruiwa
tše di tha abiwago.

6863 Thoto ya monna wa basadi. Bjale ka ge
go thalušitšwe gore lefa la monna wa basadi
le swanetše go abēla dintō tša gwe. Bjale tho-
to e bjale ka dikhomo, dipudi, dinku ke tšona
dikhogo. Diruiwa tše tša ka gōdimu, motho
o wa diruiwa gore a hwetšane lehumō ka
tšona. Le ga di feta ke batho, fēla mo ona
le diruiwa tše dintši; batho ba swanetše go
go nyaka. A ba nyake wena motho, ba nyaka
42

le-ruô la go. Ka moragô ga mo leruô le fedilê,
o ̣a bôna le ka mọẹwa go ba ̣ha ̣ene. Go bo-
lwabolwa gore leruô le feta ke batho ka gobane
ba-re motho o wa mo roma. Taba ya bo bedi bo-
goši ke batho.

6864 mehuta e mengwe ya diruiwa. Diruiwa tše
bjale ka dipōkōlō le dipēra. Dikholobē a di ba-
diwi ka gobane ke diruiwa tša basadi. Diruiwa
tše pedi tše dingodilwego ka mo gōdimu, ke bo-
digo gōga dibete. Ke gore mo di hwile a di lewe.
Ba no di gōga le dibete tša tšona ba ya ba di la-
̣ha. Fēla di na le mohola o mogolo mo bathong.
Ka baka lewe le tšona di ruwetšwe gore motho a
hwetšane lehumō ka tšona. Ka gobane batho ba di
rēka ba latella mohola wa tšona. Di lewa di ̣ha
phela.

6865 Kolobē a še ̣heruiwa ̣ha monna. Kolobē ke
̣he ruiwa ̣ha go fepiwa. Moradi o ̣heta mabēlē
gwa tšwa moroko, moroko o we o fēpa kolobē ka
ōna. Bjale modirō o we wa go ̣heta ke modirō wa
basadi. Ke mokhwa o we ^{monna} ~~mongu~~ a sitwa sitwago
go ba le kolobē. Bjale diruiwa tše la tša go lewa
di ̣ha phela, ge monna wa basadi a ka hwa, ka
moka ga tšona di ka fạhe ga taolo ya moja-le-

fa. Dibitiwa di-thapô ka gobane a di lewe. Mo
la e be di lewa e be di ta bitšwa mothahu. Ga
ba ke ba di gopola kudu kabaganyong ya lefa la
mohu. Moja-lefa a ka no šala a-bêla dintô tša mo-
hu ge a rata. Ge gona le modiro o we a swane-
tšego go di šumiša yo mongwe wa ntô ya mohu. O
ya gôna ga moja-lefa ka khopêlô. Ba dintô tša
mohu ba fo di šumiša ka nte le tefô. Tefô e lifiwa
ke ba ka matheko. Bona ba moté wa bo moja-lefa,
ba no ômêla bjale bja go lebaga ka mokhuwa o di i-
lego tša mothuša ka ôna.

Temana ya b! Moja-lefa o šegêla bathologadi ba
go šiya ke papagwe.

6866 Kabaganyo ya bathologadi. Monna mo a ile
a hwa a šiya basadi. Basadi ba we ba gwe ba
ba bitša bathologadi. Bjale bathologadi ba swane-
tše go lla the-llô tša monna wa bona. Lebaka
la mo ba thallla thello, a ba swanêla go robala
le banna, ka baka la go tšhaba kepana la gore
o bolaiile monna a nyaka go ta šala a dira bjale.

6867 Letšatši la thobašo ke mmeulanong. Ka lo-
na letšatši le, thello the fedile. Go šupiwa
moja-lefa yo moswa. Bathologadi le bona ba beu-
43.

K34/82

lwa. Barwa le baratho ba mohu ke bona ba we
ba swanetšego go beula bathologadi. Mosadi yo a
dumêlwago go beudiwa ke morwa wa mohu, ke moka
ke mosadi wa gwe o swanetše go dula naê. Go ba
o dumêla go beudiwa ke moratho wa mohu go no ba
bjale.

6868 Khano ya mosadi go-beudiwa. Moja-lefa a ka
re o beula mothologadi a gana. O gana go beudiwa
ke yêna ka baka la gore a morate. Barwa ba mohu
ba swanetše go ya ka go latelana mo we mosadi yo
we a ganego moja-lefa. Mo a ile a dumêla morwa
yo mongwe a mmeula go lukile, ke moka ke mosadi
wa gwe. Mo a ile a gana ba rwa ba mohu ka mo-
ka ga bona, gona baratho ba mohu ba swanetše go
likiša. Mo a ile a ba gana le bona. Gona mosadi o
na le taba e a e hunnego.

6869 Mothologadi o butšišwa diputšišo. Ka morago ga
mo ba bone gore o ba ganne ka moka ba leloko,
ke gona bakhekolo gammôgô le batswadi ba gwe
ba mmutšišago diputšišo. Nka baka lang, o ga-
na go beudiwa. A ka ba fetola go ba go homola
ge a ile a no homola gona ba šitwa go tšwêla
naê pele ka gobane mothare o rathiwa ka dithabi.
Fêla ba ta no mmotša lentšu la gore wa the ke

wa lla, ka gobane a go motho yo we a swanetšego go go thōkōmēla. Lentšū la go thibēla ba boke-
loko la bo mohu, ba t̄a ba botšā gore mo lethe-
tšeng a le bjale. Ka gobane lehuto le we a le
hunnegō a le t̄ebe ke motho. Ka mo gapele-
tšā a ka bolaya yo mongwe. Ka moswana a re,
ke le na le itšego ke jē mankobō. Le go tšhaba
gore ge ba ka mo gapeletšā nnete lerato le t̄he-
gōna a ka e polaya, ga a ile a šitwa go bolaya
monna yo we wa go e khogometšā.

6870 Ke bana ba lehono. Bana goba bona ba-
thologadi e be ba o kwe mo we batšwadi ba bola-
bolago. Khano ya go beula, e be e le gōna ga
monna yo we batšwadi ba t̄ha moratego. Monna go-
ba morwa yo we batšwadi ba gwe ba o kwanago
naē, o be a dumēla. Go e polaya e be go t̄he gō-
na. Bjale matsitšōi a bo lehono ba raloka ka lehu.
Le makhwa le bona ba gana khapeletšō. Kudu
ba tšhaba go e polaya ga bona.

6871 Mosadi yo morwa a na khēthō. Monna a ka be-
ka mosadi a fapana naē, mothomong a mo šiya
a t̄hale ga gabō. Mosadi yo we a na khēthō. O swa-
netšē go beula^{ke} moja-lefa ka gobane a na lebaka
le we a ka ganago ka lona. Ka gobane ba we ba

K34/82

ilego ba dula le mokhalabje, ba fêla ba nyaretša mabaka, a gore ke ngwana ka, ka gobane ke madi a magatsāka. Ka baka le we ba fêla ba ba kwa. Bathologadi ba bagolo ba we ba fetago moja-lefa ka bogale. moja-lefa le go likiša a likiši ka gobane ke bo mmagwe.

6872 Dipelo tša batho a di swane. Ke dipelo tša bo moja-lefa. Ba bangwe ba re khomo ya motseta e tšefa mašuhu. Ke gore lešuhu la khomo wa le tswara o le tswere. A gona yo mongwe yo we a ta regomphê ke le kokonê. Thalošo ya khomo ya motseta, e tšefa mašuhu. Ke gore o fo dula le mokhekoto yo we, a le mmoši. A gona motho yo a ka mokhopêlago ka gobane ke mokhekoto. Bjale bo moja-lefa ba bangwe ba na le ditšhone tša go robalana le bo bagatša papagô bona, ka gobane ke bo mma a bona. Go swana le ge motho a ka robala le mmagwe, ka gobane o be a robala naê.

6873 Ba swanetše go khêthiša baratho ba mohl. Moratho wa moja-lefa mo a hwile a šeya moradi goba basadi, moja-lefa a swanêla go robala le basadi ba moratho, ka baka la gore ke betši ba gwe. Thiila the no ba ga papago bona. Baratho ba swanetše go khêthiša ba-gatša mogolo wa bona, ka gobane ba lekana nabô. Khe-

thiso e we ya bona, a še ya gore mosadi a tšwe ka moteng wa moja-lefa. O no dula ka gare ga motse wa moja-lefa. Ka moka ga bona ke tše tšhaba tša moja-lefa.

6874 Patši o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Lekhowa ke mosadi wa pele yo we a go ntšha monna thakeng. O ile a mo tšeya ka dihhomo tša go tšwa khaitšedi ya gwe. Bana ba gwe ba bathankana ke Mokoma le Nkhukhu. Mosadi wa bo bedi Madigale. He yēna o ile a mmeke ka dihhomo tša matšo a khaitšedi. Yēna o ile a ba le bana ba banē ba bathankana. Mosadi wa boraro ke Motšatši. Ke wa dihhomo tša maata a gwe. O ile a hwa a tšheš a mmeke. Go nyala gōna o be a mo nyetše. Ka baka la gore o be a tšheš a robala naē, o swanetše go no phola phogō fēla. Ba we ba swanetšego go phatolēla mohu, ke ba ba bedi, ba we a go ba a dula nabō.

6875 Mokoma a ba moja-lefa ka moragō ga lefu la papagwe. Ka lona letšatši le we la tšhupō ya moja-lefa, ke lona letšatši la go beula bathologadi. Mmago Mokoma o ile a gana go beudiwa ke baratho ba mohu. O ile a re mollō wa bošego a ke tša o nyaka ka gobane ke gudilē. Ka nnete

K34/82

o be a gudišê. O ile a beula ke khaitšedi ya gwe ka pudi. Moja-lefa a tšhaba go beula Madigale. O ile a re ke mma. O be a tša lekanetšê go dula naê. Motšatši o ile a gana go beula ke moja-lefa. A re o nyaka go beula ke Nkhukhu.

6876 Moratho a lomele mogolo lerotšê. Papago bona o ile a hwa a šêya barwa ba gwe a tšêšu a ba tšeišê basadi. Bjale ba hwetšana gore go boima gore moratho a beulê Motšatši. A ba ka ba dumêla, ba ile ba mo ganêla. Ba re monna wa go yo a go lebanego ke moja-lefa. Ka swede le maata o ile a ba a dumêla. Moja-lefa a beula mo Motšatši ka pudi. Nkhukhu e be e le yo monyana. Bjale le yêna a šitwa go beula Madigale. Bjale o ile a fetoga le-gakwa. Ba ile ba sola moja-lefa. O ile a o kwa ditšalo, a ntšha pudi a mmêla ka yôna. A re ke fo mmeula fêla ke mma.

6877 Madigale a ka a tšwa ka moteng. Ka nnete moja-lefa o be a tšhaba go robala ka ntong ya go šiya ke papagwe. O ile a no mo tswara bjale ka ge a tswara mmagwe. Ke mowe ba go bona ga bošê, gore o tšhaba dišhong tša go robala naê. O ile a no dula le monna yo mongwe. Moja-lefa a re mma. He yêna a re ngwanaka. Mafello a

taba.

Temana ya 7: Moja-lefa o tšeya basadi ba go
nyadiwa ke papagwe.

6878 Dikhomo tša go nyala basadi di na le ditela tša tšona. Dikhomo tša matšo a baredi. Dikhomo tša maata a monna. Le dikhomo tša maata a mosadi. Dikhoma ka moka di laola ke monna. Tša maata a mosadi, o di laola ka kwano le mong mora di. Mosadi yo we a ka the ke a dira ka tšona ka mokhwa o a ka khōnago ka nte le monna. Dikhomo tša manyalo a baredi, monna a ka tšeya basadi ka tšona. Mosadi yo mongwe le yo mongwe o lebane lapa la bo dikhomo. Monna a ka the ke a bekhela basadi ka lapeng la bo moja-lefa. Tše we ke dikhomo tša matšo a baredi.

6879 Monna mo a ka hwa a šiya a nyetše basadi. O ba nyetše fela, a theša a ba boka. Dikhomo tša go ba nyala e le tša maata a gwe. Ka moka thoto a we ya basadi ke ya moja-lefa. Ge di ile ka malapa, le bona basadi ba swanetše go ya ka malapa. Mo we re hwetsšana gore lapa le lengwe le le lengwe le na le moja-lefa wa lona. Moja-lefa yo mogola a ka the ke a khōna go amoga bo

moja-lefa ba malapa. A ka laola fêla ge basadi ba ile ba nyadiwa ka dikhomō tša matšo a ba di-khuitsedi tša gwe.

6880 Ge moja-lefa a ka re wa phakêla. Go phakêla ke gore go tšeya ka khane. Moja-lefa wa lapa lewe a ka mo lwantšha. Le ge ditaba di kaya khorong, ba khoro ba swanetše go êma le moja-lefa wa lapa le le nyana. Ka gobane ke mosadi wa dikhomō tša go tšwa khuitsedi ya gwe. Ge lapa le the na ngwana wa mothanka-na gōna a ka bokella basadi ba we. Go batatho ba gwe ba go thatamama, bona a ba na bo e karabêlo, ba swanetše go theletša yêna moja-lefa, ka gobane ke yêna papago bona. Le dikhomō tša maata a moho, le bona bo morwa rragwe, ba swanetše go thatetše yêna moja-lefa yo mogolo.

6881 Mašumu o ile a hwa a šiya basadi ba bedi. Monna yo, o be a na le dikhomō tše dintši. Dikhomō o ile a di hwetšana ka baka la mafiša. Ke le-baka la mo tipê ya dikhomō e thata ka e thii. Dikhomō ka moka e be di tipa tipeng ya ga mothabê. Dikhomō tše di tšwago matoumeny, Phesema-ka le Inegorwana di be di e ta di tipa ga na

mo ga gešū. Batho e be ba a-peya dipoba mo ba e ta tipeng. Ka gobane e be ba robala t̄eleng, ka letšatši la bo bedi ba t̄ênē. Dikhomo e be go tipa t̄ša ga mothabē pele. Ka moragō t̄ša Thegorwana, ka moragō t̄ša Pheremaka t̄ša go feletša t̄ša ma-t̄oumeng. Ge ba goma ba yo robala t̄eleng gapē, ka moswana ba t̄oge ba t̄ēna gae.

6882 Ba-fiši ba dikhomo ba thōma go fiša mašumu. Lešaka la dikhomo t̄ša mašumu e be lefe-ta mašaka ka moka mo nageng ya gešū. Ditipē ge di thōma go ata, bafiši ba ya ba fišulla dikhomo t̄ša bona. Motho mo a fišulla dikhomo go mofišiwa, o swanetše go šiya khomo ya tshaadi. Ke ōna molaš wa madiši, o lifiwa ka khomo ya tshaadi. Ka moragō ga mengwa e meraro, lešaka la goma la t̄ala. Dikhomo t̄ša baredi le t̄šona t̄ša t̄ēna.

6883 Lebaka la t̄helemō go rugiwa mašumu. O ile a thōma ka go atēla ke thari ya basetsana. Bana ba buṭhankana e be e t̄hale ba ba nyana. Banna ba nwa merula le basadi mašemong, yēna o ile go diša dikhomo. Tšatši le a rego o ya go nwa morula. Dikhomo di t̄ēna mašemong e batho. Moragō ga mamondi a go šadiwi moragō. Mojediwa

wa mabêlê ke moka o roga mong wa dikhomo ka makhwa o a ka khônago. Ka moragô ga mo we o wa mo lifiša.

6884 Mašumu a bōna a fatêla morago bjale ka kōgo. Go diša dikhomo tša maoto a mabedi a di twenye. Dikhomo tša maoto a manê di a twenya. O ile a palakantšha dikhomo ka go nyala basadi. A utšha lesome la dikhomo, a ya a nyala manku. Lesome le leugwe a ya a nyala Ntheti. Lesome la boraro a ya a nyala lekapa. Ka šakeng gwa sala lesome la dikhomo le dikhomo tše tšano. A re banenyana ba ta sala ba di khōna go diša ka gobane di lekanetše. O ile a hwa a tšesha a ba beke. Barwa ba gwe le bona a tšesha a ba tšeše basadi. Ke ge ba feditše go bolla e le masogana.

6885 Maina a barwa ba gwe. Ngwana Thekwane o be a na le barwa ba ba bedi. Ngwana wa pele magotšane, wa bo bedi Dipoleng. Maponye o be a na le barwa ba bararo, Ntholo, Bogēšē le Pamasa. Mohu ba mmolaka ka khomo. Magotšane o be a ena le dikhaitšedi tše pedi. Ntholo a na le dikhaitšedi tše tharo. Ka tšatši la tšobōšo, ba ile ba tšobōša bana ba mohu ka

khomo.

6886 Baredi ba ba bedi o ilê a šiya ba nyetšwe. Kha-
itsedi ya magotšane ya pele le khaitšedi ya Ntholo
ya pele. Bjale moja-lefa go ile gwa šupiwa ma-
gotšane bjale ka ge e le morwa wa lapa le lego-
lo. Dikhomo ke mo di šetšê di tswaletšê di
na le manamane a lesome. Ka moka ka šake-
ng e be e le ^{masome} ~~lesome~~ a mabedi le tšê tharo. Ka
gobane dikhomo tšê pedi di ile tša bolaiwa. Bja-
le ba thōma go abaganya dikhomo tša go šiya
ke mohu. Ba ile ba twara boima ka baka la gore
mong dikhomo tša maata a mohu le tša manyalo a ba-
redie, e be ba tša di tšêbe ga bote. Basadi ba ka
tšê ke ba tšêba dikhomo. Banenyana ba badiša ba
ka di tšêba ge ba ile ba šupiwa. Bjale mohu a
ka a šupa mong tša gwe dikhomo. Le tša manyalo
a ka a ba šupa. Le bona ba-rwa a ba ka ba
šupiwa.

6887 Tswala banneng a e farelwe. Ba ile ba tiki-
diša taba, ba hwetšana gore a ba e hwetšane ga
bote. Ka gobane le bona ba lelako, o be a fo ba
šupa dikhomo tšê diyago go nyala. Le bona e be ba
tša butšiši. Ke mowe ba go šiya taba moragô.
Le ga go le bjale, ba dira gore dikhomo tša ma-

K34/82

nyalo a borediê, ke tšona tše we di tšogo nyala basa-
di ba la a go ba šiya ba thale ga gabô. Ba ile ba
boja botša moja-lefa gore dikhomo tša go nyala kha-
itšedi yago, di tšo nyala manku. Tša go nyala khaitšedi
di ya Ntholo di tšo nyala Ntheti. Barwa a ba na mo
we ba ka arabago. Ba ile ba dumêla mo we dipo-
la bolo tša ba bagolo di emego gona.

6888 Dikhomo tša go sala di eme ka lešaka ke ma-
some a mabedi le tše tharo ka manamane a tšona.
Dikhomo tše we ba ile bare ke tša maata a mo-
hu. Ka baka le we ba ile ba abaganya dintō tša
mohu. Ntō e nyana ba ile ba e fa lesome la
dikhomo le khomo. Ntō e kholo ba e fa lesome la
dikhomo le dikhomo tše pedi. Kabaganyo ya dikhomo
tša ka šaheng ya fêla e ta mo we.

6889 Moja-lefa a nyaka go phutêla basadi ba
go šiya ke mohu. Ka moragô ga mo ba feditšê
kabaganyo ya dikhomo, ba tšena basading ba go
šiya ke mohu. Bjale mohu o ile a tšeya di-
khomo tša go tšwa khaitšedi ya moja-lefa a
ya a nyala manku ka tšona. Dikhomo tša go-
tšwa khaitšedi ya Ntholo, o nyetšê Ntheti. Ka go-
riale mo we, lena le swanetše go tšeya basa-
di ba we. Gona le moradi yo mongwe gape,

K34/82

yēna o ile a mo nyala ka dikhomo tša maa-
ta a gwe. Moradi yo we ke Lehapa. Moja-lefa
a ka bōna gore a ka dirang ka yēna. Ka goba-
ne ke wa dikhomo tša go moku papagwe. Moja-le-
fa a re ka moka ga bona ke baka.

6900 Maragō a banna 'a goma 'a tšha fathe. Ke
gore e be ba dutši ka go kokomala, ba gopola gore
taba e ile mafellong bjale ba nyaka go ta pala-
kana. Ba re go moja-lefa, e fa mubaka. Moja-
lefa, a re dilo ka moka tše we le di dirilego e be
le no tšha le tšaga. Lena le tšibile bjang gore di-
khomo tša moku ke tše kaa, tša dikhaitšedi tša re-
na di tšo nyala basadi. Motibi wa dilo a ke a thōma
ka go butšiša. He thomile la butšiša, a gwa ka
gwa ba le motho yo a tšebago. Bjale morwa rrē, di-
khomo tše le mo a-betšego, ke tšona tša go thi-
ba tša khaitšedi ya gwe. Ka moka basadi ke
baka.

6901 Moja-lefa ke magana go botšwa. Rena mo
we re bolabotšego, a tšha maaka. Re bolabotše
mo we re go tšebago. Wena ka gobane o wa di
di tšeba o ka dira ka mokhwa o o ka khōnago. Re-
na re tšeba Ntheti a nyetšwe ka dikhomo tša
khaitšedi ya Ntholo, ke moradi wa gwe, ka go-

bane ke dikhomo tša khaitšedi ya gwe. Ke moka rena re feditše. Fêla Ntholo a ka bolabola mo a na le mantšu. Ntholo a re mo we le bolabotšego go wa kwala. Mantšu a go tšwela pele le go bolabola a gona. Ke moka a homola.

6902 Banna ba ile ba palahana. Magotšane a ka a tšwela pele le polabolo ya gwe. Bjale banna ba re go fedile, re a toga. Moja-lefa a togelê polabolo ya gwe. Magotšane o bônê moratho wa go Dipoleng le yêna o gudile o nyaka mosadi. Ke wena papagwe o swanetše go mo tšeiša mosadi. Ntholo le yêna o swanetše go tšeiša baratho ba gwe basadi. Moja-lefa o ile a tšeya Manku le Lekapa. Ntholo a tšeya Nthe-ti.

6903 Ngwana a hêla naka ya mokhura re a setha ra mo fa. Ka moragô ga mo banna ba feditše go bolabola, moja-lefa a re Maponye o swanetše go kwa molaô wa ka. Banna ba ile ba inamêla fathe. Ka morago ga lebaka, ba re ke thoto ya papago. Mosadi o be a feta ngwana. Ba ile ba botša mosadi. O ile a re, mo a to dikhona go lukile. Nna e be ke bôna gore ke ngwana wa ka. Magotšane a tšena ka ntong ya mmago Ntholo.

6904 Maponye a supa magotšane tšhōgō ya nōga. Ka bošego bjo bongwe ge ba robetše, a re go tše ka monana. O wa bōna ngwanaka, o bone mokoti wa papago. Ka baka le we, letšatši ka lethii wa tše ke wa tšwa ka mo ntong yaka. Ge o ka tšwa wa ya ka dintong tša banenyana ba la, o di tebe ga botše. Tha go ja papago o wa tše teba. Magotša o ile a hwa le madi a mmele. A ka a fetola. O ile a fo dumêla mo so a o na lešidi, ke moka bo tše. Ke motho wa go tše tšogêlê go gotša mollô khorong. O no re mo a tšoga a hwetšana ba gotšitše. Ka bošego bjo we, ba ile ge ba re ba tšoga ba hwetšana a gotšitše mollô khorong, o bile o nyele magala. Monna o tšielegile, a tša teba le tše we a ka tše dirago.

6905 Thepipimpi re apha khōrômêla khuta marama re hwa nayō. Magotšane o ile a swa ka peelo^{na} tšhuba ke mantšu a maponye. Ditaba tše a mmutšitšego di a mo tšhuba. Di bile tša mmakêla bolwetši. O ile a šitwa go uta ditaba. A re go mmagwe, tše hwago tše šiya kanegō, mmuta o šiya tšegolo. Ke bolabola ka mokinwa o we, ka baka la mantšu a maponye. O re nna ka tše ke ka tšwa ka ntong ya gwe, ka gobane ke bone mokoti wa papa. Ge nka tšwa ka ntong, ke be ke teba tše tše lilego papa. Ke babjiša ke mantšu a we mma. Fêla ngwana a o—

kwe. Ke ile ka go botša gore wa the, wa tēna ka ntong ya moradi, ka baka la gore ke mmago. Le hono o wa di bōna.

6906 Maponye o be a manalešše ka le thuding la ntō. O ile a o kwa a bitša mmagwe, a le ka ntong ya mmagwe. A tēba ga bote gore o mmotša ditaba tše la a ilego a mmotša bošego. Ka nnete a kwa a molaudišetša. Ke moka a goma a boēla ka lapeng la gwe. Ka moragō ga mo ba feditše go bolabola, ba tšwēla ka ntē. Maponye, a bitša monna. A re papago Ntholo, ke a le bitša. O ile a ya. Le bitša ke nna. Ke re ke gōna e le wena monna naa. O ra ka goreng. O wa di tēba. Towa a ke di tēbe. A o di tēbe mmago, o be o mmutšang ka kowa ntong. Nkešu ke ba botše thelo. O tō di kwa, o tō o kwa e ke ba go khwatša. Moradi o be a bolabola ka maata gore mang le mang a di kwe.

6907 Ga Ngwana-Thekwane lešoho la šokwa. O the ke wa mpolaēla ngwana. O re o tō di kwa, o tō o kwang. Maponye a re, ke bolabola le monna waka le-na mmatawale le tēna ka le fe. Nna ke a gona go dula ka ntong le monna waka. Ke moka ke le retha. Ba ile ba šimana, go fithēla ge ba tšwēla ka mekhobeng ba e lwa. Ba ile ba lwa ntwā e kholo ya go khaolē-iana le di tšwaro. Bjale ba šala ba e lwa mapono.

Magotšane o ile a tšwa ka tša mafuri, go tšhabêla ba-
agotšane mokhoši wa go tša go lamola ntwā. Ba fitša ba
lamola ntwā. Mo la moja-lefa a the^{ke} a tšwa ka tša ka
mafuri, nka be barwa ba ile ba lwa.

6908 Banna ba ile ba khobakanêla taba. Ke mang yo we
a tša re go mo a ba bolabudisā ba kwana. Ge e le-
ntšū la moja-lefa lona a ba nyake le go lekwa. Ge a
re o wa bolabola ba nyaka go tšōša ntwā. Ke ge ba di-
ra gore banna ba khobakane. Ba ile ba laudisā ka
mohwa o we taba e ilego ya thomêga ka gōna. Ba-
nna ba ile ba sola moja-lefa. Ba re ke wena yo we
o latšetšego lerapō dimpjeng. Ditaba tša ka ntong ke
tša monna le mosadi. Bōna leono o tiere ditaba
tša ka ntong o di a negile, batho ba gobatšane ka
baka la go. Mmago o kwile kšoko. Mosadi le yēna o
kwile bathoko mo o anêga ditaba tša ka ntong ya gwe.
O swanetše go ba lefa.

6909 Magotšane o ile a e pōna phōšō. O ile a
ntšha dikhomō tše pedi a lefa balwi. The nwa-bonopi
tša bokhalaka the mpōnē molomo mpōkōpōkō pele ga
lehu go êta mong wa lehu. Bjale ba bega balwi,
gore ngwana o ntšhitše dikhomō tše pedi, o le lefa
ka tšona. Mmago moja-lefa a re, nna ga ka a gona
molato. Ke leokana, ge o ile wa le tšagolêla, la

re go gola la go thaba, molato a o gona. Maponye are a e bolaiwê. Ba ile ba e bolaya. He moha molato wa ntwa wa fêla o e ta mo we.

6910 Moja-lefa a re mosadi a ke tha mo nyaka. Ka moragô ga mo molato o fedile, moja-lefa, a re le a kwa mosadi yo a ke tha mo nyaka. Ba re go mosadi o wa kwa, o re a tha go nyaka. Mosadi a re yo we ke monna waka, o nthatile mothegare. O wa di kwa o re ke wena monna waka. Le ge a riale, nna ka ntong ya gwe nka the thaya. Ke mang yo we a swanetšego go ba moja-lefa, moja-lefa ke wena. Ke tswanêlo ya gore o fo letša naka e. He mo e go tswariša tala ke naka ya go. Motho yo mongwe le yo mongwe o na le ya gwe naka. Tše we ke tša motse wa go, re na re lla fêla mo molato o fedile. He moha ba mo togêla a le bjale.

6911 Moja-lefa o ile a tšwa ka moteng. A bōna gore go boima go dula motse ka o thii le maponye. O be a tšhaba go tēna ka ntong ya gwe. Bjale mohlhekolo mo a e tšwa a nwele bjala, o thōma go roga moja-lefa. Legwete ke la gore o mponetšoe, bjale a te ka ntong yaka. Ke ge a e tšwa ka moteng le mmagwe ga-mmôgô le basadi ba la ba bedi. A ka a bo-

la-bola le Ntholo. O ile a no aga mothe wa gwe o morwa. Bjale Nthole le yêna o ile a šitwa go no šala moragô. Ntholo le yêna a tōga maruping le mmagwe le mosadi wa gwe gammōgō le baratho ba gwe. A bōna wa gwe mmoto a ya aga. Ke moka taba ya bona ya fêla ka go-a-rošana. Mafello a taba.

6912 Pudu a hwa a šiya basadi ba ba ^{bedi.} ~~bedi~~ Moja-lefa ke gore mosadi wa ntō e khob e be e le motšatši. O ile a no ba le ngwana ka o thii wa mothankana. Leina la gwe Tobola. Bušwana ke mosadi wa ntō ya bo bedi. Yêna o ile a ba le bana ba bararo ba basetšana. Ka moragô ga bana ba we, a bēlēga wa mothankana ba re ke Le-phatši. Ba ile ba mo rēla leina la thaba, ka gobane mmagwe o ile a tšeya me ngwaga e me thaaano a tha ini. Monna a gopola gore ke moka teng ga lokwa go fedile.

6913 Ke Lephatši la mma the a leka the kobong, the bōna ke mona khomo, mothena khomo a the bone. Ke moriri o mošwen lehumō, rare o hwile a o duma. Ngwana o ile go bēlēga, ba ya ba bega papagwe gore ngwana o fulugile. A ba bu-tšiša gore keng. Ba re ke wena. Ke ge a rē-

la ngwana Lephatsi. Ke moka a retekanya ka mohlwa o wa ka godimu.

6914 Pududu o be a šetše a nyetše basadi ba ba bedi ka mothetō wa baredi ba ba bedi. O ile a hwa a šiya ngwana yo we Lephatsi a tša abula. O hwile Tobola e le monna, fēla a thešū a mo tšešē mosadi. Ka molaō o be a swanetše go ba a be a mo tšešitše, bjale di ile tša mo šita. A di tebe ke motho di teba ke yēna mohu gore di ile tša mo šita ka mohlwa ^{um mang.} mang. Ba ile ba boloka mohu ka khomo ya matšo a khatšedi ya gwe. Khomo e we o ile a no e le tšetša. A re tšatši le ke hwago le mpolokē ka yōna.

6915 Tobola a šupiwa go ba moja-lefa. Papago Tobola o hwile a tše na khomo. Dikhomo tše di naga gōna ka šakeng ke marašana a go šala mo a yo nyala basadi ka matšo a baredi. A gwa ka gwa ba le kabaganyo ya dikhomo bjale ka ge a tša šiya dikhomo. Dikhomo tša go ēma ka šakeng di na le lapa la tšona. Bakenng tša basadi ba la a go šiya a ba nyetše. Basadi ba we ba swanetše golota ke moja-lefa. Ke moka ba palakana.

6916 Jobola o ile a beka basadi ba we ba bedi. A ba beka ka baheng la boja-lefa, aowa ke baheng la gore lephatši e be e thale ngwana. Le ge a ile a ba beka, a ka a ba bekela ka lapeng la mmagwe. O ile a ba bekela ka lapeng la mmago lephatši. Ka baka la gore dikhomō tša go ba nyala ke tša go tšwa ka mowe lapeng le we. Ke basadi ba Jobola, fêla dilo ka moka di laola ke mmagwe lephatši. Mmago moja-lefa yêna ke mokhopedi le-baka ka moka. Lephatši le yêna o ile go gola, a the ke a šala šala basadi moragô. O ile a ba le p'elo ya go aga motē. O ile a tšeya wa gwe mosadi. Mo la a nore o nyaka basadi, o be a swanetše go ba hwetšana. Le ge moja-lefa a gana ka bōna, o be a swanetše go ba hwetša. Go gana ka bona, e be e le go ntšha dikhomō a fa lephatši. Bona taba ya bona e ile ya fêla ka kagišano. Mafello a taba.

6917 Thato ya moja lefa. Moja-lefa mo a rata go fa moratho wa gwe mosadi yo we a ilego a šiya ke mohu papago bona, a ka mo fa. Fêla mo a the nyake a ka the ke a mo fa. O swanetše go teba gore moratho wa gwe o gudilē le yêna o nyaka mosadi. O swanetše go ntšha dikhomō a

mo fê. Ge a the na dihhomo, gôna o mo fa mo-
sadi. O mo fa ka go bôna gore yêna o naê mo-
sadi. Mo a the na mosadi gôna a ka the ke a
khôna go mo fa. O tšeya mosadi ya ba wa gwe. Ke
môka a šale a jêla moratho dihhôlôtô tša dihhomo tša
go mo nyalla mosadi.

Temana ya 8: Moja-lefa o tamegile go tšei-
ša baratho.

6918 Moja-lefa o swanetše go ba-balla baratho
ba gwe. Ke tswanêlô ya gore moja-lefa a thu-
še bo ngwana bô, ka gobane ge papago bona mo
a hwile, papagô bona go šetše yêna. Dihhomo
tša dihhaitšedi di lebane yêna moja-lefa.
Jêla o swanetše go bôna gore o swanetše go ba
tšeiša basadi ka môka ga bona. Dihhomo tšewe
di tša šalago di eme ka lešaka, ke môka ke tša
gwe.

6919 Bjale ka ge go ngodilwê kae le kae gore;
hapa a leji' le ngwe. Moja-lefa ke moja-le-
fa thotong ya go šiya ke papagwe. Le thoto
ya mong dihhaitšedi tša gwe. Dithoto tša mala-
pa a manyana di na le bo moja-lefa ba tšona.
Le bona ba swanetše go bôna gore baratho

ba bona ba ba tšeise basadi. Ge ba tšeisitšwe basadi ke moka go fedile. Dikhomo tše we di-šalago ke tša mogolo wa bona.

6920 Papago barwa o swanetše go tšeisa morwa yo mongwe le yo mongwe mosadi. Mosadi a ba tšeisi ga bedi. Ba go tšeisa mosadi wa go go ntšhathekeng ke moka go fedile. Ge o nyaka mosadi wa bo bedi, o swanetše go soma dikhomo tša go tša maata, o khōnē o tšeya. Le gona wa bo bedi ke wa lerato, a še wa go šupiwa ke batswadi. Moja-lefa le yēna o bjale. O swanetše go thuša go tšeisa moratho wa gwe mosadi. Ke moka ke monna, o swanetše go e pōnēla.

6921 Ge papago moja-lefa a ka hwa a tšeisi a ba tšeise basadi. O be a no dia mōna dikhomo di dutši di le gōna. Bjale ka ge go tšhaluši-tše gore dikhomo di na le ditela tše we di hwetšwe ka tšona. Di swanetše go khetholaganya ka malapa a tšona. Ke gore dikhomo tša matšo a dikhaitšedi di swanetše go ēma ka malapa a tšona. Di ta thuša barwa ba malapa a we. Dikhomo tša maata a moku, tšona di swanetše go abelwa dintō tša moku. Dikhomo tša maata a mosadi, di lebane lona lapa le we la

mong wa tšona. Bjale moja-lefa o swanetše go
 tšhōkōmēla tša lapa la-bō. Ba la le bona ba swa-
 netše go tšhōkōmēla tša bona le bona.

6922 Moratho a swanēla go lomēla mogolo lerotse pe-
 le. Ke mogolo yo we a swanetšego goloma lerotse
 pele. Moratho yo a mo latelago le yēna, a lomēka
 moragō ga mo moja-lefa a 112. Ba no loma lerotše
 ka go latelana ka go bēlēga ga bona. Lerotse
 le we le bolwabolwago ke basadi. Moja-lefa o
 swanetše go ntšha dikhomo a yo tšeya mosadi. Ma-
 šaledi, a tšeiše moratho wa gwe. Ge di ile tša
 šala, ke moka o tšeiša moratho wa yo la a mo
 tšeišitšego. Ba swanetše go no dira bjale bjale
 go fithēla ka moka ga bona ba hwetšana basa-
 di.

6923 Monna a ka hwa, a šiya lefela. Ke gore
 a ka no hwa e le modidi a tše na diruō. Bana
 bona a ba šiya. Bjale ka ge go bolwabolwa ka
 monna wa basadi. Lapa le le ngwe la tšhoka
 thari ya ^{basetsana} ~~balhankana~~ gwa ba bathankana fela.
 Bona ka nōri ba swanetše go bōna ga botegore
 ke bona ditšhswana ka gobane basadi ba ka tše-
 ke ba ba hwetšana ge ba tša ka ba hunēla
 tša tiya. Ba tša thikēla mogolo wa bona gore

a hwetsane mosadi pele. Ba ta soma di¹toha ka moka ba e fa mogolo wa bona. Ke yêna yo we a swanetšego go di boloka. Ke yêna mmio- ni wa go bôna thoto. Ka moragô ga mo a bôna gore thoto ke e ntšai. Ke moka o šupa bana ba mmagwe. Bjale a khônê a ntšha a yo nyala mosadi. Ka moragô ba thihêla yo la, le yêna a hwetsana mo- sadi. Bjale bjale go fithêla ba hwetsana basadi ka moka ga bona.

6924 Masolobôtê o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Mosadi wa pele wa go mo ntšha tha- heng ke mofêfa. Ke ngwana wa malome wa gwe. O ile a tšeiša ke batswadi ba gwe ka dikhomo tša maata. O ile a ba le bana ba bathankana fêla. Wa ntšo ya bo bedi mathuhu. Ke yêna o ile a tšei- šwa ke batswadi ba gwe, ka dikhomo tša dikhaitšê- di. Yêna o ile a ba le bana ba ba bedi ba bathankana le basetšana ba ba bedi. Wa ntšo ya bararo ke malephaka. O ile a motšeya ka mothah- hu wa papagwe. Mothahu ke thoto ya go šiya ke mohu. A ba le bana ba bararo ba ba-thankana le moetsana.

6925 Go tšeišwa mosadi la bobedi ke batswadi. Molaš ke gore monna a tšeiša morwa wa gwe mosadi wa

K34/82

pele ke moka go fedile. Ka pōnō ya go bōna gore dikhomo ke tše dintši, a ka no mo tšeiša le wa bobedi. Mothomong a diyo tšhabiša mothepa yo a o kwanego naō. Ngwana a lēla naka ya mokhura, re a se-
tha ra mo fa. Ke tswanēlo ya gore ba mo nyallē mosadi yo we wa bobedi. Ka gobane o filo dira mo-
lato o we a the na le thelo.

6926 Maina a barwa ba Masolobōtē ba bathankana. Barwa ba ntō e kholo ya Mofēfa ke ba:- Modiše, Thefate le Ntsotsodi. Ba ntō ya bobedi ya Mathu-
hu ke ba:- mahadikwa le modikeng. Ba ntō ya boraro ya malephaka ke ba:- morapē, mohale le matrobōlōkō. Bana ba we papago bona o ile a hwa a thešū a ba tšeiše basadi. Masolobōtē e be e le phula mogopo. Ke gore motho wa go thee mahho-
weng. Ka baka la lefa la go šiya ke papagwe. Oik a le ja ka moka a le fetša, a dutši a re o no-
ntšha lebiša. A ka a šiya thoto khakala. A re le bona ba na le mathō ba ša sala ba the pō-
nēla.

6927 Modiše o ile a šupiwa moja-lefa. Ka mo-
ragō ga thelo tha moku, ba khobakana. Ba ile ba šupa ngwana wa ntō e kholo go ba moja-lefa. Papago bona a šiya thakha. Thakha ke gore

lefa. Lapeng la bo moja-thukha go tshoka le khogo ya lefofa. Malapeng a mabedi go-kaone ha gobane go na le bana ba basetsana. Lentšu la gore ba ta šala ba e pōnēla le bona ba na le mathō. O no le bolabola fēla, a še lentšu. Ga gona motho yo we a thabēlago gore bana ba gwe ba šale ba tswenyega.

6928 Modiše o laya bo ngwanabō. Ka moragō ga ma batho ba palakane, a bitša bana ba mmagwe. O ile a dula le bona ka lapeng la mmago bona. Le a bōna bana ba mma, papago rena o hwile, a šiya thelo. A še phōšō, ka gobane le a bōna gore motē ke o mogolo. Ka moka ba motē e be re fēpa ke yēna. Lehono yēna o khutšitše. Ke nnete ke rena banna le ga re thešū ra tšeya basadi. Re swanetše go e pōnēla. Motho mo a šoma o swanetše go šoma a dutši a gopola go hwetsana lapa. Ke moka ke mantšu a ka a we. Ba ile ba dumēlana le dipolabolo tša mogolo wa bona. Ka moka ba šoma, ba e ya ba e fa mogolo wa bona.

6929 Tšhalete ga e tswale go tswala diruiwa. Modiše o ile mo a re o lebella ka ^{thešegong} ~~thešegong~~ a hwetsana tšhalete e le e ntšinyana. A re go baratho bagwe, le tšebe gore tšhalete a e tswale. Ke ile ke a le be-lla, ke no hwetsana e tšhale e ne la. Bokaoe

ke go rêka diputšanyana le manamane, ka gobane
tšona di a twala le ka mathō re a di bōna mo di
twala. Ba re mo we go tēba wena mogolo. O ike a
rêka dikhomō tše ntabe tša ditshadi fēla le dipudi
tše tšhano. A re tšweleng pele le go šoma bana ba
mma. Le tšona di tša ba di twala. Taba kholo le
twareng diphotšo tša lena. Ke gore ba tšeke ba duma
basetšana le basadi ba batho.

6930 Bana ba malapa a manyana ba tšeya basadi
pele ga moja-thakha. Makadikwa a tšeya mosadi
ka dikhomō tša matšo a khaitšedi ya gwe. Ha moragō
a tšeša moratho wa gwe ~~ha~~ Modikeng ka dikhomō tša
matšo a khaitšedi. Moratšana a ile a šala a e me
ka lešaka. O lebeletšē fēla yo mongwe wa bo morwa
rragwe, yo we a tša fithago a lla. Ke moka a mofē
tšona. Ke moka a mmotšē gore boya khomo ke bo boya
khomo. Ngwana go thušwa yo a lla go.

6931 Khaitšedi ya morapē ya nyadiwa ka lesome la
dikhomō. Banyadi ba phōphēla ke modišē le bo morwa
rragwe. Modišē a re go morapē, o na le mathatše o
bjale ka makadikwa. Mathatše a makadikwa ke a ma-
golo, ka gobane ba ba bedi le dikkhaitšedi tša bona
dipedi. Wena o swanetšē go lethetša dikhomō tše.
O tše ke wa kitimēla go šra mollō wa bošego. O tša

tswala. O ̣a ntšha tša šala. Mašaledi o wa lẹhetše. A ̣a goma a tswala. Ke moka o ntšhe o tšeiše moratho wa go mosadi. O no dira bjale, o ̣a bōna o šaller ke bonyanyane. Lapa la madimabe ke la mma ka gobane a le na khaitšedi. Morapē o ile a o hwa dipolabolo tša moja-thakha.

6932 Morapē a tšeya mosadi. Dikhomo tša gotšwa khaitšedi ya gwe, di ile tša tswala. A ntšha a ya a tšeya mosadi. Tša re go tswala gapē, a ntšha a ya a tšeiša moratho wa gwe Mohale. Gwa šala dikhomo tše ntabe ka šakeng. A tšeya dikhomo tše nnē a di fa moratho wa bona Matsobôlshô. A re ka gobane e ̣hale wena go monyana, dikhomo tše ke tšago. O di diše di ̣a go tswalla, o ̣a tšeya mosadi ka tšona. Di ile tša mo tswalla. O ile mo a yo nyala mosadi e ntšha tša šala. Go ile gwa šala dikhomo tše tharo.

6933 Madise o ile mo a re o lebella ka šakeng, a hwetšana lesome la dikhomo le dikhomo tše ̣haano. Dipudi di le masome a mabeli le metšo. A re go baratho ba gwe, n̄to e kholotše, a ke roba le ke lala ke bala mathomō. Ba re go yēna o ka bōna gore o ka dirang mogolo. Dikhomo di gōna. O ka re tšeela mmago rena. Wa mmōna motswadi wa rena mohola a o ̣hale gona. Le a kwala

bana ba mma. Ge diphoala di goga le bjoka ka
 le thii a di ke di sita ke go tomola le jantšane. Ke
 twanêlo ya gore ke le botše.

6934 Modiše a tšeya hephee. Ka moragō ga mo
 a bolubotše le baratho ba gwe, ke ge a ntšha di-
 khomo tše lesome a yo nyala ngwana wa bo malo-
 me wa gwe. Ke ngwana wa malome wa gwe, a loši-
 wi. Ke bona ba ga malome wa gwe, ke bona ba we
 ba ilego ba ya go mmege gore re tswenya ke maso-
 gana. Ke ge a ntšha dikhomo a yo nyala. Ka moragō
 ga dilemō tše pedi, a ntšha lesome le dikhomo a
 tšeiša Thefate. Keina la moradi wa gwe ba re ke
Phararē. Ka morago a tšeiša Ntsootsodi moradi.
 mašuledi ka moka ga ona a ile a ba a moja-lefa.
 Fela o ile a fa baratho khomo le pudi. A re ke tša
 lena.

6935 Modiše o ašhola barwa rragwe. Bana ba male-
 phaka ba ile ba fapana. Ba ile ba fapana
 ka baka la dikhomo. Lekhotwane la bona, moja-
 lefa wa bona o ile a mo fa dikhomo tše nnē.
 O ile a di diša go fithela di tswalla. O ile mo
 a yo nyala moradi gwa šala dikhomo tše tharo.
Mohale o nyaka gore le yēna a fiwē khomo bja-
 le ka ge matseholoko a fiwē. O re le nna ke

ta diša. Morapê o ile a mmošša gore a diše mosadi, ke yêna yo we a ta nyago dikhomo. Mo- diše a re, Mohale o na le maaka, nkabe o bo- tše mogolo wa go, gore ke nyaka o mpha a ka manamane, ke ta diša ka noši. A ta re mo a tswalešše, ka ntšha ka ya ka nyala mosadi. O mo file a ka tše ke a khōna go mo amoga. Mohale o ile a šitwa ke ditaba. Ke moka ta- ba ya fêla e ta mowe. mafello a ditaba tša barwa ba ~~Masolobôšê~~ Masolobôšê.

6936 Mogaga o ile a šiya basadi ka babe- di. Mosadi wa ntō e kholo mohopane. Wa ntō e nyana mpja. Mosadi wa ntō e kholo o ile a tšeša ke batswadi ka dikhomo tša matšo a moredi wa bona. Wa ntō ya bo bedi o ile a diya mo tšhobiša. Batswadi ba goma ba thōpa dikhomo ba mo nyalla. Le tšona e be e le tša matšo a moredi wa bona.

6937 Maina a barwa. Bana ba ntō e kholo ba mohopane ke boi Mathule, mameele le Khapana. Dikhaitšedi tša bona tše pedi. Bana ba ntō e nyana, mpenya, maruntwa- ne, Dikolane le makše le dikhaitšedi

K34/82

tša bona tše tharo. Mohu o ile a šiya a tše-
išitše mathule le Mampenyane basadi ka di-
khomo tša maata a gwe. Mampenyane leina
la gwe ke mpenya. Bjale yêna a re a še nna
mpenya ke nna Mampenyane ke tšhoši ya goloma.

6938 Mohu o ile a šiya taêlô. O ile a kho-
bakanya ba moše wa gwe gammôgô le barwa
ba bagolo. Le lena ka mathô a lena le a bô-
na gore o wa sobella mothekha wa mpje. Mo-
rago ašona maboêlô. Bana ba ba bedi ba
ke ba tšeišitše basadi. Bam na le malapa
a bona. Baratho ba bona a ba ne malapa.
Bagolo ba bona ba swanetše go šala ba tšei-
še baratho basadi. Dithapô tšaka ka moka
ga tšona di na le mong wa tšona. Mong wa tšo-
na ke Mathule ka gobane ke ngwana waka
wa ma-etsibulo. Ke moka ke feditše. Thepe-
lang lo šila maurwa.

6939 Mogaga a hwa. Ka moragô ga matsä-
tši a the makae phiri ya morwala. Phiri ke po-
labolo ya bakhale. Ge motho a hwile e be batša
ho hwile, aowa e be ba re o swele ke Phiri. Go
bjale ka ngwana, e be ba tha re o belegile,
e be ba re go enola. Mokete o na le ngwana

wa gwe. O tšō mo enola budibeng bja noka ya morola. Bošego banna ba yo tšoma phiri ka buntši bja bona. Bana a ba khone go raloka dipapadi tša bona ka baka la go tšhaba phiri. Banna bona ba tša thušana, ge e ka re ke tswara yo mongwe, ba tša e thika ba e bolaya. Basadi ba tšhabetše ka dintong, ba lla, ba llêla monna wa bona mo a rwele ke phiri. Khanthe banna ba boloka mohu.

6940 Mathule a šupiwa go ba moja-lefa. Ka moragô ga mo thello the fedile, ba ile ba gona ba khobakana. Ke ka letšatši la tšhobošo. Ka lona letšatši le we la tšhobošo, a ba ka ba šupa moja-lefa. Ba ile go fetša go beula bathologadi ke moka ba tšena mabjaleng. Ba ile ba bōna gore batho ba nwele ba kha the ke ba o kwana. Ka morwana ba tšoga ba šupa moja-lefa.

6941 Mothahu le dithapô tša mohu di a boniwa. Ka moragô ga mo ba feditše modirô wa tšhupô le tšhobošo, ba nyaka go bōna mothahu wa mohu. Ba hwetšana gore mothahu wa gwe o tšeišitše barwa ba gwe ba pele. Lešaka le be le ômilê. Ke gore malokô a dikhomo a be a the gona. Dithapô moja-lefa a ba tšhalošetše gore o ile ke tšaka. Bo morwa rragwe

ba mo tātša. Ba re gona re ka the tha the
tšwenya ka go thwa re šetše diṭhapō moragō. Ke
moka ba palakana.

6942 Mathule o ile a tšeya dihhomo a tšeiša Mame-
e. Dihhomo tše we a go mo fa gore a tšee mo-
sadi ka tšona, ke tša matšo a khaitšedi ya bona.
Bjale khopê gwa šala Khapana. Khaitšedi ya
bona e nyana ya nyadiwa. Dihhomo di ile tša
êma ka lešaka. Moja-lefa a nyake go nyadiša
Khapana ka baka la go the kwanê naê. Khapa-
na o be a khōga lebake. A tha nyake go šoma. A
gana ge mogolo wa gwe a mo roma. Modirō wa gwe
e le go ja le go robala. Ge ba-golo ba gwe ba mo
roma go-ba go mo ōmanyā mabapi le bo bodu bja
gwe. O be a tha thaeletšē. E ke ke ge ba
mo roma gore a thege. Ba ša no ba ba mo fogē-
la a omile ka diṭhego.

6943 Khapana o nyaka dihhomo tša go nyala mo-
sadi ga mogolo wa gwe. O be a dirile kwala ya
gwe. Bošego ka moka a tha robale, a lala a e le-
tša. Ke tšhupō ya go šupa gore o gudišē o nya-
ka mosadi. Mogolo wa gwe o be a di kwa gore
o nyaka mosadi. A ka a mo šala moragō, bjale ka
ge le yēna a tha nyake go kwa mo a mmotšā.

O ile a lala a fidiša moja-lefa boroko. Bošego a tšeya molamo le kwala ya gwe, a ya a dula molomong wa ntlo ya moja-lefa. A letša kwala ya gwe, a dutši a mmotša gore ke nyaka dikhommo. Le o ka likiša go tšwa ke lago lehu. Le nna ke nyaka go ba le pomomo. O ile a lala a letša go-fithela bo ešha.

6944 Moja-lefa o tšibša ba lelōko gore o ta mmolaya. Ka morwana bja re go šha a bitša banna. Ba ile ba a ta. Lebitša ke nna Bathubatse ka baka la ngwana yo. Ke gakane naē khale, ka baka la go the kwe melaō yaka. Lehono o re o nyaka dikhommo tša go tšeya mosadi. Mosadi o tšeya ke monna. Bjale ka gobane ke mosadi yēna mong ka nōzi, o ta tšeya mosadi a lota ke mang. Dikhommo nka the ke ka mo fa. Tabz kholo e ke le bitšetsāgo yōna, o ta a dula molomong wa ntlo yaka bošego ka moka a letša Kwala. Bjale ke ta mmolaya mo a dira taba e we. Ke yōna taba kholo e we ke le bitšeditšego yōna.

6945 Banna ba ile ba ēma le Khapana. Ka moragō ga mo mogolo a feditše go bolabola, ba nyaka gore Khapana a bolabolē. O ile a re nna a ke na mantšu a we ke ta a bolabolago. Lentšu la ka ke

la go nyaka mosadi. Le lena le a mpôna ka gudi-
lê. Bagwêra ba ka ka moka ba na le bana. Ke mo-
ka. Banna bare ngwana o wa a kwala. Mo a letša
Kwala o kwa bogopê. Ke tswanêlo ya gore o mo
tšeiše. O ta no ba the taêla ka lapeng la gwe.
O swanetše go ja lefa la lapa leno, ge o ile wa
tšeiša baratho ba go ka moka. mašaledi ke bôna a
we o ka šalago o^e ja.

6946 Moja-lefa a tšeiša Khapana mosadi. Ka moragô
ga dipolabolo tša banna, a bôna gore le ge taba
e kaya khorong, ba khoro ba ta êma ga na mo ba
bolabotšego. A re go bona, ke bôna gore le nthweša
molato, ka baka la gore mosadi yo we a ta go mo
tšeya, o tlo goma a thōkōmêla ke nna. Ke riale ka
gobane o šitwa le kane le go bêtša lefêthō. Ke
di kwile. Ke ge a ntšha dikhomo a mo tšeiša mo-
sadi.

6947 Kwala e ile ya homola go lla. Ka moragô ga
mo a bitšile mosadi, mogolo wa gwe a mo laya. O ile
a bitša banna ba leloko la gabo. Ke le bitša gore
le te le bônê ngwetši wa lena. Ka gobane le
malōba ke ile ka le bitša ge a nyaka dikhomo.
Mosadi šo ke mo tšeešê. Taba kholo ke re a to-
gêlê lebake. A thōkōmêlê ngwana wa batho ba.

Lapa le gudiša ke monna. He nua ke na le laka lapa. Ge o ka the ke wa thōkōmēla lapa la go, o di tšebe gore molato ke waga. Ke moka ke yōna taba e we ka go ba ke nyaka go mmotša le lena le le gona. Ba ile ba re o wa kwala. Ke nnete monna o thepela le banna ba gabō. Ba ta moramo ruta melaō ya malapa. Ke moka ba laēla ba tšoga.

6948 Mpenya o ile a leka ka maata go thuša baratho gore ba hwetšane basadi. Dikhomo e be di re go nyala khaitšedi ya bona, di thōmē di dulē ka šakeng. Ka moragō ga mo ditswaletšē ke moka a ntšhe a tšeiše moratho wa gwe moradi. O ile a fo dira bjale go fithēla ba felēla. Ke moka motšhe wa agiwa. Hāpana le yēna o ile a khōga le baka la bathong. Mathule a laola motšhe bjale ka mohu papagwe. Mafello a ditaba tša barwa ba mogaga.

6949 Kudu molaō wa dikhomo tša barediē, ke go tšeya basadi. Barwa ba khale e be ba gopola le go kwišiša batswadi ba bona. Mo la a mo tšeišago moradi wa mathōmō ke moka go fedile. Ge a nyaka basadi ba bantši, a llē modimu. O ta ba hwetšana ka bana ba moradi yo la

ba mo tšeišitšego. Ka gobane o ta ba le bore-
di. Baredi ba we ba ta nyadiwa, ke moka a hwe-
tšana basadi. Barwa ba pakaeno ba gopola gore
dikhomo tša dikhaitšedi tša bona ke tša bona.
Morwa o lwantšha papagwe ka tšona. A re ke
dikhomo tša ka ka gobane ke tša khaitšedi ya-
ka.

6950 Barwa ba pakaeno ba bolaya bo papago bona
ka baka la dikhomo tša dikhaitšedi. Ka baka la
khopolo ya gore dikhomo tša dikhaitšedi tša bona
ke tša bona. Fêla ge ditaba di bolwa-bolwa,
ba hwetšana morwa a na le phôšô. Dikhomo ke
tša papagwe ka gobane o ile a diyo nyala mma-
gwe ka dikhomo.

6951 The timêla o thaloša ditaba tša barwa le
dikhaitšedi. Monna o tšeya moradi. Ke moka a
tswala nabô bana. Bana ke mehuta e mmedi.
Bathankana le banenyana. Ngwana wa pelewa
mosetsana ke moradi wa papagwe. Ke gore dikhomo
tša go nyala yêna, papagwe o swanetšê go nya-
la moradi wa gwe ka tšona. Bjale dikhomo tša
baratho, di swanetšê go tšeiša dikhaitšedi ka
tšona. Ge banenyana ba feta bathankana,
gona ba we ba ngwe dikhomo tša bona e ta

K34/82

ba tša papago bona. Ge papago bona a ka hwa, gona di swanetše go ya ka barwa. He gore morwa yo mongwe le yo mongwe o swanetše go le bana ke dikhomo tša khaitšedi. Mašaledi a dikhomo. Ge ba ile ba tšeya dikhomo tša ngwanenyana yo mongwe, ba nyala mosadi, tša šala. Dikhomo di swanetše go le bana lona lapa le la la monyadiwa.

6952 Tswaledi o be a na le basadi ba bararo. Ma-ina a basadi ba gwe, he a a go ngodiwa ka go latelana ka go bikiwa ga bona. Mokhadi, Ngwana Theedise le Motšatši. Taba e a-kunywa ka e-ngwe goriale ke Thetimela. Mokhadi o be a na le ba-thankana ba bane. Banenyana ba šupa. Ngwana-Theedise a na le morwa ka othii le banenyana ba ba thaano. Motšatši a na le ba-thankana ba buraro le banenyana ba ba tšhelélagó. (ntabe.) Papago bona o be a tšofetše. Khopolo ya go tšeya basadi ka dikhomo tša baredi ba pele e the gona.

6953 Khopolo ya tswaledi. O ile a tšeya dikhomo tša baredi ba pele, a di boloka ka šakeng. Khopolo ya gwe e le ya gore, di tša thuša malapa a bo mmagô bona bjale ka ge mohola a the naô. Dikhomo tša baredi ba ba latelago ba we a tšeiša barwa ba gwe ka pele. Lapa le lengwe le le

lengwe le a the thella. Ke gore ge gona le tala,
o dira gore lapa le lengwe le le lengwe le rekiše kho-
mo.

6954 Barwa ba ile ba lweša papago bona. Le ba-
ka ka moka bana e be ba the na mokhwa.
Bjale ba ile ba thōma mokhwa kowa ba
ena le malapa a bona. Monna yo mongwe
wa bogologolo o kile a thaba molas o. Kha-
ka nthutē go tshētshētha, ke ta go ruta
go ja tshēthō. Tshēthō ba metsā e le tala.
Ya o mella e ya thaba. Mollo o wa khwale
o re koretšetše ka baka la gore e ile ya
thabiwa ke tshēthō ya go mitsiwa e 3 mile. Ka
baka le we barwa ba nyaka dikkhomo tša di-
khaitšedi tša bona tša pele go papago bona.

6955 Barwa ba fiwa ke bo mmago bona le di-
khaitšedi tša bona maata. Bo mmago bona ba-
re, dikkhomo tša go tšwa dikkhaitšedi a tša
tswanēla go lewa ka molomo. Di swanetše
go ba le bo mammuwi ~~ba~~ tšona. Dikhaitšedi
di tša bona di re, re nyaka malapa a re-
na. Mo we ke ta re go mo ke tšwa ke rwele
the rotwana ka beya gona. Papago rena o
bōna mo a tšofetše, o nyaka go ja matšo a

dikhomo tša rena ka molomo. Rena re tšalla ka lena. Ke baka lewe barwa ba go nyaka dikhomo tša dikhuitšedi tša bona. Bo mma bona le dikhuitšedi ke bona ba go ruta bana go tshêshêtha.

6956 Thegolago tše lwa ke nkwê, motho a gola o wa goma. Goriale ke papago barwa. Tswaledi o ile a khobakanya ba leloko la gabô. O ile a ba botša gore le tše ke la mahala mo le e hwa ba re ke hwile. Bana ba ka ba menogile bjale ka ditšhoi tša mmero. Ba re ba nyaka dikhomo tša matšo a dikhuitšedi tša bona. Basadi ke ba tšeišitše. Ke yôna tuba e we ke le bitšê-tšago yôna. Ke re tšang le nkwiše bana ba go-re ba reng.

6957 Banna ba dira gore barwa ba bolabolê a bona mantšu. Barwa ba re ke nnete mo we papago rena a bolabolago. Go mmolaya re ka tše ke ra mmolaya. Re no mmotša ka molomo, gore re tswenya ke dikhuitšedi tša rena. Ba re ba nyaka a bona malapa ka dikhomo tša go ba nyala. Bjale re botša papago rena, a o kwe mo we re bolabolago. O gapola gore re nyaka go mmolaya. Ke moha ke mo we ra

go bolabola naê. Thaga mo e swa e timêla ke banna. Rangwane wa Tswaledi a gafêla banna gore ba bolabolê. A re di boneng banna. Mona ntso a e khamole.

6958 Banna ba ile ba sola barwa. Ke nnete mo mokhalabje a re le nyaka go mmolaya. Lena le nyaka go tšeba ka dikhomo bjang. A ke re basadi o le tšeišitšê. Ba ile ba dumêla. Mo la a be a tšha le tšeišâ basadi, e be e le taba e ngwe. Dikhaitšedi tša lena, a še tšona tšê we di laolago dikhomo. Ke bona e tšha le bana ba mokhalabje yo. Bo mmago lena ba tšile ka dikhomo tša yo papago lena. A še lena ba we le swanetšego go êta papago lena pele. Bana a še lena fêla, lena le baratho ba lena, le bona o tšha tša batšeišâ basadi. Taba e we ya lena a re nyake go e kwa le tšatši ka le thii. Ke moka barwa ba fêla bogale.

6959 Lena la Tswaledi. Ka moragô ga dipolabolo tšê we tša bona ke moka (ngwana) mokhalabje a tšhabêga. O ile a bolabola lentšu la ngwana ka baka la barwa ba gwe. Morwa a ke a leka ka gare ga motšê papago bona a tšha pêla. Bjale bana ba we ba ile ba

ba masola. masola ke gore dithola. Ke moka makhallabe a hwa.

6960 Bo makwele le dinonyana tše dingwe wa o kwa dilla mphaeng gona le nōga. A ka a bakja matsatsi a ma telele. Ka moragō ga matsatsi a the mahae, ba o kwa ba tshabêlwa mokhoši wa lehu. Rangwane wa mohu a re, a di mahatše ge yo mogolo waka a hwile. O bolaele ke bo makwele le dinonyana. Ke gore basadi ba gwe le barwa ka ba-ka la thoto ya gwe. O bolabola ka matša gore yo mongwe le yo mongwe a o kwe lehu la mohu. Le tša šala la dikhōna ka gobane papago lema o be a tša di khone. Ba iša mohu lebiteng. Ke moka ba letela letsatsi la tshobōšo.

6961 Letsatsi la tshobōšo. Baratho ba mohu le diha-itsedi tša gwe, e be ba thabile ba tša thaba. Di-peelo tša bona dire motho a ba fofotše bjale ka khomo. Khomo ya tšofala ba e bolaya. Ba ile ba khotella go dira medirō ka moka ya tshobōšo. Ka tšhupō ya moja-lefa ba ile ba šupa ngwana wa ntō e kholo go ba moja-lefa. Ngwana yo we wa moja-lefa leina la gwe ke madome. Bjale ka ge e le ngwana wa ntō e kholo a gwa ka gwa ba le motho yo a belaelago. Dipolabolo tša go bolwa-

balwa ge go šupima moja-lefa di be di o kwisa
bothoko.

6962 Di bolabotšwe ke khadi le rangwane wa barwa.
Khadi ya re go bakhobakane, re tile mo go tilo
thobša banna gore ngwana yo la wa bona o hwile.
Bjale ka ge le teba gore thegodi ba bolaile, lee ba le-
hono le tswanetše go šala le buša. Ke riale kem-
nna khadi e kholo ya moše o. A ke nyake go bolabo-
la ka magat ka gobane nka tšša badimu. Ke
moka a boela a dula maditlong a gwe. Rangwane
wa mohu a thōma go bolabola. Ngwana yo le mmō-
nago ke yēna moja-lefa. O bolaile papagwe a kitimē-
la go dula mo tulong e a dutšego go yōna. Le swa-
tše go mathompha le yēna a le thomphē. La the
ke la mo nyatša bjale ku ge le be le nyatša pa-
paga ~~lema~~. Ke moka le yēna a fetše dipolabolo
tša gwe.

6963 maina a barwa. Ka moragō ga mo ba pedi-
tše modirō wa go šupa moja-lefa, ba ile ba pala-
kana kante le khabaganyo ya mothahu wa mohu.
Ba ile bjale ka ge e le banna ba ta šala ba
di bōna. Maina a barwa ba mohladi ke ba:-
madame, Kalatsāne, Nkhwediseng le Leekē. Ke ba-
thantšana. Basetsana ke ba:- Popotšane, mathetiellē,

Manawe, makhadi, Theja-baledi le Dikêto.

Bana ba Ngwana-Iheedis ba bathankana: Khašane-Basetšana: Tšhoupane, mabale, mosebudi Soodi le Thekolebane.

Bana ba motšatši ba bathankana: Matšhotša, Thekwai le Nthapê. Bana ba basetšana: motšopi, matale, Lekhadimane, Mabore, Ntibane le mokhatšo. Ka gore go moše bana ka moka ba be ba le masome a mabedi le ba ntabe. O hwile ~~ae~~ agile moše o mogolo. Le ge basetšana ba taya magadi a bona, dikhomo tšona di ta tšena.

6964 Madome ke molaudi bakeng tša papagwe. Bjale ka ge ba ile ba dumella dikhaitšedi tša bona, gore di laole dikhomo tša manyalo a bona. Ba ile ba fitša ba re re nyaka dikhomo tša matšo a rena di tšeya bo mammuwi. Ka goriale mo we le rena re be le a rena malapa. Dikhomo tša matšo a lena, mohupapago lena o di šunišitše go fepa moše.

6965 Moše o ile wa ba le leretha. Ke gore mašata. Dikhaitšedi tše we e lego dikhadi tša moše. Ke gore ba bagolo ka goya ka dintlo. Ba nyaka bo mammuwi. Baratho ba bona le

bona ba re reile ka dikhaitšedi.

6966 Madome o ile a tšeiša baratho basadi: Le-
retha ka moka ga lona ba ile ba le dula gō-
dimu ka maragō. A tšeya matšo a mathetiêle
a tšeiša Kalatsane. Matšo a manawe a tšeiša
Nkhwedišeng. Matšo a mufolosane a tšeiša Leoke.
Popotsane a mo šupa gore lapa la go ke la mo-
di yo ka go tšeiša ke papa. Ke yêna mammuwi
wa dikhomō tša go. O ile a dumêla a re molato
o tšwile ka khoro. Khašane yêna ke mmini mo
e kopedi. Ke gore a go na motho yo a ka ba go
a mo tswenya ka gobane o no ba nōši ka lapeng
la mmagwe. Tšhoupane ke yêna khaitšedi ya
Khašane. A ka a mo šala moragō. Dikhomo tša
go tšwa dikhaitšedi tša gwe o ile a tšeya basadi
ka tšona. A dirêla gore khaitšedi e ngwe le engwe
e be le mammuwi wa yōna.

6967 Matšohotša le yêna o lwa le ntwa ya lapa la
bo. O ile a re go Motšopi lapa la go ke la mo-
sadi yo ka go tšeiša ke papago. O ile a dumella-
wa naê. A tšeya dikhomō tša matšo a matse-
le a tšeiša Thekwai. Tša matšo a Lekhadimane
a tšeiša Nthape. Lapeng la bo moja lefagwe
šala dikhaitšedi tše pedi tharo. Dikhomo tša

bona tša êma ka lešaka. Lapeng la bo Matsoko-
tša gwa šala dikhaitšedi tše tharo tša go tšo-
ka bo mammuwi. Dikhomo tša bona di tša
eme ka mašaka. Dikhomo tša dikhaitšedi tše we
di nago le bo mammuwi di tšhepetše ka molaš.

6968 Madome a tšeya dikhomo tša matšo a Mokhadi
a tšeya mosadi. Dikhomo tša matšo a Theja-baledi
a tša lebana moja-lefa, di lebane Khašane. O ile
a tšeiša Khašane mosadi wa bo bedi ka tšona. Tša
matšo a Dikêto a tšeiša Nkhwediseng ka tšona. Mo-
ja-lefa a re go bolabola a še go lema. Matšo-
kotša le yêna o ile a dira bjale. Bona ba ile
ba ~~ya~~ ênêla gapê ka basadi ba ba bedi.

6969 Ba ile ba nyaka go fapana ka mašaledi
a dikhomo. Baratho ba re mašaledi a dikhomo
a swanetše go ya ka malapa bjale ka ge re tše-
ya basadi. Bo moja-lefa a ba ka ba kwišiša.
Banna ba ile ba êma le bo moja-lefa. Thaga
ya napa ya tina, mafello a ditaba tša
bona.

Tema ya 32. Ditha tšwêla pele.
6970 Le thêthô la ditemana.

6564 Temana ya 1: Bo êmo bja moja-lefa le modirô.

S. 1: Gathe be le kabêlo ya nnete 6570.

Temana ya 2: Moja-lefa o laola ba mote wa gwe.
6571.

Temana ya 3: Moja-lefa o laola mote wa gwe.
6576.

Temana ya 4: Thoto dikhomo dipudi le tše dingwe.
di laola ke malapan. 6580.

S. 1: Dikhomo tša go leta mote. 6582.

S. 2: Moja-lefa o ja le thoto ya nto ya mmagwe. 6704.

S. 3: Mafa a baredi a lewa ke moja-lefa. 6708.

S. 4: Thoto ya mafiša. 6836.

Temana ya 5: Moja-lefa o tšeya le diruiwa tše di tha
a biwago. 6862.

Temana ya 6: Moja-lefa o šegela batshologadi ba go
šiya ke papagwe. 6866.

Temana ya 7: Moja-lefa o tšeya basadi ba go nyadiwa ke
papagwe. 6878.

Temana ya 8: Moja-lefa o tamegile go tšeiša baratha.
6918.

End S. 913.